

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
DEVLET KONSERVATUVARI
SAHNE SANATLARI ANA BİLİM DALI
REJİ BİLİM DALI

ANA HANIM KIZ HANIM ADLI OYUNUN
REJİ ANALİZİ

Alpay AKSUM

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Zamina HACİYEVA

KONYA - 2011

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Kamil Alpay AKSUM	
	Numarası:	084250011001	
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Sahne Sanatları Ana Bilim Dalı / Reji Bilim Dalı	
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora ☐
	Tezin Adı	Ana Hanım Kız Hanım Reji Analizi	

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Kamil Alpay AKSUM

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Kamil Alpay AKSUM	
	Numarası:	084250011001	
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Sahne Sanatları Ana Bilim Dalı / Reji Bilim Dalı	
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora ☐
	Tezin Adı	Ana Hanım Kız Hanım Reji Analizi	

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “Ana Hanım Kız Hanım Reji Analizi” başlıklı bu çalışma/...../..... tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Unvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Prof. Zannihan Harcıyeva	Danışman	
Prof. Dr. Mustafa Ramazanoğlu	Üye	
Dr. Mustafa Çiğdem	Üye	

ÖNSÖZ

Cahit Atay'ın çok tanınan eserlerinden biri olan **Ana Hanım Kız Hanım** adlı oyun, Türkiye'nin çeşitli sahnelerinde sahneye konup oynanmıştır. Bu çalışmanın bu oyunu sahnelemek isteyen genç insanlar için bir araç ya da esin kaynağı olması tek dileğimdir. Arşiv yönünden zaten çok kısır olan çevremizde daha sonraları işe yarayacak bir çalışma bırakabilmek isterim. Cahit Atay bu oyunu yazarken köyde yaşanan dramaları, kadınların sorunlarını, Anadolu'nun birçok yerinde yaşanan ciddi problemleri hayal ederek belki de bunları yerinde yaşayarak yazdı.

Bu bize neyi sağlıyor işte, gerçek hikâyelerin, yaşanmış ve yaşanmakta olan trajedilerin sahneye konularak tabi ki kendinizin de katmış olduğu fantezi ve yorumlarla seyirciye en doğru şekilde ulaşmanın yolunu.

Birçok hikâyeye var sahneye konan can verilen. Bu hikâyenin onlardan farkı Türkiye'de bu olayların hala yaşanıyor olması. Eğer doğru yorumlarsak insanların kendilerine de doğru paylar çıkaracağı kanısındayım.

Bu çalışmanın başından beri, her türlü konuda bana yardımcı olan Sayın Prof. Dr. Zamine HACIYEVA'ya Prof. Dr. Fuat RAUFOĞLU'na ve Yrd. Doç. Dilek ZERENLER'e ve değerli büyüğüm Dr. Mustafa ÇIPAN'a yıllar önce çalıştığımız şimdi rahmetle andığımız Sayın Ensar KILIÇ'a teşekkürlerimizi sunuyoruz.

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Kamil Alpay AKSUM	
	Numarası:	084250011001	
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Sahne Sanatları Ana Bilim Dalı / Reji Bilim Dalı	
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora ☐
	Tezin Adı	Ana Hanım Kız Hanım Reji Analizi	

ÖZET

Ana hanım kız hanım adlı bu oyunun sahneye konma aşamasında sahnenin üstündeki oynanan oyunun yani seyirci tarafından izlenen ve süresi sadece iki saat süren oyunun masa arkası diye tabir ettiğimiz aşamasının tamamı bu çalışmanın içindedir.

Çalışmada bir oyunun sahnelenmesi için gerekli olan her şey ele alınmıştır. Tabii ki yazarda ele alınarak çalışmaya dâhil edilmiştir. Yaşamı, hayatı, eserleri gibi. Oyunun sahneye konması sırasında kostüm düzeninden, ışık planına müziklerin notaya dökülmesinde hemen hemen her aşamada reji ekibinin bir arada olup çalışmanın bir ekip işi olarak ortaya çıkması en önemli aşamadır. Gerek oyuncular gerekse teknik ekip olsun herkesin içinde olduğu ve son güne yani prömiyer gününe kadar çalışmanın bitmediği bir süreçtir. Bu tezin içerisinde hepsinden bahsetmeye çalıştım.

Oyun bir Türk oyunu olduğu için tabii ki Türk Tiyatrosu'ndan bahsetmek gerekiyordu. Türk Tiyatrosuna Bir Bakış başlığı altında kısaca bahsettik. Konu olarak daha çok köylerde geçen bir olay olduğu için oyunun her yerde oynana bilir olarak düşünülmesi (köy meydanları gibi) tasarlanıp dekorunun ona göre planlanmasını reji aşamasının dekor planlanması bölümünde ele aldık.

Sonuç olarak bir oyunun sahneye konması ve bunun masa arkası çalışmasının tamamının bir ürünü olarak bu tezi hazırladık. Her kese iyi seyirler ve perde.

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Kamil Alpay AKSUM	
	Numarası:	084250011001	
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Sahne Sanatları Ana Bilim Dalı / Reji Bilim Dalı	
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora ☐
	Tezin Adı	Directing analysis of the drama “Ana Hanım Kız Hanım”	

SUMMARY

The entire back stage study during the framework of acting of the drama “Ana Hanım Kız Hanım” which can be watched by the audience only for 2 hours on the scene is in this study.

Everything necessary for staging of a scene has been examined in the study. Of course, the author has been included into the study e.g. his life and works. The most important step during the process to put a scene on stage is that to work as a team in order to direct a teamwork, in almost all parts like costume scheme, lighting plan and creation of a music from the notations, etc. It is such a process that both the actors and technical team should be a part of the study until the last day of the process which is called as premier day. I tried to mention them all in this thesis.

It was essential to mention Turkish Theatre since the drama was a Turkish one. So it was mentioned briefly under the title of “An Overview of the Turkish Theatre”. The planning of the decor appropriately for acting anywhere (such as rural areas) since the topic of the drama was picked from a rural life, decor was examined in the planning phase of the decor in the directing step.

As a conclusion, this thesis has been prepared as a result of the whole back stage framework of a process for staging a scene on a drama. Enjoy the drama and Action!

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	i
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iv
SUMMARY	vi
İÇİNDEKİLER	viii
GİRİŞ	1
1. METİN ÇÖZÜMLEME ÇALIŞMALARI	2
1.1. Eserin Kimliği	2
1.2 Eserin Özeti	3
1.2. Ortam Çözümlemesi.....	5
1.2.1. Cumhuriyetten Sonra Köye Bakış	5
1.3. Dönemin Sosyal-Sanatsal Yapısı ve Cahit Atay	7
1.3.1. Türk Tiyatrosuna Hızlı Bir Bakış	7
1.2.3. Cahit Atay'ın Yaşamı ve Eserleri.....	12
1.4. Eserin Dramaturgi Çözümlemesi	13
1.4.1. Konu	13
1.4.2. Dramatik Durum.....	13
1.4.3. Tema	13
1.4.3.1. Ana Tema.....	14
1.4.3.2. Yan Temalar	14
1.4.4. Çatışma	15
1.4.5. Oyunun Bölümlenmesi ve Mekân	16

1.4.6. Kişileştirme.....	16
1.4.6.1. Asal Kişiler	17
1.4.6.2. İkincil Kişiler	19
1.4.6.3. Yan Kişiler.....	20
1.4.7. Rollerin Yapısal ve İşlevsel Özellikleri.....	20
1.4.8. Aksiyonun Gelişimi.....	23
1.4.9. Olaylar Dizisi.....	24
1.4.10. Serim.....	24
1.4.11. Düğüm – Kriz - Doruk Nokta.....	24
2. OYUNUN YORUMLANMASI	26
2.1. Oyunda Var Olan Dramatik Malzemeler	26
2.2. Oyunda Var Olan Dramatik Değerler	26
2.3. Tema Üzerine Değerlendirmeler.....	28
2.4. Sahneye Koyma Aşamasında Değerlerin Ortaya Çıkartılması	29
2.5. Üslubun Saptanması.....	30
3. REJİ AÇISINDAN DÜZENLENME	32
3.2. Kostüm Eskizleri.....	33
3.3. Oyunun Müzikleri	43
3.4. Ana Hanım Kız Hanım Işık Planı	46
3.5. Ana Hanım Kız Hanım Projektör Yerleşim Planı 2004.....	47
3.6. Ana Hanım Kız Hanım Q Sıralaması.....	47
3.6. Ana Hanım Kız Hanım Q Sıralaması.....	48
3.7. Reji Defteri.....	50
3.7. Reji Defteri.....	51

SONUÇ	129
KAYNAKÇA.....	130
ÖZGEÇMİŞ	131

GİRİŞ

Cahit Atay'ın kaleme almış olduğu **Ana Hanım Kız Hanım** adlı oyunun bana göre oynayabilmesi için herhangi bir sahneye ihtiyacı yok. İşte bu çok önemli; neden biliyor musunuz? Çünkü bu oyun biraz meydanı olan her köyde oynayabilir.

Bizim anlatmak istediğimiz neydi köylerde yaşananlar, sorunlar, kadınların yaşadığı zorluklar. İşte eserin yazılışındaki güzellik burada çıkıyor ortaya, bunların hepsini köy meydanlarında oynayarak asıl ulaşmak istediğimiz kitleye doğrudan ulaşabiliriz.

Fakat oyunu sahneye koyarken bir şeye çok dikkat etmek gerekir, köy meydanlarına götürebilmemiz için dekora önem vermeliyiz. Dekor pratik kurulabilmeli, sahne değişimlerinde çok kolay oynayabilen malzeme kullanılmalı ve tabi ki ağır olmamalı çok kolay taşınabilmeli.

Bu çalışma; metin çözümleme, oyunun yorumlanması ve bilimsel çalışma düzenlemesi olarak üç ana başlıktan oluşmaktadır. İlk bölümde: Eserin kimliği, oyunun yazıldığı ve geçtiği dönemin siyasi sosyal ve düşünsel yapısı, eserin dramaturgi çözümlemesi yer almaktadır. İkinci bölüm ise oyunun yorumlanması konusuna ayrılmıştır. Reji defterine ayrılan üçüncü bölüm ise, dekorun genel görünümü ile başlatılmıştır. Kostüm eskizlerinin ardından oyunun sahnelenmesi ile ilgili hareket planının bulunduğu bölüme yer ayrılmıştır. Güzel ve arşiv açısından önemli bir çalışma olacağını düşünüyorum.

1. METİN ÇÖZÜMLEME ÇALIŞMALARI

Bu bölümde yazarın anlatmak istediği düşünceyi nelerin üzerine dayandırdığını görmeye çabalayacağız. Böylece yazarın düşüncesi, oyuncular tarafında çok daha net olarak kavranacaktır. İlk olarak eserin kimliğini ortaya koyarak çalışmamıza başlayacağız.

1.1. Eserin Kimliği

Oyunun yazarı Cahit Atay, köy yaşamını özellikle de köylü kadınların yaşamlarını oldukça iyi analiz etmiştir. Bu yüzden eserlerin genelinde konu bu eksen üzerindedir. **Pusuda** (1961), **Hamdi ve Hamdi** (1962), **Karaların Memetleri** (1962), **Sultan Gelin** (1965), **Ana Hanım Kız Hanım** konu olarak birbirlerine yakın olan oyunlardır. Cahit Atay'ın bu oyunu; **Pusuda, Karaların Memetleri** ile birlikte basılmıştır.

Yazar; Ana Hanım Kız Hanım adlı güldürüsünü 1964 yılında kaleme almıştır. Eser daha önce sahnelendiğinde rejisini Sönmez Atasoy yapmıştır.1981-1982 sezonunda sahnelenen oyunda; Meral Güzendar, Gülenay Işık, Rüştü Asyalı, Erol Kardeseçi, Teoman Gülen, Şahap Sayılğan, Mehmet Atay, Selen Şenbay, Leyla Barutçu gibi önemli oyuncular rol almıştır. Müzikleri Nüvit Kodallı, dans düzenini Nasuh Barın ışığını ise Burhanettin Yazar yapmıştır.

Daha sonra İsmet Hürmüzlü'nün rejisiyle sahnelenen oyunda İsmet Hürmüzlü oyuna değişik karakterler eklemiştir iki tane uzman spiker, yorumcu ve asıl metinde sadece adı geçen Hun Ali gibi yeni oyun kişileri ekleyerek yorumunu netleştirmeye çalışmıştır. Oyun 1989 yılında oynanmıştır.

Oyunumuzun iki önemli kadını olan ana ve kıza, yazar tarafından tek isim verilmiştir."Hanım" adlı bu kadın, aslında aynı şeyleri yaşayan yüzlerce hanımdan sadece iki tanesidir. Oyunun baş kişileri bu yüzden tek isimle öne çıkartılmıştır. Bu nedenle oyunun adı: ANA HANIM KIZ HANIM'dır.

Yazar oyunu iki perde olarak tasarlamıştır. Aslın ilk düşündüğümüzde oyunun tek perdede olabileceği düşünülebilir. Ancak oyun için yapılacak müzikler devreye girince ve onların getireceği esler süreyi uzatacağından iki perde olması daha uygundur.

1.2 Eserin Özeti

Oyun, ana ve kızın aynı anda, farklı dertler için yaktıkları ağıtlarla başlar. Ana hanımın öküzü ve eşeği çalınmıştır. Kız hanımın ise kocası evi terk etmiştir. İkisi de kendi derdinin daha büyük olduğunu düşünür. Ana Hanım, bu karmaşaya bir çözüm bulur ve dertlerini seyirciye anlatmaya karar verir her ikiside anlatır seyircide hangisinin daha önemli olacağına karar verecektir. İlk olarak ana hanım anlatmaya başlar.

Bir gün durup dururken kara İreşit Ağa damlarına gelir, yanında her işine koşturduğu Çakır'da vardır. Foter'in bırakıp gittiği kızından dolayı köylünün önünde prestij kaybeden ağa, duruma oldukça kızmaktadır. Konuşma sırasında tarlaların sürülmediğinden söz eder. Buna karşılık, arada kızı ile Ahmet'i evlendirmeyi düşündüğünü söyler. Yoksul olan Çek Ali bunu bir devlet kuşu olarak algılar. Tarlaları sürmeyi kabullenir. İreşit Ağa yolda bu kez Çakır'ın gönlünü alır. Mahkemelik olan tarlası için iki yalancı şahit sokacağını ve davayı kazandıracağını söyler. Kızını da Ahmet'e vermeyi düşünmediğini sadece Ali'yi çalışmaya zorlamak için böyle söylediğini anlatır.

Kız Hanım kendi derdini anlatır: Haşlak Ali eve gelirken köyün çocukları tarafından kızdırılmıştır. Bu öfke nöbeti içinde Haşlak, Kız Hanımı evden kovar. Fakat öfkesi geçince vazgeçer. Çocukların dışardan gelen sesleri işi iyice tırmandırır. Kız Hanım, anasının verdiği altını Haşlak Ali'ye verir. Kasabada paraya çevirmesini ister. Bu parayla yeni bir kadın alınacak, Ali de ondan çocuk sahibi olacaktır.

Diğer tarafta Ana Hanım bir yandan, Çek Ali öbür yandan, Ahmet'i ararlar. Çek Ali, karısına, büyük bir sır verir gibi. İreşit Ağa'nın söylediklerini aktarır. Fakat Ana Hanım bu haberden hiç hoşnut olmaz. Çünkü o Ahmet için başka birini düşünmektedir. Bu sırada Ahmet eve gelir. Önce Çek Ali, sonra Ana Hanım Ali'ye evlilik konusunda baskıcı tutumla öğütler verirler. Ali her ikisinden de hoşnut olmaz.

Kız Hanım Haşlak Ali'nin getirdiği para ile kız aramaya çıkmıştır. Ancak para çok azdır. Sadece eşekçiler köyünden bir kız bulmuştur fakat bu kız da kördür. Ali sadece bir çocuk istediği için kör kıza razı olur.

Ana Hanım Foter Hasan'ın gizlice köye geldiği günü anlatır. Ali durumu kimse anlamadan onu şehre geri göndermeye çabalarken Ana Hanım, Foter'in kalması için uğraşır. Bunun sonucu Ana Hanım kocasından iyi bir dayak yer; Ödlek Foter de, Çek Ali'nin uydurduklarından korkar ve hiç görünmeden geri dönmeyi kabul eder. Ve ilk perde yorulmuş olan ana ve kızın dinlenmek için oturmasıyla son bulur.

İkinci perde de ilk olarak Kız Hanım anlatır. Kör kız alınmış, eve getirilmiştir. Gebe olan kör kız, kız hanımı hizmetçi olarak kullanmaktadır. Ali kör kızın üzerinde bir deney yapar ve doğacak çocuğun erkek olacağına karar verir. Kör kız eve geldikten sonra Haşlak ile Kız Hanım'ın muhabbetleri daha da artmıştır. Kör kız bu durumu Kız Hanım'ın başka biri ile olan ilişkisi olarak yorumlar. Daha sonra Haşlak, çalışmak üzere başka bir yere gider.

Diğer yanda akşamı evin damında geçiren Foter, sabaha karşı öküz ile eşiği çalarak kaçır. Ana Hanım'ın feryadına uyanan Ali durumun böyle olduğunu anlayınca Foter'in peşine düşmez. Önemli olan Foter'in biran önce şehre dönmesidir. Böylece ağanın kızı yine Ahmet kalacaktır. Ahmet babasının istediği kızı da annesinin istediği kızı da istemediğini söyler. Çünkü kendi istediği kızla gizlice birlikte olmuştur. Bu durumda kirletilmiş olan kızı almak zorunda kalacaklardır. Bunlar tartışılırken sabah olmuştur, Çakır gelir ağanın tarlalarına gidilecektir. Çek Ali, bu ani değişikliği çakıra farketmeden düzeltmeye çabalar. Oğlunu ağanın kızına layık olmadığını söyler. Ancak ağa kızını beğendiklerini düşünebileceği için çekinirler. Bu durumu fırsat bilen Çakır, kendi tarlalarının sürülmesinde yardım etmeleri halinde, ağaya konuyu izah etmeyi kabul eder.

Diğer tarafta Kör Kızın gebeliğinin geçici bir şişlik olduğu anlaşılır. Dışarı giden Haşlak Ali dönmek üzeridir. Kör Kız ise, Kız Hanım'ı Haşlak'ın yokluğunda sürekli başka biri ile birlikte sanır. Ali'nin kısır olduğunu anlayan Kör Kız Kız Hanımın "kırığından" hamile kalmasından korkar. Kız Hanım'ı bütün köye rezil etmekle tehdit ederek Haşlak a karşı birlik olmaya davet eder. Bundan uzak duran Kız Hanım ile Kör Kız tam birbirlerine girdiği sırada Haşlak gelir, oğlunu görmek ister ve durumu öğrenince ikisini de evden kovar.

Dışardan gelen alay sesleri evdeki kadınların yalvarma sesleriyle karışınca, Haşlak herşeyi bırakarak, köyü terketmeye karar verir ve evden ayrılır.

Durumu anlayan Ana Hanım, kızına yardım etmeyi bir görev bilir. Kör Kız ile beraber, kızını eve davet eder. Ve olmayan öküzün sürdüğü bitmeyen tarlanın ürünü ile geçinmeyi vaat eder.

1.2. Ortam Çözümlemesi

Ana Hanım Kız Hanım köy kökenli edebiyatın oldukça yükselişte olduğu bir dönemin eseridir. Oyunu daha iyi kavramak için bu dönemin sosyal yapısı ile birlikte, sanatsal yapısının da incelenmesi doğru olacaktır. Bu bölümde kırklı yıllardan başlanarak altmışlı yılların sosyal yapısı incelenecek ve Anadolu yaşamı tanımlanmaya çabalanacaktır.

1.2.1. Cumhuriyetten Sonra Köye Bakış

Cumhuriyetin kurucu entelektüel kadrosu köyle arasındaki kopukluğun farkındadır. Geçmişle bağlarını koparmış, ilhamını batıdan almış, milliyetçi, gerçekçi ve rasyonel düşünceli, bilime, tekniğe ve sanata yaslanan bir toplum yaratılmak istenmektedir. Entelektüel kadronun kültür adamlarından oluşması, özellikle edebiyata, toplumu devrimci artistik biçimde dönüştürme sorumluluğunu vermektedir. Buna karşın, edebiyat şehirlidir ve ülke nüfusunun neredeyse tamamını oluşturan köylü bu alanda temsil edilmemektedir. Bu çerçevede, halktan alıp halka gidecek, her türlü eylem ve düşüncesini halkıyla iç içe yaşayacak “hayatın içinde olan aydın” modeli yürürlüğe girer. Hem edebiyata hem de entelektüellere bu paydada önemli bir görev düşmektedir. Halka doğru gitmek!.. Halk denilen ise çoğunlukla köylüdür ve “Köye gidilmedikçe Türkiye değişmeyecektir”. Köyü dönüştürme hedefiyle 1936 yılında Köy Eğitim Kurulları, 1940 yılında Köy Enstitüleri eğitime başlar. Bu kurumsallaşma bir birikimin sonucudur. Halil Fikret Kanad, İsmail Hakkı Baltacıoğlu gibi devrim entelektüelleri pedagoji, köy okulları ve halk terbiyesi konularında yaygın olarak kabul gören yazı ve incelemeler yayımlamaktadırlar. Çıkış noktaları, köylü okutulmazsa “inkılâbın” kentin dışına çıkamayacağı kökleşemeyeceğidir.

Köy enstitülerinin yaygınlık kazandığı 1940-1944 dönemi, savaş ekonomisi ve enflasyonun yoğun yaşandığı yıllardır. Almanya'nın savaş öncesi dünya piyasa fiyatlarının üzerinde yaptığı ödemelerle buğday stoklamasına gitmesi, Türkiye de belli bir dönem için üretim alanlarının genişlemesine ve köylünün buğday ekimine ağırlık vermesine neden olmuştur. Bu göreceli refah dönemini izleyen savaş koşulları hububat ürünlerine belli oranlarda el koyan devletten mal kaçırılmasına ve stoklamaya giderek, serbest piyasada yüksek fiyatlarla satılmasını sağlamıştır. Büyük toprak sahiplerinin büyümesini kolaylaştıran, tarım kaynaklı sermaye birikimini hızlandıran bir süreç başlamıştır. Bu kaotik yıllar köyle ilgili iki popüler simgesi üretir: Hacığa ve Çukurova.

Çukurova, verimli topraklarında çıkan hâsılatı pazara taşıyabilecek bir ulaşım sisteminin üzerindedir. Bu bölgedeki toprak sahiplerinin ürettiklerini paraya dönüştürebilmelerini kolaylaştıran en önemli etkidir. Aynı dönem, toprak büyüklüğüne göre bir oranlama yapmadan, ürünlerinin dörtte birini devlete satma zorunluluğunun getirilmesi, büyük arazi sahiplerinin serbest piyasada yüksek fiyatlarla satacağı malın oranının da artmasını sağlamıştır. Böylelikle Çukurovalı büyük toprak sahipleri, kazandıkları bu büyük birikimle İstanbul'a gelmeye, savaş nedeniyle açlığın ve yoksulluğun yaşandığı bir döneme tezat oluşturarak eğlence yerlerinde görülmeye başladılar. İstanbul'a taşınan bu para, ekmeğin karneyle dağıtılmasına karşın gazino ve barların sayıca artmasına, Hacığa olarak adlandırılan bu zengin toprak ağlarının istediği biçimde eğlence anlayışının değişmesine yol açacaktır.

Esasında DP politikaları tek partinin yönetiminin son dönemiyle bir kopma değil devamlılık arz eder. Bugün DP çoğunlukla, köylülüğün çözülüşü ile birlikte iç göçün sonuçlarıyla bir arada değerlendirilmekte, kente taşınan kırsal kültürün yaygınlaşması ve taşra eşrafının politikaya dâhil olması nedeniyle yozlaşmanın sorumlusu sayılmaktadır. Bir başka deyişle, kültürel yapıda yarattığı tahrifat nedeniyle suçlanmaktadır. Bu "tahrifatin" tasvirinde olumsuz bir köy ve köylü imgesi yapısal bir öge olmuştur ve bu köye bakışta önemli bir değişimi yansıtır.

1.3. Dönemin Sosyal-Sanatsal Yapısı ve Cahit Atay

Bu başlık altında genel olarak Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosuna hızlı bir bakış yapmaya çabalayacağız. Aslında başlı başına bir araştırma konusu olan bu bölüm bizim sadece oyunumuzun ve yazarımızın bu yapı içindeki yerini saptamak açısından önemlidir. Bu nedenle konuyu ana başlıklar altında ele alacağız. Ardından tüm bu tarihsel ve sanatsal doku içinde Cahit Atay'ın yerini belirlemek için, onun yaşamını ve sanat anlayışını irdeledik. Örneğin eserlerinin Türk Tiyatrosu'ndaki yeri, ayrıca yazarın diğer oyunları kısaca değerlendirilerek "Ana Hanım Kız Hanım" adlı oyunun, yazarın diğer oyunları arasındaki yeri belirlenmeye çabalanmıştır.

1.3.1. Türk Tiyatrosuna Hızlı Bir Bakış

Eğer bir "Türk Tiyatrosu" başlıklı yazı yazılacaksa bu, Türkler'in Anadolu'ya yerleşmelerinden önceye dayandırılarak başlatılmalı. Türkiye topraklarında Cumhuriyet döneminde yeşeren tiyatro anlayışı her ne kadar tiyatromuzun geleneksel yapısının çok uzağında kalsa da sadece kısa hatırlama şeklinde tasarladığımız yazımıza öncelikle tiyatromuzun geleneksel yapısından söz ederek başlamak doğru olacaktır.

Türkiye Tiyatrosu; Geleneksel Türk Tiyatrosu, Tanzimat, Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemleri olmak üzere dört ana başlıkta toplanabilir. Geleneksel tiyatromuzun kaynakları tıpkı tiyatronun doğuşunda olduğu gibi binlerce yıl önceki bize özgü ritüellere dayanır.

Bu geçmiş, seyirlik köy oyunlarımızı var etmiştir. Anadolu'ya yerleşen Türkler, Orta Asya'dan beraberlerinde getirdikleri geleneklerini, Anadolu kültürü ile yeniden yoğurmuşlardır. Farklı inanç ve ulusların kültür birleşimi, zengin bir seyirlik gelenek yaratmıştır.

Selçuklularda da Osmanlılarda da düğün, savaş, kutlama, ölüm gibi özel günlerde düzenlenen şenliklerde dramatik niteliği olan oyunlar oynanırdı. On altıncı yüzyılda esnaf loncalarına ait oyuncu kollarının olduğunu biliyoruz. On sekizinci yüzyıldan sonra saray ve konaklarda sürekli oyuncular bulundurulurdu. Bu dönemde Batıdan etkilenen saray, Avrupa'dan gelen yabancı tiyatro topluluklarına ilgi

göstermeye başlamıştır. Saray ve aydın kesim yüzünü Batıya dönerken, Anadolu'da da geleneksel oyunlar sürmekteydi.

Türk Tiyatrosu'nun Batıdan sistemli olarak etkilendiği ilk dönem, Tanzimat dönemidir. 1839 yılında başlayan batılılaşma çabası tiyatrodaki da kendine yer bulur. Tuluat tiyatrosu batılı anlamdaki sahnenin, göstermeci özellikteki geleneksel tiyatromuzla buluşarak ortaya çıkmış bir sentezidir. Sokakta, kahvede, açık havada oynanan geleneksel oyunlarımız, bu dönemde tiyatro için özel olarak hazırlanan yerlerde oynanmaya başladı. Yine bu dönemde gelecek dönemlere büyük etkisi olacak tiyatro gruplarının kurulduğu görülmektedir.

1908'de İkinci Meşrutiyetin ilanı sırasında Tanzimat Tiyatrosu topluluklarının birçoğu varlıklarını sürdürmekteydi. Ancak Meşrutiyet, tiyatro hareketini daha da artırmıştır.

Bu dönemde kurulan topluluklar sık sık İstanbul dışını da oyunlar taşınmaktaydı. Artık tam anlamı ile batılı anlamda çalışmalar yapan güçlü ve kalıcı tiyatrolar ortaya çıkmış, oyunları günümüzde de oynanacak yazarlara rastlanmaya başlanmıştır.

1914 yılında Türkiye Tiyatrosunun gelişiminde en önemli kurumlardan biri olan, Osmanlı Güzellikler Evi anlamına gelen, Darü'l Bedayi-i Osmani kuruldu. Müzik ve sahne sanatları anlamında çalışmalar yapan bu ekibin başına dönemin oldukça ünlü bir tiyatro adamı olan Andre Antoine getirilmiş, Birinci Dünya Savaşının çıkması ile ülkesine geri dönmüştür. Yine bu dönemde oyun yazarlarında önemli bir artış olmuştur. Diğer edebi tarzlarda eser veren yazarların bazıları tiyatro içinde eser vermişlerdir. Yine ilk kadın oyuncumuz da bu dönemde sahneye çıkmıştır.

Türk Tiyatrosunun Cumhuriyet Dönemi tam anlamı ile çağdaş bir anlayış ile geliştirilmeye çabalanmıştır. Darü'l Bedai-i düzene sokulmaya çabalanmış, Ankara'da bir Devlet Tiyatrosu oluşturma düşüncesi ortaya atılmıştır. İstanbul'da çok sayıda amatör tiyatro oluşumu kendini göstermiştir. Daha sonra halk evleri tarafından ciddi anlamda amatör tiyatro grupları kurulmuş, bugünkü tiyatro

yaşantımızın birçok önemli ismi buralarda yetiştirilmiştir. Ayrıca Cumhuriyetin ilk yıllarında birçok önemli özel tiyatro kurulmuştur.

Cumhuriyetin kurulmasının hemen ardından 1924 yılında Musiki Muallim Mektebi açılmıştır. Bu okul 1936'da kurulan Devlet Konservatuvarı'nın ilk çekirdeğidir. 1926 yılında Darü'l Bedayi-i, İstanbul Belediyesi'nden ödenek alan bir kurum haline gelmiştir. 1931'de resmen belediyeye bağlanan kurum, 1934 yılında "İstanbul Şehir Tiyatrosu" adını almıştır.

Hemen bu noktada Türk Tiyatrosu'nun en önemli isimlerinden birini anmak gerekmektedir. Tiyatromuza oyunculuk, yönetmenlik, idarecilik, öğretmenlik, eleştirmenlik gibi birçok alanda hizmet vermiş olan Muhsin Ertuğrul, tiyatromuzun en önemli kilometre taşıdır. Gerek Darü'l Bedayi, gerek İstanbul Şehir Tiyatrosu, gerek Devlet Tiyatroları ve gerekse sinema çalışmaları ile çağdaş tiyatromuzun varlığını borçlu olduğu birkaç ismin başında yer alır.

1936 yılında Ankara 'da Devlet Konservatuvarı kurulmuştur. Başına ünlü Alman Tiyatro adamı Carl Ebert getirilmiştir. Bu arada İkinci Dünya Savaşı patlak vermiş, tiyatromuzda bu olumsuz gelişmeden nasibini almıştır. Muhsin Ertuğrul bir süre bu kurumun da başında bulunmuştur.

1947 yılında Tatbikat Sahnesinin yöneticiliğini üstlenen Ertuğrul, 27 Aralık 1947 'de Ahmet Kutsi Tecer'in **Köşebaşı** adlı oyunu ile Tatbikat Sahnesinin ilk oyun yeri olan Küçük Tiyatro'yu açtı. 1949 yılının Haziran ayında Devlet Tiyatro ve Operasının kuruluş yasası çıkartıldı. Böylece Tatbikat Sahnesi yerini bu kuruma bırakmış oldu.

1950'li yıllarda özel ve amatör toplulukların yoğunluğu gözlemlenmiştir. Avni Dilligil, Muammer Karaca, Haldun Dormen gibi isimler bu grupların arasında ilk göze çarpanlardır. Yine aynı dönemde üniversitelerde kurulan üniversite tiyatroları da artış göstermiştir. Bu dönemde tiyatro daha çok toplumsal sorunlara yönelmiştir.

Yazarımız Cahit Atay'ın da dâhil olduğu 1960'lı yıllar tiyatromuzun hızla geliştiği yıllardır. Kurulan özel tiyatroların birçoğu günümüze kadar yaşayabilecek şekilde sağlıklı kurumlar olarak varolmuştur. Hatta Devlet Tiyatrosundan ayrılarak,

Birleşmiş Oyuncular adıyla özel tiyatro yapan ekip 1974 yılına kadar varlığını devam ettirmiştir. Lale Oraloğlu Tiyatrosu, Gülriz Sururi-Engin Cezzar Tiyatrosu, Arena Tiyatrosu, Asaf Çiğiltepe yönetiminde kurulan Ankara Sanat Tiyatrosu, Ulvi Uraz'ın Dost Oyuncular Tiyatrosu, Alpago Tiyatrosu, Gönül Ülkü-Gazenfer Özcan Tiyatrosu, Münir Özkul topluluğu, Gen-Ar Tiyatrosu, Başkent Tiyatrosu, İstanbul Sanat –Tiyatrosu, Nejat Uygur Tiyatrosu, Mücap Ofluoğlu Tiyatrosu, Zeki Alasya-Metin Akpınar Devekuşu Kabare Tiyatrosu bugün de adını bildiğimiz, birçok hala aktif olan tiyatrolardan ilk akla gelenlerdir.

Cumhuriyet dönemi tiyatrosu, birçok açıdan önemli ve hızlı gelişimler göstermiştir. Gerek özel gerekse de ödenekli tiyatrolar, konservatuvar eğitimi ile birlikte mektepli oyunculara kavuşmuş, buda kaliteyi etkilemiştir.

1960'lı yıllar oyun yazımında da hareketli bir dönemdir. Oldukça çok sayıda yazar önemli tiyatro eserleri vermiştir. Bunun nedeni olarak 1961 Anayasası düşünülebilir. Özgürlükçü bir düşünce yapısı olan bu anayasa sayesinde sanat her alanda ciddi gelişmeler kaydetmiştir. Bu dönemin bir başka ateşleyici unsuru ise, köyden kente göçün toplumsal yapıda oluşturduğu değişikliklerdir. Şehre göç eden ya da yurt dışına çalışmaya giden insanlarımız, tiyatro yazımına oldukça fazla malzeme yaratmıştır. Diğer Taraftan modern insanın, akla olan sonsuz güveni ile var ettiği teknoloji, bir canavar gibi, kendini var eden insanoğlunu boğmaya başlamıştır. Daha önceden de belirttiğimiz gibi, toplumsal yapıyı değiştiren kimi etmenler nedeni ile 1950'lerde başlayan bazı çalışmalar, çoğunluğu köylerde yaşayan halkı yerinden yurdundan etmiş, işsiz bırakmıştır. Tarlasından başka bir dünyası olmayan bu insanlar, şehirlerde karşılaştığı büyük değişime ayak uydurmaya çabaladıkça, komedinin de trajedinin de baş aktörleri olmuşlardır. Altmışlı yıllarda yükselmeye başlayan köy kökenli edebiyatın gelişim yatağı işte bu temel olgulardır. Yine bu dönemde dünya gerçekçiliğe karşı eleştiri oklarını sivirtmişken, yüzyılın başında Karşı Gerçekçi eğilimler öne çıkmışken, iki büyük paylaşım savaşının etkileri yirminci yüzyılın öncü akımlarını ateşlerken, Avrupa da birçok biçimci, modernist tavırlar saman alevi gibi parlayıp aynı yüzyıl içinde parlayışın dondururken, ülkemizde Toplumcu Gerçeklik alabildiğine yükseklere tırmanıyordu. İşçi tiyatroları kuruluyor, insanlığın tek kurtuluşu olarak benimsenen sosyalizm için işçileri uyaran

oyunlar yazılıyor, fabrika önlerinde, alanlarda meydanlarda tiyatro, gelecek günlerin nasıl kurulacağını anlatan başöğretmen olarak yükseliyordu.

Toplumsal değişimin Avrupa'nın bu kadar gerisinden gelmesi, çoğu yönleri hala feodal toplum yapılanmasını kıramamış bir ekonomik yapı ile hızla gelişen teknolojiyi satın almaya başlamış burjuva arasında sıkışmış halk, üst üste yaşanan ekonomik buhranlarla neye uğradığını şaşırmişti; bu da Çehov'un eserlerinde de sıkça rastlandığı gibi, aydın-halk ilişkisini kopartmıştır. Belki de batının iki yüzyıl içinde geçirdiği bir dönemi kırk yılda tamamlamaya çabalayan toplum, bunalımının çözümünü düzenin tamamen değişmesinde aramaktaydı. Elbette ki bunda Batılı toplumların Türkiye'yi, Sosyalist Doğu Avrupa karşısında sınır karakolu olarak görmelerinin de etkisi vardı.

Tanzimat Dönemi'nde ucundan kulağından ama mutlaka geriden yakaladığı klasik sanat, fazlaca bir nefes imkânı bulamadan acı çeken halkın anlatım aracı olarak değerlendirilmeye başlamıştır. On sekizinci yüzyılda sanatta ara türler olağan seyrinde gelişirken biz bir başka özgürlük mücadelesi ile ilgilenmek zorunda kalmıştık. Yirminci Yüzyılın öncü akımlarının ülkemizde özellikle tiyatro sanatında çok fazla yaygınlaşmaması da yine aynı savaşa rast gelmiştir. Herşeye karşın ülkede en fazla tartışılan, en çok anlaşılmaya çabalanan tiyatro adamı Bertolt Brecht olmuştur. Ne Piscator, ne de Meyerhold önem arz etmiştir.

12 Eylül 1980 darbesinin en büyük acısını ülkenin aydınları çekmiştir. İkinci Dünya Savaşı'nın Türkiye halkına aşıl原因amadığı "nihilizm"bu dönemde etkisini göstermiştir. Avrupa bu nihilizmden sıyrılırken, ülkemiz 80 darbesi sayesinde bu dönemi yakalayabilmiştir.

Artık bizim de halk için "bana ne" diyebilecek, ürkütölmüş, telef edilmiş, başka hırsılara bürünmüş aydınlarımız olmuştü. Bocherd'in Yüzbaşı'sı, Frisch'İN Karl'ı, Becket'in Vilademir ile Estragon'u Türkiye sokaklarında gezmeye başlamıştı. Başına aldığı sert darbe sonrası geçici hafıza kaybına uğrayan 12 Eylül öncesinin bütün çatışan unsurları, "Ben kimim? Neyin mücadelesini veriyordum?" sorularını sormaya başladı. Birçoğu Fugart'ın Vinston'ı gibi ideallerine de, toplumsal hedeflerine de sövgüler yağdırmaya başladı.

Darbe sonrası ÷lkeye dönen sanatçılarda çok önemli değişiklikler göze çarpmaktaydı. Bunlar, özellikle Avrupa'nın yeni tutumu Postmodern düşünceden nasiplerini almış olarak dönmüşlerdi. Dünyada 1960'lı yıllara kadar oldukça etkili olan öncü akımlar artık ÷lkemizdeydi. Brechtyen, politik ya da halkın sorunlarına eğilen toplumcu gerçekçi oyunlar yerini, modernizmin Avrupa da sorgulanan biçimci yaklaşımlarına bırakmıştır.

Özel ve amatör tiyatro girişimleri 80'li yılların sonuna doğru yeniden anlam kazanmıştır. Ardından gelen 90'lı yıllar ise hiç hesapta yokken bürokrasi batağına teslim olan Sovyetlerin çözülmesini getirmiştir. Artık dünya tek kutuplu bir hal almıştır. Ancak yıllardır Komünizm tehlikesine karşı büyütölen Politik İslam sadece ÷lkemizde değil, tüm dünyada büyük bir probleme dönüşmüştür.

1.2.3. Cahit Atay'ın Yaşamı ve Eserleri

Cahit Atay 1925 yılında Çorum da dünyaya geldi. Öğretmen oğlu olan Atay, halkevlerinde amatör topluluklar için oyun yazmaya başladı; 1950'den sonra Ankara Radyosu için oyunlar yazdı; 1960-1970 arasında en verimli dönemini yaşayan Atay'ın eserleri, kendine özgü bir sahicilik taşır. Oyunlarında, köy ve küçük kent insanının gerçeklerini yansıtan konuları, genellikle de ağa baskısını, insanların bilinçsizce yaşamak zorunda bırakılmalarını, ezilmelerini ve sömürölmelerini ele alır. Bu konu, sorun ve temaları, toplumsal bir taşlama içinde, zorlamasız bir gülmeceyle, yalın bir tipleştirme ve sade bir anlatımla verir; karmaşık bir insanlık konusunu minyatürleştirerek sunar. İlk oyunu 1960 yılında, O' Henry'den oyunlaştırdığı **Pervaneler**'dir. 1961 yılında yazdığı **Pusuda**'da ağa-köylü-aydın üçlüsünü işler, herkesin kendi yazgısı olduğunu anlatan 1961'de kaleme aldığı **Sahildeki Kanepe**'nin ardından, 1962'de, paranın mutluluk getirmediğı temasına dayanan **Hamdi ve Hamdi**'yi yazdı. Yine 19692 yılında yazdığı **Karaların Memetleri** ile gerçeklik ile köylünün gerçeklik anlayışı arasındaki kopukluğu gülmece içinde ele aldı. **Sultan Gelin** adlı eserini 1965 yılında kaleme aldı. Oyun, üçlü bir bölümlenmeyle köylü kadının töreler karşısında tutsaklığını kara bir gülmece havası içinde sergiler.

Yazar, **Ana Hanım Kız Hanım** adlı eserini ise 1964 yılında yazdı. Bu eserinde de yine köylü kadının kötü yazgısını anlatan yazar, ekonomik ve sosyal baskılar karşısında köylü kadının aldığı konuma vurgu yapmaya çalışır. 1968'de **Göltepe** oyununu yazan Atay, evlilik geleneklerini bu kez kent çeşitlemesi ile seyirciye yansıtır.

1.4. Eserin Dramaturgi Çözümlemesi

Bu başlık altında öncelikle metin tam anlamı ile taranarak yazarın anlatmak istediği düşünce açığa çıkartılacak. Bununla birlikte bu düşünceyi ören temel öğeler de incelendikten sonra oyunun yorumu ile ilgili bölüme yer verilecek. Böylece yazarın eseri ile rejisörün yaklaşımı ve yorumu net olarak ortaya çıkartılmış olacak.

1.4.1. Konu

Oyun iki köylü kadını çevreleyen töreleri ve ekonomik koşulları konu almaktadır. Kendini mahkûm eden töreleri aşamadığı gerçeğinden hareket eden kadınlar, bu törelere sığınarak, kendi kurtuluş yollarını aramaktadırlar. Ancak gerçekte, ekonomik olarak buldukları olumsuz koşullar tüm yaşamlarını belirleyen en büyük sorundur.

1.4.2. Dramatik Durum

Oyun Ana Hanım ve Kız Hanım'ın feryatları ile başlar. Ana Hanım'ın öküzü ve eşeği çalınmıştır. Kız Hanım'ın ise kocası evi terk etmiştir. Her ikisi de içine düştükleri bu durumu feryatla ve ağıtla karşılarlar.

1.4.3. Tema

Oyun tematik oldukça güçlüdür. Eserin bu gücü yan tema olarak belirlediğimiz düşünsel birimlerin gücünde kaynaklanmaktadır. Öyle ki her yan tema ana tema olarak da ele alınabileceği gibi, ana tema ile kimi yan temalar birbirlerine sıkı sıkıya da bağlıdır. Ancak oyunda, bizim için en önemli olan temayı, ana tema olarak öne çıkartacağız.

1.4.3.1. Ana Tema

Oyunun ana teması temelde, “Kadın”dır. Oldukça geniş olan bu düşünsel birimi oyunun daha iyi kavranması için biraz daha özele indirgemeleyiz. Bu durumda Ana teması:”Kırsal kesimde kadın” olarak ortaya çıkar. Aslında kendi yaşamını çekilmez kılan bir sürü kural, köylü kadın tarafından bir kurtuluş olarak görülür. İnsanlık onuru ile bağdaşmayan bir yaşam tarzı, gücünü işte bu kısır döngüden alır. Sırf kocasını elinden kaçırmamak, kapı önüne konulmamak için kendi elleri ile kocasını evlendirebilir. Gençliğinde sevdiği kişi ile evlenmeyi hayal eden kadın, oğlunu ya da kızını, çıkarı için, kendi istediği biri ile evlendirir. Evliliklerde esas olan, sevgiden çok çıkarlardır.

1.4.3.2. Yan Temalar

Sömürü: Ana Tema ile sıkı sıkıya bağlı olan bir yan temadır. Kadın kapitalist toplumda  ifte sömürüye maruz kalmaktadır. Kad nlık başlı başına bir meta olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir de çalışma yaşamında ucuz iş gücü olarak sömürülen kadın  ağdaş dünyada bu  ifte sömürü gerçeği ile yüz yüze kalır. Kırsal kesimde ise kadın alınır satılır bir metadan başka bir Şey değildir. Değeri, doğurganlığı ve iş dayanıklılığı ile  l l r. Bu ölünün karşılığı olarak da başlık parası miktarı belirlenir. Kırsal kesimde kadın, bizzat meta olarak satılır. O,hiçbir hakkı olmayan bir köledir. Çağdaş toplumdaki kadın sorunlarının üstüne bir de bunlar eklenir.

Feodal Yapı: Oyunda  ne çıkan bir yan tema da ne yazık ki altmışlı yıllarda da hala sürmekte olan feodal yapıdır. Oyunda ağa ile simgelenen bu düşünce, Orta  ağ ekonomisinin bir uzantısıdır.  evresindekileri dini bir takım hurafelerle kandırarak emeklerini sömürür. Bu tutum, halkın emeğini en az karşılıkla ya da hiç karşılık vermeden sömürmeye kadar gider. Halk öylesine cahildir ki aldatıldığını fark edemez. En değerli Şeyleri ellerinden uçup gider. Elbette ki bu düzenin hiçbir kuralı aksamamalıdır, feodal yapı sadece ekonomik olarak değil, yaşam biçimi olarak da d ş n lmelidir.

Köyden Kente İkilemi: Şehir ve köy arasındaki refah farkı, insanların şehre akmasına neden olmaktadır. Ayrıca köy yaşamına göre parıltılı olan bu yaşam kapalı köy halkını büyülemektedir. Ancak şehir, köylü insanlar için tehlikeli ve uzak bir yaşam şeklidir.

1.4.4. Çatışma

Oyunun çatışması, birlikte yürüyen iki ayrı öyküde farklı şekillerde kendini gösterir. Ana Hanım'ın öyküsünde asal çatışma ekonomik nedenlerdir. Kız Hanım'ın öyküsünde ise asal çatışma, töreyle ilgilidir. Ancak yine de başta belirttiğimiz gibi burada töreye karşı koyuş yoktur. Kocasını çocuksuz kaldığı için herkes tarafından alay konusu olmuştur. Kız Hanım kendini ve evliliğini sağlama almak için bu töreyi içi kabul etmeye etmeye kendi lehine kullanır ve bir kuma alır. Ama bu hamlesi de onu kurtaramaz. Haşlak'tan şüphelenmeyi aklına getirmediği için yazgısına boyun eğer.

Ana Hanım ise ekonomik gücünün tek dayanak noktasının öküz ve eşek olduğunu bilir. Bunları kaybetmesi onun için bir yıkımdır. Bu noktada Ana Hanım'ın anlattığı herşey ekonomi temeline dayanır. Kocasının ağanın kızını almaya çabalaması da Ana Hanım'ın oğlunu başlık parası vermeden evlendirmeye çabalaması da, Ahmet'in başlık vermemek için bulduğu yol da tamamen ekonomik nedenlere dayandırılır. Foter ise yaşamak istediği hayat ile yaşamak zorunda kaldığı hayat arasında bir çatışma yaşar.

Bu açıklamalardan sonra, asal çatışmanın ekonomik yetersizliğe karşın hayatta kalabilme çabası ile kadını hiç olarak gören törelerden medet umulması noktasında ele alınmalıdır. Diğer taraftan oyundaki çatışmaların kişiler arasındaki ilişkiden kaynaklanan sağlam dokulu çatışmalar olduğu gerçeğini de göz ardı etmemek gerekir.

Oyunda her oyun kişinin bir diğeri ile girdiği mücadelede asal çatışmalar ile beraber yan çatışmaları var ettiği gerçeği de gözden kaçırılmamalıdır.

1.4.5. Oyunun Bölümlenmesi ve Mekân

Daha önce de belirttiğimiz gibi, oyun iki perdeden oluşmaktadır. Yazar tablo bölümlenmesi yapmamıştır. Elbette ki oyun çalışılırken yeni tablo bölümlenmesi yapmak şarttır. Buna göre eserin birinci perdesi on bir sahneye bölündü. İkinci perde ise yedi tablo olarak tasarlandı.

Oyun, yazar tarafından iki ayrı ev olarak tasarlanmıştır. Açık biçim olarak düşünülen oyun içinde yazar evin ayrıntısını Ana Hanım'a anlattırmıştır. Bizim kurguladığımız dekor ise şöyledir: Arkada bir fon vardır rengi konusunda çok kararlı olmamakla birlikte bir köy görüntüsü vermesi gerekmektedir, gittikçe seyirciye yaklaşan üç boyutlu bir hava verdirebilmeyi de aklımdan geçiriyorum ama teknolojik şartlarla alakalı tabi. Bu fonun üstünde tepe görüntüsü, ufuk görüntüsü olabilir. Sahnenin üstüne gelince orta bölümden ikiye ayrılan sahenin sol tarafın da Kız Hanım'ın, sağ tarafın da ise Ana Hanım'ın evi bulunmaktadır.

Bu bölümde hemen şunu belirtelim: “sahnenin sağı ya da solu” ibarelerini kullandığımızda, sahnedeki aktörün sağını solunu kastetmekteyiz. Evlerin her ikisi de kendi ekseni etrafında üç yüz altmış derece dönebilmektedir. Böylece evleri hem iç mekân hem de dış mekân olarak kullanabiliriz. Ve oyun alanını da seyirciye genişleterek göstermiş oluruz.

Bu evlerin ön kısımlarına ise köy görüntüsünü verebilecek aksesuarlar yerleştirilerek oyunun sahenin içine yerleşmesini ve bütünleşmesini görüntü anlamında söylüyorum sağlayabiliriz.

1.4.6. Kişileştirme

Oyunumuz tiplere üzerine kurulmuştur. Oyunda var olan tüm kişiler birer tiptir. Ancak bazı oyun kişilerinde ayrıntıya girilmiş ve ona göre ele alınmıştır. Bu tipler aynı zamanda bağlı buldukları sosyal tabakaları da simgelemektedirler. Bu bölümde tipler taranırken, sosyolojik tavırları da incelenerek ele alınacaktır. Yazar oyunun biçimine oldukça uygun tipler yaratarak bu sosyolojik tartışmayı da seyirciye yansıtmıştır. Seyircinin kendinden bişeyler katarak oyunu izlemesi oyunun seyirciye ulaşması hem de samimiyeti açısından oldukça önemlidir.

1.4.6.1. Asal Kişiler

Ana Hanım ve Kız Hanım, oyunun asal kişileri ve aynı zamanda baş oyun kişileridir. Tüm eser boyunca onların öyküleri anlatılmaktadır. Çek Ali ve Haşlak Ali de oyunun asal kişileri arasındadır. Çakır, Reşit Ağa, Ahmet, Foter Hasan ve Kır Kız ise oyunun ikincil kişileridir. Koro ise özel oyun kişisi görevini üstlenir. Çoğu yerde halkın düşünceleri koro tarafından söylenir. Kimi yerlerde de birebir köyün düşünsel yapısını ortaya koyar. Koro ağıta ya da suçlamalara veya mutluluklara birebir katılır. Çoğu yerde oyunu ayağa kaldırma görevini üstlenir. Oyun kişilerine gerçekleri hep bir ağzadan söylerken oyun kişileri onları ciddiye almayarak oyuna devam eder ama bu arada seyirci olup bitenin koronun ağzından duymuş olur. Şimdi diğer oyun kişilerini ayrıntılı olarak ele alalım.

Ana Hanım: Yaşamı çalışmak ve çocuk doğurmak üzerine kurulmuştur. Artık yaşlanmıştır, yedi çocuk doğurmuştur. Kız Hanım'ı en büyük çocuğu, Ahmet'i ise en küçük çocuğu olarak düşünürsek ve Ana Hanım'ın; Anadolu'da genç kızların ortalama evlenme yaşı olan on altı yaşında evlenmiş olduğunu baz alırsak, henüz kırklı yaşları bitirmemiş bir kadın olduğunu buluruz. Ancak yaşam biçimi, onu olduğundan çok daha fazla yaşlı görünmesine sebep olmuştur. Zayıf, kuru, çelimsiz bir görüntüsü vardır.

Belli bir yaşa ulaşmış, artık güçten düşmeye yüz tutmuş biri olduğu için, yarınlarnını garanti altına almak istemektedir. Tek yaşamsal garantisi, iyi bir gelin sahibi olmaktan başka bir şey değildir. Bir tek oğlu olduğu için bu şansını da iyi değerlendirmek zorundadır. Bu yüzden Ahmet'e istediği kızı kabul ettirmek için tek silahı olan analığını kullanarak duygu sömürüsü yapmaktadır. Tüm bu yönleri ile tipik bir Anadolu köylü kadınıdır.

Kız Hanım: Aslında alımlı bir genç kızdır. Henüz yirmili yaşların ortasındadır. Babasının maddi zorlukları yüzünden henüz çok genç yaşta az bir para karşılığı evlendirilmiştir. Ancak buna karşılık Haşlak Ali'yi yani kocasını sevmektedir. Haşlak Ali'nin anasının ağzından aktardığı sözlere bakılırsa, Ali ve Kız Hanım birbirleriyle bilerek ve isteyerek evlenmişlerdir. Haşlak Ali ile arasında ciddi ve de karşılıklı bir aşk vardır. Ancak köylü kadının yaşadığı tipik olumsuzlukları o

da yaşamaktadır. En büyük şansızlığı da çocuk sahibi olamayışıdır. Kocasını Haşlak Ali bunun ezikliğini fazlaca duymaktadır. Kız Hanım bütün şartlardan dolayı genç yaşamına rağmen kendisinin kısır olduğunu kabul ederek üstüne kuma getirilmesini kabul eder. Hatta kendi eliyle kocasına bir kadın bulur ve onu evlendirir. Fakat bu durum aralarındaki sevgiyi bozmaz, daha sonra anlaşılır ki Kız Hanım değil de Haşlak Ali kısırdır ona rağmen Kız Hanım kocasının kısırlığını ona yakıştırmaz. Çoğu yönü ile diğer Anadolu kızlarından ayrılrsa da bir tip olarak oyunda yer almaktadır. Aynı zamanda yoksul köylü kadını simgelemektedir.

Çek Ali: Yoksul bir köylüdür. Yedi çocuğu olmuştur ancak sadece bir tanesi erkektir. Çalışmaktan pek hoşlanmaz ama mecbur kaldığı zamanlarda çalışır. Ana Hanım'dan daha büyük olduğu halde, ondan daha dinç görünmektedir. Kendini çok uyanık sanar, zekâsına güvenir ancak gerçek öyle değildir. Belli ki altı kız evlendirmiş ama onların başlık paralarından bir tarla dahi yapamamıştır. Yoksulluktan kurtulmayı ağaya sığınarak aşabileceğini sanmaktadır. Hele ki ağanın kızını gelin olarak alırsa herşey daha iyi olacaktır. Şimdiden kendini ağanın yerine koyup, köylüye caka satacak kadar aptal biridir. Tipik, saf, eğitimsiz, dini istismara açık, yoksul ve tembel bir köylüdür.

Haşlak Ali: Kendi istediğiyle evlenmeyi başaran nadir rastlanan bir köylü gençtir. Ancak çocuk sahibi olamamaktadır. Bu oyundakileri en yoksulu da Haşlak Ali'dir. Sahip olduğu tarlası ya da bir gelir kaynağı yoktur. Haşlak Ali'nin tek gelir kaynağı emeğidir. Ailesi ve sülalesi de öyle tanınan bilinen birileri de değildir tam bir garibandır yani. Çocuğu olmadığı için ikinci bir kadınla evlenmeyi düşünse dahi, buna yetecek parası yoktur. Ayrıca fazlaca öfkelenildiğinde ortaya çıkan bir hastalığı vardır. Hastalığın ortaya çıktığı anlarda son derece sert olmaktadır. Normalde yapamayacağı şeyleri yapmakta, söyleyemeyeceği şeyleri söylemektedir. Kısaca komik bişeyler elde edebilir miyim diye yazarın bulduğu yollarda biri "fazla cesaret yaratmak" Haşlak Ali'nin üstünde. Tüm hayali bir çocuk sahibi olmak ve köylünün dilinden kurtulmak elbette.

1.4.6.2. İkincil Kişiler

Reşit Ağa: Köy şartlarına göre oldukça zengin biridir. Herkes bir oda damda otururken, o konakta oturmaktadır. Kendini din işlerine adanmış biri, bulunduğu yerin uleması olarak görmektedir. Gerçekte herşeyi kendi çıkarına göre yorumlayan biridir. Köylüye çeşitli ödüller göstererek kendi işlerini yaptırmakta, ama onlara hiçbir şey vermemektedir. Çirkin ve birazda tiyatral abartı olarak gösterebileceğimiz bir kızı vardır. Ağa sırf çok çalıştığı ve işlerine koşturduğu için kızını Foter Hasan'a vermiştir. Ancak Foter askerden sonra köye dönmemiştir. Bu durum Reşit Ağa'yı sevmeyenler tarafından malzeme yapılmıştır. Köylü arkasından sürekli konuşmaktadır. Bu konu ağanın tek yaralı olduğu yer olmasına karşın bu durumu bile lehine kullanmayı becermektedir. Foter'den umut kesen ağa, bir taraftanda saf gördüğü birinekızını yamamaya çalışmaktadır. O güne kadar herkese umut vererek işlerini yoluna sokmaya çabalamaktadır. Ağa, Feodal yapının baskıcı varlığını temsil eder.

Çakır: Zeki biri olmamakla birlikte yürekli bir adamdır. Çek Ali yine göre çok daha uyanık biridir. Ağaya da daha yakındır. Belli ki ağa, kızı konusunda ona da çeşitli vaatlerde bulunmuştur. Bu sayede ağa, Çakır'a pis işlerini dahi gördürebilmektedir. Çek Ali kadar yoksul olmayan Çakır ağaya yakın durmanında ödülleri görmektedir.

Ahmet: Sessiz ve sakin bir gençtir. Daha on sekizlerinde ve çok çalışkan biridir. Evin bütün yükü sırtındadır. Anasının hastalığına babasının tembelliği de eklenince tüm işler onun başına kalmıştır. Halinden şikâyetçi değildir, ancak istediği kızı alabilecek maddi gücü olmadığından, yoksulluğa karşı derinlerde yatan bir hırsı kabullenemezliği vardır. Ama ileriye görebilen, kendi kararlarını verebilen, işini bilen, uyanık bir gençtir.

Foter Hasan: Köyde birçok kişinin özlediği şeye ulaşmış, Reşit Ağa'ya damat olmuştur. Ancak askerden sonra köye dönmek istememiştir. Şehir yaşamına alışmış oldukça sevmiştir. Tabi bu kaçışın içinde evlendiği kişinin oldukça çirkin bir kadın olması da bir etken olmuş olabilir tabi. Oldukça korkak ve aptaldır. Köye gelmeye cesaret edememesinin tek nedeni, şehirde sıfırı tüketmiş olmasıdır. Kahveye gidecek

kadar dahi parası kalmamıştır. Bunun üstüne birde şehirde iş beğenmeme gelince köyde Reşit Ağa'nın damadı olarak yaşamak daha kolay gelmiştir. Ancak Reşit Ağa'nın huzuruna çıkacak cesareti yoktur. Huzuruna çıkmak bir yana gizlice ahırındaki öküzü çalmaya da cesaret edemez. Bu yüzden ona evinin kapılarını açan Çek Ali'nin eşeğini ve öküzünü çalarak köyden kaçar.

Kör Kız: Gözleri görmediği için evlenememiştir. Yaşı Kız Hanım'dan çok daha ileridir. Yaşamda hiç kimsesi yoktur. Kendini sürekli büyük bir tehlike içinde görür. Ortada, sahipsiz, bakıcısız kalmak onun için ölmek anlamına gelir. Bu düşünce biçimi onu oldukça bencil biri yapmıştır. Her zaman önce kendini düşünmektedir. Çıkarı tehlikeye girdiği anda kötülük yapmaktan çekinmeyecek bir yapısı vardır. Bilinçli oluşundan olmasa da, sırf çıkarlarını zedelediği için Haşlak'ın kısır olduğu kanısına varması da evden atılmak korkusuna karşı geliştirdiği bir savunmadır.

1.4.6.3. Yan Kişiler

Oyunda Haşlak Ali'nin peşinden dolaşan bir koro vardır. Koro aslında Haşlak'ın içinde bulunduğu durumu açıkça yüzüne vurmaktadır. Başka bir deyişle koro: "...Kral Çıplak..." diyen köylü çocuklardan oluşmaktadır. Bu oyun kişileri rejî çalışması sırasında özel kişiler olarak ön plana çıkartılabilirler. Aslına bakılırsa oyunun içinde olup biteni doğrudan söyleyen fakat her seferinde bir eğlence ile bir gürültü ile söyledikleri için oyunun içinde karakterler tarafından ciddiye alınmaz ve hep sahneden kovarlar. İşte rejî çalışması sırasında koronun ön plana çıkartılması ve oyunun dışı karakterleri haline getirilmeleri rejisöre kalmaktadır.

1.4.7. Rollerin Yapısal ve İşlevsel Özellikleri

Bu başlık altında yazarın oyun kişilerini kurgulayışı daha yakın ele alınacaktır. Rollerin yapısal özellikleri genelde sosyolojik, fizyolojik ve psikolojik olmak üzere üç boyutta incelenir. Ancak oyunumuzdaki kişiler tip olduğu için onarlı tip boyutunda inceleyeceğiz. İşlevsel özellikleri ise, bu tiplerin, oyun, içinde neden var oldukları sorusuna cevap verecektir.

Ana Hanım: Tipik bir Anadolu köylüsü olarak tanımlanabilir. Olaylara oldukça gerçekçi bir açıdan bakmayı beceren, başına gelecekleri önceden sezebilen, ilerlemiş yaşından dolayı kendini garati altına almaya çalışan bir köylü kadındır. İhtiyar denebilecek bir yaşta değildir. Ama yaşam şeklinin oldukça zor oluşu onu olduğundan çok daha fazla yaşlı göstermektedir.

İşlevsel açıdan bakıldığında: Oyunun başkişilerinden biridir. Eserin anlattığı eş zamanlı iki öyküden biri onun öyküsüdür. Yaşlı ve genç iki köylü kadını olarak, ortaya çıkan asal çatışmalardan birini de var kişilerden biridir. Öykünün ekonomik boyutunu ortaya çıkartan kişidir.

Kız Hanım: Genç bir Anadolu köylü kadınıdır. Sosyolojik baskılar onun için önemlidir. Çocuğunun olmaması, onu son derece incitmektedir. Kocasını seven bir genç kadın olarak, onun maruz kaldığı toplumsal, çevre baskısından kendini sorumlu tutmaktadır. Sırf bu sosyal baskıdan dolayı kendini feda ederek, kocasını evlendirir. Henüz yaşı genç, alımlı bir kadındır.

Oyundaki asal çatışmayı var eden diğer bir oyun kişisidir. Eserde Ana Hanım ile birlikte, onun da öyküsü anlatılmaktadır. Öykünün sosyolojik boyutunu öne çıkartan kişidir.

Çek Ali: Pek çalışmayı sevmeyen bir Anadolu erkeğidir. Kendini oldukça uyanık sanmaktadır ama oyunun içinde kurduğu iki kumpastanda hep kendisi zarar görmüştür. Reşit ağaya fazlaca inanmaktadır. Şüphelerinde olsa işin sonu olumluya gideceğinden olaylara inanmayı tercih eder.

İşlevsel Olarak: Ekonomi ağırlıklı olan öyküde, Ana Hanım karşısında, çatışmayı yaratan oyun kişisi olarak var olur. O olmasa, ağa ile kız alışverişi işi de olmayacaktır. Foter'e öküzlere kaptıran ve ailesinin maddi yıkımına sebep olan kişide yine Çek Ali'dir.

HaşlakAli: Köylünün gözünde itibarının ne durumda olduğunun farkındadır. Oldukça yoksul biridir. Köylünün hatta çocukların dahi maskarası olmuş durumdadır.

Kendinin kısır olabileceği aklının ucundan bile geçmez, geçemez. Haşlak karısını seven, ancak toplumsal baskıyı da aşmak için mutlaka çocuk sahibi olmak zorunda olan biridir. Kendisinin kısır olduğu gerçeği Haşla'ğı köylünün gözüde bitirir ve belkide köyde yaşayamaz duruma gelir. Malesef birçok Anadolu köyü bu durumdadır. Oyunun zamanını dilediğin gibi alabilirsin fakat günümü de bile köylerde durum bu haldedir.

Sosyojik boyutun önde olduğu öyküde, Kız Hanım'ın karşısında, çatışmayı var eden oyun kişisidir. Kısırlık ile beraber gelişen öykünün önemli bir parçasıdır.

Reşit Ağa: Köyde seveni olduğu kadar, sevmeyeni de vardır. Bulunduğu yerin şartlarına göre oldukça zengindir. Ancak varisi olabilecek bir erkek evladı yoktur. Tek varisi olan kızı da oldukça çirkindir. Foter, evlendikten sonra Reşit Ağa'nın kızını terk ettiği için köydeki itibarına gölge düşmüştür. Dini duyguları sık sık öne çıkartan, tam anlamıyla bir köylü uyanığıdır. Sahnedeki en yaşlı kişi olmasına karşın oldukça dinç görünmektedir. Giyimi kuşamı oldukça temizdir.

İşlevsel Olarak Görevi: Çek Ali'ye, Kızını oğluna vermeyi önermesinde yatmaktadır. Bu durum Çek Ali'nin ailesinin tek varlıkları olan öküz ve eşeğe mal olur. Ekonomik boyutun önde olduğu öyküde çatışmayı ateşleyen oyun kişisi olarak kendini var etmektedir.

Çakır: Oldukça yoksul ancak, yürekli bir adamdır. Ağaya gerçekten inanır. Onun bir sözüyle herşeyi yapabilir. Ağanın himayesi olmadan ayakta durabilecek biri değildir.

Oyunda var olma sebebi; ağanın kızına talip olmasıdır. İkincil oyun kişisi olarak tasarlanmıştır.

Ahmet: Sessiz, sakin bir gençtir. Oyundaki tüm kişiler gibi o da Anadolu kurnazlığı ile donatılmıştır. Anasının ve babasının tecrübelerinin dahi üstüne çıkacak bir kurnazlıktır bu.

Ne anasının nede babasının istediği kızı alır. Bu durum evdeki tüm oyunları boşa çıkarttığı gibi, büyük bir ekonomik fırsatın da kaçırılmasına neden olacaktır.

Kör Kız: Gözlerinin görmüyor oluşu onu oldukça katı ve bencil biri haline getirmiştir. Sürekli açıkta kalmaktan, bakımını üstlenecek kimsenin olmamasından korkmaktadır. Yaptığı evlilikte, koçası da önemli değildir. Onun için önemli olan rahat ve huzur içinde ömrünü geçirebileceği bir ortam yaratabilmektir. Kız Hanım'dan daha yaşlı ve çirkincedir. Kör kız, doğurganlığını kullanarak üstünlük sağlama çabasındadır.

Oyunda Var Olma Sebebi: Doğuracağı çocuk ile Haşlak'ı köylünün yarattığı baskıdan kurtaracaktır. Ancak gebe kalamaması evin içindeki tüm dengeleri bozmuştur.

Foter: Ne olmak istediğini bile karıştırmış biridir. Sırf çirkin kızdan uzak kalmak için köye dönmemeye razıdır ve hala hile hurda peşindedir. Suçsuz insanların hayvanlarını çalıp köyden kaçmayı göze alacak kadar düşüncesiz ve vicdansızdır. Giyimi kuşamı eski de olsa şehre olan özentisi hemen kendini belli etmektedir. Bütün bunların yanında oldukça korkak biridir. Ağadan korkusuna hiç ortalıkta görünmeden tekrar kaçmıştır.

İşlevsel olarak, Çek Ali'nin kurduğu planda, köyde olmaması gereken kişidir. Ağa onu affetmeye dünden razıdır. Bu durumda Çek Ali, ağanın kızını alamayacaktır. Bu yüzden saf dışı bırakılmak zorundadır. Bundan sonraki çalışmalar hep bu yönde olacaktır.

Koro: Gerektiğinde köyün sağduyusu olarak görünen koro, işlevsel olarak, Haşlak üzerinde toplumsal baskıyı verebilmek için oyunda büyük fonksiyonları vardır. Seyirciye gerçekleri aktaran tipler korodur. Fakat her seferinde bir gürültü ile hengame içinde söylendiği için çok fazla dikkatleri çekemiyorlar.

1.4.8. Aksiyonun Gelişimi

Oyunda aksiyonu üç ayrı mekânda geçmektedir. Ana Hanım ve Kız Hanımın mekânları haricinde anlatıcı ve koronun kullandığı bir diğer alan bulunmaktadır. Oyun daha çok, sözlere bağlı fiziksel aksiyon ile yürümektedir. Oyunda koroya yüklenecek görev ile anlamsal aksiyon öne çıkartılabilir. Duygusal aksiyonun En etkili olduğu bölüm, Haşlak'ın evi terk ettiği bölümdür. Burda çaresiz bir adamın hüznünü seyirciye verebiliriz.

1.4.9. Olaylar Dizisi

Oyun açık biçim olarak tasarlandığı için, dramatik aksiyon bölümler arasında kesintiye uğramaktadır. Bu nedenle her sahne bir sonraki sahneyi devam ettirmek zorunluluğu göstermez. Anlatıcı görevi üstlenen oyun kişilerinin açıklamalarıyla boşluklar doldurulduktan sonra yeni bir bölüme geçilir. Bu nedenle olaylar dizisinin dramatik bir aksiyon ile değil daha çok epik bir yönelimle geliştiği açıkça görülmektedir.

Böyle olduğu halde yazar, anlatıcılardan da yardım alarak olasılık zorunluluk ilkesini ayakta tutmaya çabalamıştır. Çoğu bölümde olayın sonrasını ya da öncesini bu sayede öğrenmekteyiz.

Sonuç olarak; Eser dramatik bir aksiyon ile ilerleyen olaylar dizisi içermemektedir. Daha çok anlatımcılığı benimseyen yazar, olaylar dizisini kurarken anlatıcının tarihselleştirme ve yabancılaştırma özelliklerini de kullanarak, öyküyü daha geniş ve daha hızlı anlatmıştır.

1.4.10. Serim

Yazar anlatıcı kullanmanın avantajından da yararlanarak oyunda bol bol serim yapmıştır. Kimi zaman da müzik kullanarak bu serimi destekleme yoluna giden yazar, bölümlerin içinde serime yer vermemiştir. Ancak önemli gördüğü serim cümlelerini dışarıdan oyuna dâhil ettiği anlatıcılarla başarılı bir şekilde vermiştir. Bunun en iyi örnekleri Reşit Ağa'nın sahnesi, öküzün çalındığı sahne ve Kör Kız'ı ilk kez tanıdığımız sahnede görülmektedir.

1.4.11. Düğüm – Kriz - Doruk Nokta

Yazar ana ile kız arasındaki, “önce ben anlatayım” yarışı ile ilk merak ögesini sergiler. Dolayısı ile ilk asal düğüm burada atılmaktadır. Oyun içinde genel olarak anlatıcılar öyküyü ya da olanları önceden anlattıklarından merak daha çok “nasıl olmuş” sorusu üzerinde belirir.”Ne Olmuş” sorusu anlatıcılar tarafından cevaplanır. Seyirci cevabını bildiği sorunun nasıl yaşandığı üzerinde durur. Bu nedenle oyunda seyircinin merak noktaları, öykünün nasıl yaşandığına odaklandırılmalıdır. Zaten metin de bunu gerektirmektedir.

Oyunu dramatik bir aksiyonun olmadığını daha önce de belirtmiştik. İki ayrı öykü kendi içinde sırayla anlatılmaktadır. Bu nedenle oyunda iki kriz ve iki doruk noktadan söz etmek mümkündür. İlk öykü olan Ana Hanım'ın öyküsünde kriz noktası; Foter Hasan'ın gelişi ve Çek Ali'nin de neden olduğu, öküzleri çalma olayı ile yaşanır. Kız Hanım'ın öyküsünde ise, kriz noktası; Oğlunun doğduğunu sanan Haşlak Ali'nin, eve dönüşü ile yaşanır.

İki kısa oyun formatı ile ele alınabilecek iki ayrı öykü de, kısa oyunların bir özelliği olarak kriz anı ile doruk noktası birbirine oldukça yakındır. Kız Hanım'ın öyküsünde Çil Nine'nin yanından dönen Haşlak Ali, herşeyi öğrenmiş ve kabullenmiştir.

Artık ona düşen köyü terk etmekten başka bir şey değildir. Ana Hanım'ın öyküsünde ise Ahmet'in, ana ve babasının istediği iki ayrı kızı da geri çevirerek kendi istediğinde direktmesi sonu başlatır.

Oyunun doruk noktasında Çakır gelir. Hem ağanın kızı hemde Katır Hatça elden kaçırılmış, öküz gitmiş, oyunun da sonu belli olmuştur.

Oyunun finali ise seyirciye yöneltilen bir soru ile biter. Hikâyeler anlatılmıştır. Bir yanda sosyal baskı, diğer yanda ekonomik baskı... Hangisinin derdinin daha ağır ve önemli olduğuna seyircinin karar vermesi istenerek oyun bitirilir.

2. OYUNUN YORUMLANMASI

Bu bölümü oluştururken Rejisörün, yorumunu en net şekilde ifade edebileceği bir çalışma yürütüldü. Bu bölüme kadar yapılan çalışmalar, oyunun yorumunu netleştirmek için son derece geniş bir alt yapı sağlamaktadır. Oluşturduğumuz bu birikim, oyunun yorumunu kolayca ortaya koymamıza yardımcı olacaktır. Şimdi oyunun bize sunduğu malzemelerin neler olduğunu, oyunda var olan duygusal ve anlamsal malzemeleri gözden geçireceğiz. Ortaya çıkacak sonuca göre tematik yaklaşmamızı son kez gözden geçirerek netleştireceğiz.

2.1. Oyunda Var Olan Dramatik Malzemeler

Genel tanım olarak; eserde var olan her şey bizim dramatik malzememiz olduğuna göre, **Ana Hanım Kız Hanım** bu yönden oldukça yüklü bir oyun olarak karşımıza çıkmaktadır. Aslında oyunun içerdiği tüm malzemeler, yazar tarafından açıkça serilmiştir.

İlk bakışta sıradan bir söylemi varmış gibi görünen oyunun, aslında düşünsel yapısının ne derece sağlam ve dolu olduğu geçtiğimiz bölümlerde net bir şekilde ortaya konulmuştu.

Bir yandan sömürü konusunu hem kadının çifte sömürüsü hem köy yaşamının feodal sömürü düzeni açısından ele alan oyun, diğer yandan çoğu sürmekte olan ve bir kısmı metropollere kadar taşınan sosyolojik baskıları anlatmaktadır. Yazar, bir tiyatro oyununda tutulması gereken en doğru yolu tutarak, bu düşünsel yapıyı hoş bir şekilde eğlenceli halde sunmuştur. Şimdi bu malzemelerin bize sağladığı dramatik değerler üzerinde duralım.

2.2. Oyunda Var Olan Dramatik Değerler

Oyun “duygusal değerler” açısından oldukça yoğundur. Eser sık sık hüznü sahnelerle kesilen eğlenceli duygusal değerlerle kurgulanmıştır. Anlatılan iki ayrı öyküden söz etmiştik. Dikkat edildiğinde Ana Hanım’ın anlattığı öyküde durum ne kadar vahim olursa olsun, bir gülmecenin hâkim olduğu göze çarpmaktadır. Bunu olgun Anadolu insanı tavrı olarak ele almak, yazarın bize sunduğu hoş bir değer olacaktır. Diğer yanda Kız Hanım, her ne kadar Anadolu insanının kendi ile barışık tavrı ile bir öykü anlatıyor da olsa, zaman zaman hüznü en yüksek noktaya

çıkılmaktadır. Kız Hanım'ın öyküsünün finali, hüznü bir sonu ile bitse de; Ana Hanım, oyunun finalini Anadolu insanına ait filozofça bir yaklaşımla bitirir.

Oyun estetik değerler açısından da ele alındığında hoş malzemeler sunmaktadır.

Öncelikle dil olarak ele alalım; Eser Anadolu'da herhangi bir yörenin ağız ile oynanabilir. Ancak kullanılacak ağzın oldukça dengeli olması gerektiği gibi bir üslup birliği var etmesi de zorunludur. Bunun dışında oyun ağız yapmadan oynandığında da hiçbir şey kaybetmez.

Estetik açıdan önemli olan, doğru bir ağız yakalamak ve bunu hoş, anlaşılır bir diksiyon ile seyirciye aktarmak olacaktır. Oyunda var olan müzikler, oyunun estetik açıdan, kulağa yönelik değerleridir. Öyküyü anlatmak için işlevsel yani oldukça ağır olan müzikler estetik açıdan da eseri güçlendirecektir. Bu müziklerin türkü formunda ya da ona yakın olarak bestelenmesi, değerlerin daha net ortaya çıkmasını da getirecektir. Müzik haricinde çok gerekmediği sürece oyunu ihtiyacı olan bir efekt yoktur. Yine estetik açıdan oyunun göze yönelen en önemli birimin dekor olduğu bir gerçektir. Göstermecî üslupta hazırlanmış bir dekor oyunun, oyunun özüne de uygun düşecektir. Ana Hanım ve Kız Hanım için yapılacak iki ayrı ev, iki ayrı öyküyü de simgelemektedir. Duygusal açıdan sevgi, hüznü gibi daha yumuşak sahnelerin oynandığı Kız Hanım'ın evinin sahnenin solunda, ekonomi temelli tartışmaların yaşandığı Ana Hanım'ın evinin ise sahnenin sağında olması, sahneye koyuş tekniği açısından doğru bir yerleşim olacaktır. Ayrıca dekor, köy yaşamını anımsatacak yine göstermecî üslupla yapılacak çeşitli ağaç, meydan tepe gibi araçlarla tamamlanmalıdır. Sahneleme sırasında dekor, estetik açıdan önemli olduğu kadar, anlamsal açıdan da önemsenmiştir. İşlevsel olarak en yoğun şekilde kullanılması da oyunun üslubunu ortaya koymak için önemlidir.

Bu nedenle her iki ev de iki yüzü kullanılacak şekilde tasarlanmıştır.

Oyunumuz akılcı değerler de oldukça önemlidir. Ana Tema olarak ele aldığımız "kadın" çok yönü ile akılcı yaklaşımları gerektirmektedir. Hatırlanacağı gibi oyunumuzun teması daha da işlevsel hale getirebilmek için daraltmış ve "Kırsal Kesimde Kadın" olarak netleştirmiştik. Oyun boyunca kırsal kesim de yaşayan

kadının ekonomik ve sosyal açıdan içinde bulunduğu durum irdelenecektir. Sonunda: Sosyal koşulları her ne kadar lehine işletmek için çabalasa da, Anadolu kadınınu kuşatan sorunların temelinde, sosyal kuşatılmışlığın ve ekonomik özgürlüğün olmayışı ortaya çıkacaktır. Böylece eserin tematik açıdan yönelimi netleşmiş olmaktadır.

Görüldüğü gibi sadece metinde yer alan düşünsel araçlar değil, dekordan müziğe, efektten sahne kullanımına her şey akılcı değerleri ortaya çıkarmaktadır. Bu çözümlene de yürütülen işlemlerle ortaya çıkartılan tüm bilgiler ile birlikte, oyundaki akılcı değerler, yukarıdaki sonucu ortaya çıkartacak şekilde işlenecektir.

2.3. Tema Üzerine Değerlendirmeler

Toplumsal olaylar ya da adlandırmalar kesin bir tarihle birbirinden ayrılamazlar.

Her toplumsal dönem, aşılanaya kadar yüzyıllarca verilen mücadelelere tanık olur. Feodal dönem de aşılması yüzyıllarca sürmüş bir dönemdir. Ne yazık ki ülkemiz koşulları bu geri toplum yapılanmasını XX. yüz yıl'ın ortalarına kadar yaşamıştır. Hala kırıntıları ile karşılaşmaktadır.

Kapitalizmde de olduğu gibi, onu bağırında büyüten feodalizm de kadınlar açısından hep acıyı getirmiştir. Kadın hep çifte sömürüye maruz kalmış, toplumsal yaşamda iki kat ezilmiştir. Buna rağmen o, yaşamın bir yarısıdır. Daha da önemlisi, diğer yanını var eden de yine kadındır.

Oyunumuzun ana teması bu noktada kendini göstermektedir. Oyunumuzda tematik açıdan Kapitalist üretim araçlarının ve ilişkisinin henüz güdük sıçralamalar yaptığı Anadolu da kırsal kesiminde yaşayan kadın öne çıkartılır. Bu nedenle daha önceden de belirttiğimiz gibi Ana Tema: “Kırsal Kesimde Kadın” dır.

Daha önce belirlemiş olduğumuz yan temalara da kısaca göz atalım. Sömürü: Kırsal kesimde kadın alınır satılır bir metadan başka bir şey değildir. Değeri, doğurganlığı ve işe dayanıklılığı ile ölçülür. Bu ölçünün karşılığı olarak da başlık parası miktarı belirlenir. Kırsal kesimde kadın, bizzat meta olarak satılır.

Feodal Yapı: Oyunda aa ile simgelenen bu düşünce, Orta Çağ ekonomisinin bir uzantısıdır. Çevresindekileri dini bir takım hurafelerle kandırarak emeklerini sömürür. Bu tutum, halkın emeğini en az karşılıkla ya da hiç karşılık vermeden sömürmeye kadar gider.

Köyden Kente İkilemi: Şehir ve köy arasındaki refah farkı, insanların şehre akmasına neden olmaktadır. Ayrıca köy yaşamına göre daha parıltılı olan bu yaşam, kapalı köy halkını büyülemektedir. Ancak şehir, köylü insanlar için tehlikeli ve uzak bir yaşam şeklidir.

Bu hatırlatmanın ardından yorum, tema konusunda tamamen net bir hal almıştır.

Artık oyundaki her şey bu tematik yapıyı öne çıkartmak için şekillendirilecektir. Öyleyse elimizdeki malzemeleri nasıl işlevsel hale getireceğimiz konusunu ele alalım. Bunun için yapacağımız işlemleri bilince çıkartmalıyız. Böylece oyunumuzda şekillenmeye başlayacaktır.

2.4. Sahneye Koyma Aşamasında Değerlerin Ortaya Çıkartılması

Bu bölümde, seyirciye gerek yorumumuzu gerekse yaptığımız kodlamaları nasıl anlatabileceğimizi araştıracağız. Bu işlem yapıldıktan sonra seyirci ile oyun aynı düzleme oturacaktır.

İşleme oyunun sonunu değerlendirerek başlayalım. Oyunda ilk Ana Hanım'ın öyküsü bitmektedir. Ardından Kız Hanım'ın öyküsü biter. Birinci öykünün gülmece yanı daha öndedir. Kız Hanım'ın öyküsü daha hüzünlü biter. Ancak bu bir yıkım değildir. Oyunun sonunda Ana Hanım olanca ekonomik zorluğa karşın, kızı ile beraber, onun kumasına da evinin kapılarını açar. Böylece oyunun finali hümanist bir yaklaşılma noktalanır.

Eseri ağır bir oyun olarak tasarlamak kanımca yanlış bir yaklaşım olur. Ancak işlediği konu ve işleyiş biçimi açısından hafif bir oyun demekte bizi bir yanlışa götürebilir.

Tematik yönünün ciddi olması bizi oyuna karşı daha temkinli yaklaşmaya götürmektedir.

Öyleyse oyun gülmececi ile hüznü ile hafif bir oyun olarak değerlendirilmemelidir. Yazar, eserini didaklikten uzak tutmayı başarmıştır. Oyunda, dramatik olarak birbirini var etmeyen sahneler de olsa, yazar anlatıcılar ile olası kopuklukları ortadan kaldırıştır. Seyircinin dikkati, “Nasıl Olmuş?” sorusuna yöneltildiği için merak ögesi değerini yitirmeden varlığını koruyabilmektedir.

2.5. Üslubun Saptanması

Üslubu saptayabilmek için öncelikle oyun kişilerini değerlendirelim. Tüm oyun kişileri için, birer “tip” diyebiliriz. Birkaç oyun kişisi daha ayrıntılı işlenmiş tipler olmakla birlikte, yazar öyküyü aktarırken bir karakter yaklaşımına gerek duymamıştır. Açıkça Anadolu yaşamını ele veren bu oyun kişileri, gerçekçi bir yaklaşımla ele alınmışlardır.

Üslubu ortaya çıkartmak için bakacağımız diğer bir öge de dilin kullanımı konusudur. Yazar son derece gerçekçi cümleler kurmuştur. Hatta konuşma örgüsü için Anadolu insanının çok iyi gözlemlenerek oluşturulduğunu söyleyebiliriz. Aslında anlaşılma korkusu olmasına rağmen oyunda ağız kullanılması komik öge öne çıkartabilir. Dil her ne kadar gerçekçi olsa da konuşma örgüsü var edilirken bir anlatıcı kullanılması dramatik aksiyonu kesintiye uğratmıştır. Oyun daha başlangıçta Brechtyen bir yaklaşım olan tarihselleştirme ile başlamaktadır. Oyunun bu yönünü aktarmak konusunda oldukça titiz bir çalışma yapılması gerekmektedir.

Yazarın tanımladığın ve bizimde bu tanımlardan yola çıkarak oyunda kullanılacak eşyaların gerçekçi bir yaklaşımla ele alınması gerekmektedir. Ancak eylemlerde zaman zaman bu gerçekçilik terk edilerek anlatıma yönelinmesi gerekir. Temayı belirleyen kimi sözler, oyunun genel akışı değiştirilerek vurgulanmıştır. Bu da eserin özünde var olan epik yaklaşıma hizmet etmektedir.

Üslubu saptamakta en önemli adım, oyunun arka düzeyinin değerlendirilmesi işlemidir. Yazar, dekor olarak epik bir yönelim içindedir. Sadece ev olduğu belli edilecek şekilde tasarlanmış, iki ayrı mekândan söz edilmektedir. Demek ki sahnede yer alacak diğer dekor parçaları da aynı biçimde değerlendirilmelidir. Atmosferi tamamlayacak olan bir tepe, ağaçlar ve çitleri üsluplaştırarak bu epik yönelimi destekleme yoluna gidilmelidir.

Sonuç Olarak: Oyun kişiler, sosyolojik yanları önde olan kişiler olarak epik yaklaşımla uyum sağlamaktadır. Başoyuncuların rol kişisinden uzaklaşmasa da, kendilerini oyunun dışında bırakarak anlatıcılık görevlerini yürütmeleri yine aynı tarzı desteklemektedir. Oyunda yer alan tarihselleştirme çoğu şeyi belirleyerek oyunu epik yaklaşıma sokmaktadır. Bunlara sahneye kurulacak dekorda eklenince seyirciye açık bir biçim oyun sunulacaktır.

3. REJİ AÇISINDAN DÜZENLENME

Reji defteri, orijinal metnin sol tarafta, plan ve açıklamaların sağ tarafta aynı anda görülebileceği şekilde tasarlanmıştır. Orijinal metnin replik başlarına konulan numaralar sayesinde açıklamanın hangi repliğe ait olduğunun kolayca anlaşılması sağlanmıştır. Bu metot oyunu sahneye konma aşamasında reji yardımcısı olarak görev yapacak kişilerin işini çok daha kolaylaştıracaktır. Repliğin başında yer alan iki rakam sayfayı, sonrakiler ise repliğin sayfadaki sırasını belirtmektedir. Örnek olarak: “0715” şeklinde bir kodlama, yedinci sayfanın onbeşinci repliğini işaret etmektedir. Çalışma sırasında metin, özellikle yeniden yazılmamış, Dramaturgi bürosundan alınan metin aynen kullanılmıştır. Çünkü metnin orijinal haliyle sunulması ve reji çalışmasının da o metin üzerinden yapılması metnin aynen kullanılmasını gerektirmektedir.

Reji defterinde ki çizimler yapılırken kişiler çeşitli şekil ve harfler ile kodlanmıştır. Çalışma incelenirken bu kodların bilinmesi, anlaşılabilirliği artıracaktır. Buna göre: Koro Nokta (.) ile Ana Hanım boş daire (o) ile Kız Hanım boş kare () ile Haşlak Ali Boş Üçgen () ile Kör Kız Dolu Kare (), Çek Ali Dolu Üçgen () ile Ahmet Dolu Yuvarlak () ile gösterilmiştir. Çakır, Reşit Ağa ve Foter ise isimlerinin baş harfleri gösterilmiştir. Böylece şekillerin çoğalarak karmaşıklaşması da önlenmiştir.

Çizimlerde hareket halinde olmayan evler gösterilmemiştir. Çizimin daha net algılanması için bu şekilde bir yol tercih edilmiş, ayrıca çalışmanın daha temiz görünmesi sağlanmıştır.

Üç bölüme ayrılan çizim sayfası: Hareket planı, Açıklama ve teknik başlıkları ile belirlenmiştir. Teknik için ayrılan bölüm, ışık efekt ve müzik olarak tasarlanmıştır.

Hareket planında sahne trafiği en basit şematik anlatımla gösterilmiştir. Açıklama da ise, zorunlu olarak belirtilmesi gereken ayrıntılar ve iç aksiyon ile ilgili notlar yer almaktadır. Işık için bu sayfada, “Q” sıralamasına yer verilmiştir. Müzik bölümüne gelince Kondivit olarak çalışacak arkadaş için giriş replikleri not edilmiştir. Ona göre giriş ve çıkışlar ayarlanmalıdır.

3.2. Kostüm Eskizleri

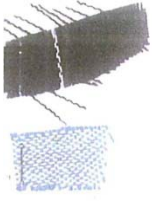
ANA

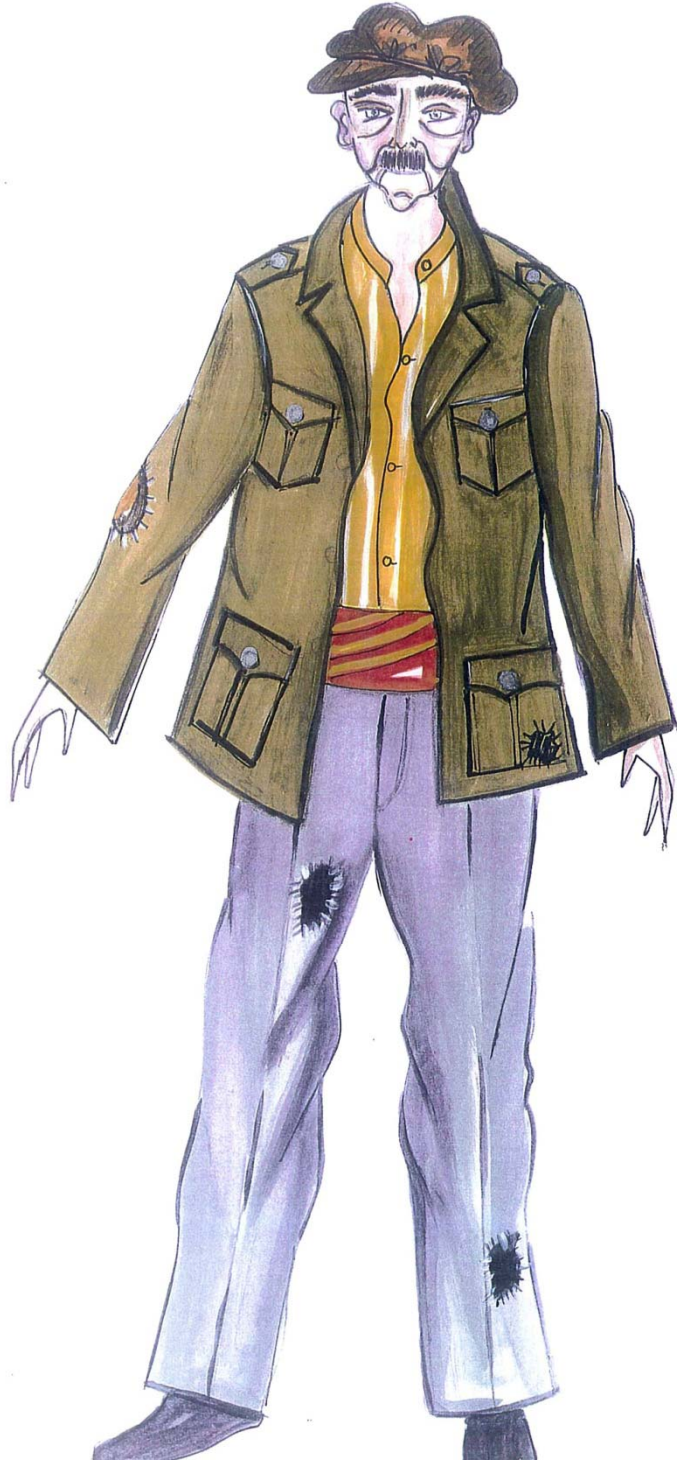
KIZ

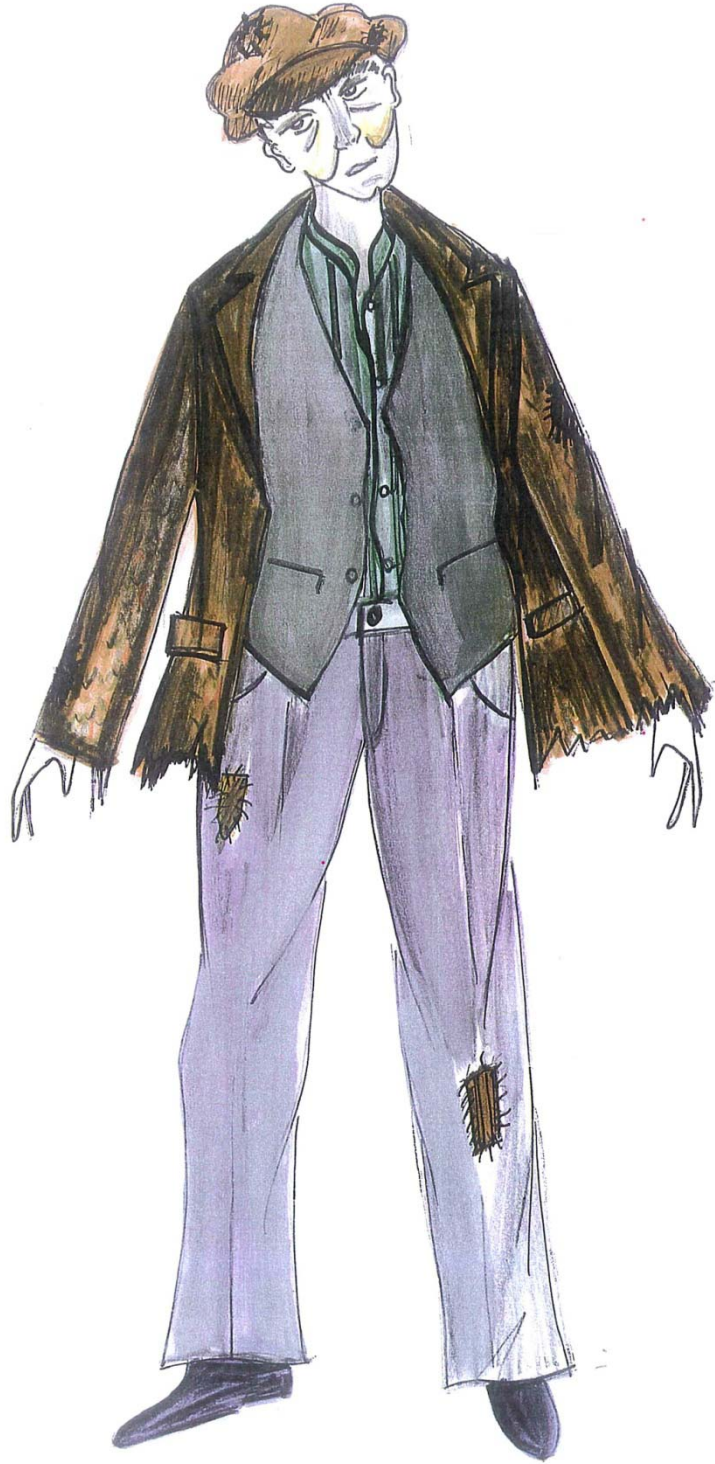
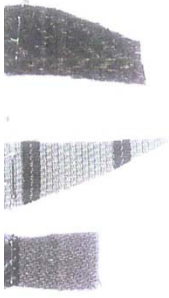
ÇEK ALİ

KARA REŞİT

ÇAKIR

HAŞLAK ALİ

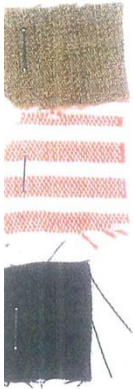
FOTER HASAN

AHMET

KÖR KIZ

KORO

3.3. Oyunun Müzikleri

① TAN YERİ

Tan ye ri A tan da Var du ru du da ma Si ca rı du ru da
İki yer i mış e ra ka şan bu ta ka şan ne sa re şü şü pi de ne de zelim bir ci ymiş
of a na a nam of da ya na mam of a na a nam of da ya na mam

② HAFLAK ALI

Haflak a li Haflak a li Haflak a li Haflak a li Şe nin av rat ni ra li
Haflak ali haştan mış şeytanlara taş kâr i Haflak a li

③ GINARLAR BİZİ

bu şey de ma ni bu şey de ma ni bu şey de ma ni gi nar lar bi zi gi nar lar bi zi gi nar lar bi zi
eve kö ye hang i şiz le va ra şın Hi sim gar cı ş gi nar lar bi zi gi nar lar bi zi gi nar lar bi zi

Yener
Serpi
[Signature]

4

EVÇIKLERİN

Handwritten musical score for 'EVÇIKLERİN'. The score is written on two staves. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is common time (C). The melody features several triplet markings. The lyrics are: 'Ev çik le rim Ev çik le rim ki ci cik len ken kur du pa ni Ge lin o la li ku ru du ar nim' and 'Çok pör dü me u la can li bi z bo gi'.

5

KİEMAN

Handwritten musical score for 'KİEMAN'. The score is written on two staves. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is common time (C). The melody is highly rhythmic with many sixteenth notes. The lyrics are: 'Bani bink ki man çev ir le Yar yolları bu la düş er mi a cep yitü len mez de' and 'ö mi r hü ken i r dar yol la ri ku ra dü ş er mi düş er mi a cep'.

6

HASLAK ALI

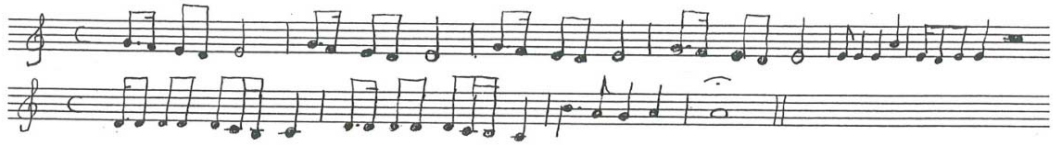
Handwritten musical score for 'HASLAK ALI'. The score is written on two staves. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 6/8. The melody is in a 6/8 time signature. The lyrics are: 'Has lac a li Has lac a li ki ni nin ka ri qu lu du' and 'ki ni ha va da pu du ci za cık de ka ri la ri ki mi nin pa ni ku lu du has lac a li'.

7

FATMA GİZ

Handwritten musical score for 'FATMA GİZ'. The score is written on two staves. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is common time (C). The melody is in a 6/8 time signature. The lyrics are: 'Gün dü ha ya lın da ge ne düş ün ü cü di mi n der ma ni la ma que be nim tor la ya ora ga' and 'ci ze pı tan de du rus an na em la tı tı ra que be nim'.

7+1 - SÖZSÜZ GEGİS MİZİĞİ -

7+2 SÖZSÜZ

3.4. Ana Hanım Kız Hanım Işık Planı

HAT NO	AÇIKLAMA	RENK KODU	SPOT CİNSİ	HAT NO	AÇIKLAMA	RENK KODU	SPOT CİNSİ
1	Sol Ev Genel		H.22/40	51			
2	Sol Ev Genel		PC.814	52			
3	Sol Ev Mavi	L-079	H.PC	53	Sol Balkon ay Yıldız Gobo		Str. Altç8/16
4	Orta Ön Genel		H.22/40	54			
5	Sağ Ev Genel		H.22/40	55	Sağ Balkon Boynuz Lokal		Str. Alt.8/16
6	Sağ Ev Kırmızı	R.026	H.22/40	56			
7	Orta Arka Genel		Can.11/26	57			
8	Sol Ev Mavi	R.067	H.PC	58			
9	Ana Kız Orta Lokal		SL.23/50	59			
10	Orta Orta Genel		H.PC	60			
11	Orta Ön Genel		H.PC	61			
12	Sol Ev Kırmızı	R.026	H.22/40	62			
13	Sol Ev Genel		H.22/40	63	Salon Sol Kule Selam		PAR.64
14	Orta Ön Genel		H.22/40	64			
15	Sol Ev Mavi	R.067	H.PC	65	Salon Sağ Kule Selam		PAR.64
16	Sağ Ev Genel		H.22/40	66	Sağ Ev Kız Lokal		SL.23/50
17	Sağ Sol Ev Çiçek Lokal		PAR.36	67	Sağ Ev Sağ Pencere Genel		PAR.36
18	İç Köprü Sol Genel		PER.PC	68	Sol Ev Ana Lokal		SL.23/50
19				69	Sol Ev Genel		Q.22/40
20	İç Köprü Orta Genel		PER.PC	70	Sol Ev Ahmet Lokal		SL.23/50
21	İç Köprü Sağ Genel		PER.PC	71	Sağ Ev Genel		Q.22/40
22	İç Köprü Koro Sol Lokal		Minim-PC	72			
23	İç Köprü Mavi Genel	R.067	Reflektör	73	Sağ Ev Genel		PC.814
24	Perde Önü Koro Sağ Lokal		Minim-PC	74	Fon Açık Mavi	R.065	Reflektör
25	İç Köprü Bulut Gobo		SL.23/50	75	Fon Açık Mavi	R.065	Reflektör
26	İç Köprü Sol Genel		PER.PC	76			
27	İç Köprü Orta Genel		PER.PC	77			
28	İç Köprü Sağ Genel		PER.PC	78			
29	Sağ Ev Ters	R.026	PC.814	79			
30				80	Foter Hasan Fon Lokal	R.04	PAR.56
31				81			
32				82			
33				83			
34				84			
35				85			
36	Sol Ev Pencere Ters		PAT.23	86	Salon Sol Kule Selam		PAR.64
37	Sağ Ev Sol Pencere Ters		PAT.23	87			
38	Sol Galeri Ağaç Genel	L.245	PAR.64	88	Salon Sağ Kule Selam		PAR.64
39	Sağ Ev Sağ Pencere Ters		PAT.23	89			
40				90			
41	Sağ Galeri Ağaç Genel	L.245	PAR.64	91	Ters Mavi Genel	R.061	SL.23/50
42	Fon Koyu Mavi	L.079	Reflektör	92			
43	Fon Koyu Mavi	L.079	Reflektör	93	Sağ Ev Haşlak Lokal		HAR.F
44				94	Sol Ev Ters		PC.814
45				95			
46				96			
47							
48							
49							
50							

3.6. Ana Hanım Kız Hanım Q Sıralaması

1. PERDE		
Q1	→	10 Dk. zili ile
Q2	→	İşaretle - Salon söner
Q3	→	İşaretle
Q4	↕	Peşpeşe
Q5	→	Ana Hanım (Getti,, Getti,, oy,, biz nerelere gidelim) ile
Q6	→	Kız Hanım (Ağlaşır göz yaşı tükenmez gayrı) ile
Q7	→	Ana Hanım (Galdı gibi garara bağlayın şu bizim işi) ile
Q8	→	İşaretle
Q9	→	Ana Hanım (Çök gayrı, çökde diğne) ile
Q10	→	Ana Hanım (Şurada yün eğerirdim, Gara İreşit bizim dama geldiğinde) ile
Q11	→	İreşit Ağa (Hani o sarı üsüklen aranızda nizalı, ihtiraflı bir tarla meselesi vardı) ile
Q12	→	Ana Hanım (Ne cehenneme getti bunlar, Ahmet ulan Ahmet) ile
Q13	→	İşaretle
Q14	→	Kız Hanım (El köyünde gelinim ben) ile
Q15	→	Haşlak Ali (Gısmetin görelir, get burdan get gız) ile
Q16	→	Kız Hanım (Husım gardaş bilem gınarlar bizi) (nakarat) ile
Q17	→	Haşlak Ali (Bizim avrat çapıt doğrudu çapıt) ile
Q18	→	Kız Hanım (çok gördü mevlâ canlı bebeği) ile
Q19	→	Koro (Haşlak Çimer derede) ile
Q20	→	Koro (şeytanlara taşlanmış) ile
Q21	→	Haşlak Ali (Hemen varam gazaya tosun gibi) ile
Q22	→	Ana Hanım (Şu benim aklıma da bakın hele) ile
Q23	→	Ana Hanım (Babanız gibi akılsız olmuşsunuz) ile
Q24	→	Ana Hanım (Gız bubaları çok yüksekten alırlar) ile
Q25	→	Kız Hanım (gız aramağa kalktık) ile
Q26	→	Haşlak Ali (Gösterelim şu namıssızlara) ile
Q27	→	Kız Hanım (Ali ile birlik vardık eşekçilere, kör gızı almağa) ile
Q28	→	Kız Hanım (Buyur Ana) ile
Q29	→	Ana Hanım (Azıcık keyiflen gine kirman) ile
Q30	→	Ana Hanım (Yar yolları bura düşermi acep)(nakarat) ile
Q31	→	Çek Ali (Şinci vuruncak ağzını al kanlara bularım) ile
Q32	→	Ana Hanım (Vay foter mi o) ile
Q33	→	Çek Ali (şu çenesine tükürdüğümün karısını bi güzel ıslatam da) ile
Q34	→	Çek Ali (yatımı aklıma) ile
Q35	↕	Peşpeşe
Q36	↕	Ana Hanım (Millet de nefes alsın biraz) ile
Q37-38-39-40		Peşpeşe
Q41	→	İşaretle – Salon Yanar

2. PERDE		
Q42	→	İşaretle – Salon Söner
Q43	→	İşaretle
Q44	→	Kız Hanım (Biz gapısında emir guluyuk) ile
Q45	→	Kız Hanım (Şinci su hazır) ile
Q46	→	Haşlak Ali (Ne durursunuz haydi sizde) ile
Q47	→	Ana Hanım (Bi de Ali beni severdi den) ile
Q48	→	Kız Hanım (Öyle geçti emme böyle de geldi ana) ile
Q49	→	Kör Kız (Gırığın mı o) ile
Q50	→	Kız Hanım (guma dersin ev içinde düşman demek) ile
Q51	→	Kız Hanım (Kör gelini odaya bırakıp, kapıyı örtünce) ile
Q52	→	Ana Hanım (Bak hele kulak verin bana) ile
Q53	→	Ana Hanım (baban düştü peşine) + Sub 12 ile
Q54	↕	Peşpeşe →25 sn. kala sub12
Q55	→	Ahmet (He kavlimiz var) ile
Q56	→	Ahmet (Durur anacında Fatma gız benim) (nakarat)ile
Q57	→	Ana Hanım (Gelin yok)
Q58	→	Çakır (Mevlâ Çakır gulunu da görmeye başladı) ile
Q59	→	Çek Ali ile Ahmet Çakır'ın arkasından çıkarlarken
Q60	→	Ana Hanım (Köy köy değil ki bi gonşuya dert yanam) ile
Q61	→	Kız Hanım (gayri dönende görürük deyip sevinip gider herif) ile
Q62	→	İşaretle
Q63	→	Kör kız (vay dizlerim vay vay Haşlak vay) ile
Q64	→	Kız Hanım (ardından toza toprağa bulandım yol boyunca) ile
Q65	→	Foter Hasan yerini alırken
Q66	→	Koro (oy anam anam) (nakarat) ile
	↕	
Q67-68-69-70		Peşpeşe
Q71	→	İşaretle
Q72	→	Selamın bitimiyle – Salon Yanar

ANA HANIM KIZ HANIM

(İki köylü kadın ağlarlar. Birbirlerinden habersiz, aralarında pano bir sınır gibi...Biri; yaşlıca, kavruk, beli ağrıklı...Bu Ana "Hanım" diğeri ise kızı. Onun adı da "Hanım" Kız yirmi yaşında var yok ama; çökmüş, kararmış, kurumuş.)

ANA - (Diz üstü çökmüş, dizlerine vura vura) Getti...Getti..oy, ya biz nerelere gidelim? Ya biz nidelim? Damımızın direği yıkıldı, ocağımız söndü...

KIZ - (O da diz üstü döğünür.) Vay benim dertli başım...Getti..Bizi meydanlarda godu da getti.

ANA - Tümü-tümüne biz maf olduk gayri..iflâh olmazık gayri. Oy onacığım, anacığım. Çıh mezerinden de, bi yol başını galdırdâ hele gör Hanım gızını...(Kapanır.)

KIZ - Anacığım oy...Gel, gelde gızığın hallarını. Gadersiz gızığın gara yazılarını...(lafının sonu hiçkırıklarına karışır.)

(Ay'lı oy'lu bir süre dövünür, ağlaşırlar. Yorulup tükendiklerinde etraf-larına bakınırlar. Bir teselli, bir candan kimse umudunda oldukları bel-lidir. Fakat kimseler yok. Burun çekerek, yüzlerini avuçlarına sile sile kalkarlar. Sahnenin önüne ve gine birbirlerinden habersiz ilerlerler.)

KIZ - (Gözlerini yenleriyle kurulayarak.) Ah, anacığım burada olaydı. Anacığım... Anacığım...

ANA - (Aralarındaki pano-sınır'ı bitirdikleri için kızını duyar. Burnunu acele ete-ğine silerek kızına bakar) Sen misin gız Hanım?

KIZ - Oy anacığım...Hanım anam sen misin?

(Birbirlerine koşarlar. Sahnenin önünde ve ortada sarılırlar. Bu Ana-Kız kavuşması heyecanı değil de, demin aradıkları dert dökcek birini bulmanın sevincidir. Her biri kendi havasında, her biri kendi derdini söyler:)

ANA - Garip anacığının başına gelenleri bi düysan...

KIZ - Her bi derdime yetişen gadın anam...El köylerinde meydanlarda galdı kızın ana.

ANA - Gızım, gızım ah gızım. Sarı öküzle, eşseğimizi çaldılar...Sarı öküzlen, eş-seği...

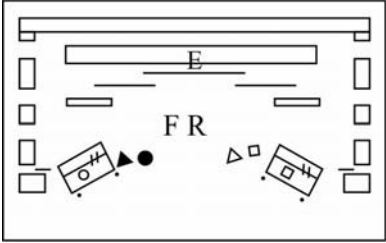
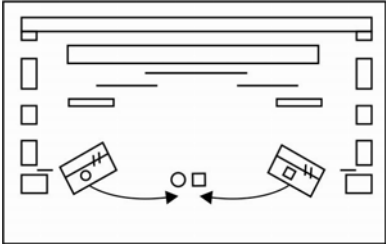
KIZ - Amanın ana, bizim herif, güveğin Haşlak Ali getti.

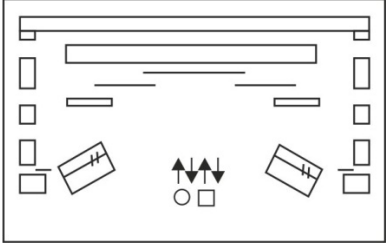
ANA - Gara İreşit'in güveysi, Foter Hasan..Aha o tahtalara gelesi...Öküzlen, eşseği sürmüş...Gatmış önüne gece yarısı...

KIZ - Evi-köyü terk edip getti Ali.

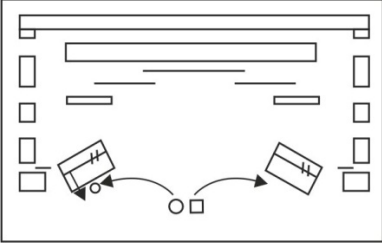
ANA - Şeherden gopa gopa geldi de donuzun Foter'i...

3.7. Reji Defteri

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		İŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p style="text-align: center;">GİRİŞ</p> 	<p>İşıklı birlikte tüm oyuncular, oyun için sahnedeki yerlerini alırlar. Şarkı sonunda Ana ve Kız dışındaki oyuncular kulislerden çıkarlar</p>	<p>GİRİŞ 1 10. dk kala Q1</p> <p>GİRİŞ 2 Salon söner Q2</p> <p>GİRİŞ 3 Q3-Q4 0101 Q5</p>		<p>Giriş I. Şarkı</p>
<p style="text-align: center;">0104 -0105</p> 	<p>0104 ile Ana ve Kız sahne ortasına gelirler.</p>			

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
	<p>Sayfa boyunca Ana ve Kız, anlatıcılar için belirlenen ışık içinde ileri geri hareketlerle repliklerini birbirlerine ve seyirciye söylerler</p>	<p>0206 Q6</p>		<p>0204 Ana Hanım</p> <p>0205 Kız Hanım</p>

- ANA - Buban olacak çek Ali dedikleri herif... (Etrafına bakılır) Bubağın bize töbe bi faydası yoh. Eli goynunda köy içinde gezsin ancak. Cüvereğe zorlasın habire.. Her bi işlere bizi goşar zatı.
- KIZ - Bizim goşulacak işimiz bilem yoh. Diğne ana...
- ANA - Kesme lafımı..Diğne gız..
- KIZ - Bah ne derim ana...
- ANA - Of..of.. yoh mu bu melmekette bir mösliman gulu? Gızın da diğnemezse seni...
- KIZ - Anağa dert ağnatamassan...
- ANA - (Konuşacak birilerini arar, sonra seyirciye.) Gözünün yağını yediklerim, barım siz gulak virin...
- KIZ - (Seyirciye) Benim derdim daha möhim.
- ANA - Bi ağnatsam da görün derdi.
- KIZ - (Anasının önüne geçerek) Benimki daha zorlu.
- ANA - (Kızı itçler.) Gocaya varalı sırayı, saygıyı unutmuş. Bu gızın gulağana laf girmeyecek ağnaşılan, En iyisi, bi o ağnatsın bi ben...Ağnatalım da bakın, görün...kimin derdi daha möhimmiş? Emme bah, Nolur, yaradan hakkına doğrusunu söyleyin. Bi gadı gibi garere bağlayın bu bizim işi...(Kızı sahnenin kenarına iterek) Beri dur gız. Çök bi yere, çökte ses etmeden diğne. (Pano'yu çevirir, Işık Ana Hanım'ın evinin duvarını aydınlatır.) Bizim damamız bi göz oda.
- KIZ - Bizimki de...
- ANA - Sıran geldiğinde laf et gız.
- KIZ - Köy yerinde zatı bi göz olur damlar.
- ANA - Akıl yoh ki bu gızda..Uzağa getmeğe ne hacet.
(Kulis taraflarında bir yer göstererek.) Görmen mi gara ireşit'in gonağını.
- KIZ - (O tarafa giderek, başı yukarlarda kalakalır.)
- ANA - Ben deyim beş siz deyin on göz...
- KIZ - Vıy amanın, acer mi?
- ANA - Müceddet yeni...Hemi iki gat. Boruğunda bi fırlıdak döner hemi de...
- KIZ - Vay, vıy..Emme dönüyo...Nası dönüye ? Niye dönüyo?
- ANA - Fırılđamız neyi yoh şükür. Sarı öküz-yaktı bizi sarı öküz vay-Eşsek, ben, Amet, bizim herif hepiciğimiz aha şu kapıdan girerik. Öküzlen eşsek sola döner. Orda yatarlar. Biz sağa dönerik. (Duvarın önünü göstererek.) Burda yatarık. Kışın sıcacık olur odanın içi. Öküz, eşek ısıtır.
- KIZ - Bizim öküz neyi yoh da çoh üşürük.
- ANA - (Dertlenir.) Biz de üşüyeceğik, biz de...Donuzun gızı bi de öküz möhim değelden. Geldin mi anağın sözüne..Neyse, Seninle uğraşacak değelik. Dinelme öyle hem, çok gayri. Çok de diğne.

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p>0311a – 0311b – 0321a</p> 	<p>0311a ile Ana evine doğru hareket eder. 0311b ile Ana'nın evi döner Kızda teşi'yi alır evinin köşesine gelir. 0321a ile ana evinin kapısından içeri girer.</p>	<p>0311/B Q7</p> <p>0312 Q8</p> <p>0323 Q9</p>		

KIZ - (Bir kenara oturur.)

ANA - (Bir kirman çıkararak yün eğermiye başlar.)

Şurada yün eğerirdim gara ireşit'in bizim dama geldiğinde...Bizim herif, gara İreşit'ten gayri yanlarında-sözüm yabana-gara ireşit'in onun bunun paçasına saldığı iti, "Çakır" derler bi herif, o da vardı. Göğ gözlünün biri, uğur getirmez.

(Kirman'ı bırakır. "aşını, ağzını iyice örter. Koşar kulisten üç minder getirir. Minderleri duvarın dibine sıralar. Derken erkekler görünür. Önde Kara Reşit, üstü-başı düzgünce, kurvaze ceket, pantolon, yelek, çizgili ve uakaları kıvrışık gömlek, kasket. Sakallı hep elindeki tesbihle oynayan, karşısındakinin yüzünden çok başka yerlere bakan asık yüzlü kara bir adam. Çek Ali; yer yer yamalı bir pantolon, boynundan düğmeli karnını arada bir meydana çıkaran soluk bir işlik, ayağında yün çorap ve lastik ayakkablar, başında tekkeleşmiş kasket. Toparlacık, şeytan gözlü bir köylü Ali. Çakır Ana'nın tarifini yaptığı adam. İki de bir gözlerini kırpıştırır durur, tilki tipli. Ali'ninkine benzer kılığı üzerine eski bir asker ceketini de uydurmuş.)

ALİ - (Telaşlı) Hoş geldin, sefa geldin hanemize ireşit ağa...

AĞA - Gelirim ya...Ben de gönül engin. (Minderin birine oturarak.) Neden diyecek olursanız, bi möslümana gurur ve kibir heç yakışmaz. En büyük günah büyüklük taslamaktır. Allaha şeriklik koşmak olur. Her kim ki, yüreğinde mercimek kadar gurur taşıya o bizden değildir. Bu benim demem değil ha, kıtanımız yazıyo...

(Ana eli göğsünde, Çakır ile Ali eli göbeklerinde ayakta dinlemişlerdir.)

ANA - (saygı ile Reşit'in eline varır. Öper, geri geri çekilir.)

REŞİT - İşlerine bah sen hadi...

ANA - (Çabucak çıkar, Kenara gelir, Kirman'ı çıkararak, kulak vererek yün eğermiye başlar.)

REŞİT - (Ali ile Çakır'ın oturmadan karşısında beklemelerinden memnun, bir ikramda bulunur gibi.)

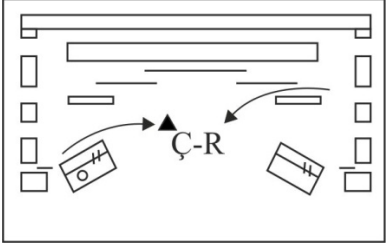
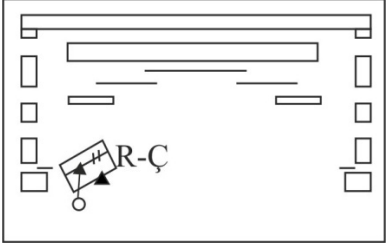
Çöksenize be.

(Ali ile Çakır birer minder yakalarlar. Reşit'e yakın olmamağa dikkat ederek, her biri bir kenara ve diz üstü saygı ile otururlar.)

REŞİT - Şinci...şinci ağalar...Bah Ali, lâu Çakır lafıma eyi gulak verin.

(Ali ile Çakır minderleri Reşit'e doğru çekerek yaklaşır.)

REŞİT - Sizi severim, sizi gururum, sizi goltuğumun altına aldım hem...

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
 <p>0402 - 0406</p> 	<p>0402 Kara İreşit, Çakır sol kulisten, Çek Ali sağ Kulisten girer 0403 üçü birlikte eve girer İreşit Ağa mindere oturur.</p> <p>0406 ile Ana İreşit Ağa'nın elini öper ve kapıdan çıkar.</p>	<p>0402 Q10</p>		

(Minderler iyice yaklaşır. Yüzleri bile aşımıştır çakır ile Ali'nin.)

REŞİT - Bu namussuz köyde size sahap çıkarım.

(Ali ve Çakır memnun, sırtırlar.)

REŞİT - Bu alçak köyde. (Birden kızaverir.) Allah bilmezler, kitap bilmezler, Peygamber bilmezler.

(Ağa kızdı. Minderler ilk yerlerine Çakır. Ali ilk saygılı durumlarına geçerler.)

REŞİT - İşleri-güçleri tüm göğuculuk. İleri geri laf etmek. Annacıma gelseler ya... Orusbu avrat gibi ardımdan laf etmek niyo? (Sert sert Ali'ye Çakır'a bakar.)

ÇAKIR - (Heceleri aya yaya.) Namussuzluklarından...

ALİ - (Birden ve sert) Alçaklık N'olacak.

REŞİT - Bu pezevenklerin ekmeğine yağ süren o yabanın iti...

ÇAKIR - Yukardaki gibi) O alçak...

ALİ - (Yukardaki gibi) O Namussuz.

REŞİT - Eyi tanıdınız deyyusu, adı ilâzım deġel.

ANA - (Seyirciye) Foter Hasan'dan, güveyinden söz ediyo.

REŞİT - Siz siz olun kimseye eyilikte bulunman. Düşkün mü, vurun tekneyi eyice batsın bataġa. Her kime bi eyilik ederseniz en baş düşmanınız o olur. Bu benim demem deġel, kitap yazıyo ha. Biz o herife gül gimî kızımızı verdik.

ANA - (Seyirciye) Yalân. Ne gülü, ganbur, çarpık...

REŞİT - (Kuruntulu ve sanki anayı duymuş gibi)
Ne dediniz?

ÇAKIR - Gül gibi aġa...

ALİ - Fidan gibi..

ÇAKIR - Ne gocalar bulunur.

ANA - Kimseler almaz. O gadar mallar mülkle bilem yutulmaz vallâ.

ALİ - (Dalga geçmiştir.) Gavuz parasıynan on para etmez canım.

REŞİT - Kim etmezmiş gavur parasıyla on para?

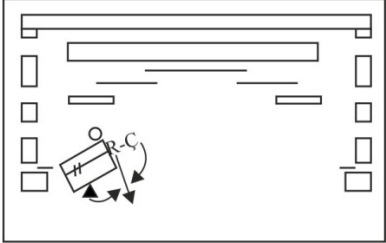
ÇAKIR - (Ali'ye horozlanarak) Be bahalım ulân, kim?

ALİ - Kim olacak, o Foter alçaġı.

REŞİT - O itin adını etmeyin bana..Asgerden sonra dönmedi. Şeherin ışığına mı ne vuruldu keranacı. Fakat ışık garın doyurmaz..Calbah garılar garın doyurmaz...

ALİ - Şeher köylü adama gelmez töbe.

ÇAKIR - Ertakta yılanın kurbaġa yuttuġu gibi baġırta baġırta yer adamı şeher..

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p>0510 – 0520 -0521</p> 	<p>0510 Ana pencerenin arkasından görünür ve repliğini söyler 0519 İreşit Ağa öne doğru öfkeyle yürür 0520 Çakır İreşit Ağa'nın yanına gelğir. 0521 Çek Ali, korkuyla İreşit Ağa'nın bacağına yapışır.</p>	<p>0402 Q10</p>		

REŞİT - Pızmanlık duyup gelse, elimi öpse, hadi bi cahillik diyecektim. Affetmek büyüklüktür. Gine de affederim çıhıp gelse...Çalışmasına da donuz gibidir deyî hani...Adam, ölmüş itin guyrugu dik durmaz gayri. Şinci bana eyi gulak verin...

(Ali ile Çakır gine minderlerini çekerek yaklaşırlar.)

REŞİT - Benim tarlalar sürülmedi daha...(Ali ve Çakırdan "Emret biz sürerik" gibilerden cevap umut etmiştir, onlar sesini çıkarmayınca, sesini yükseltir.) Benim tarlalar sürülmedi derim.(Karşıdan gine ses yok, bağırır) Benim tarlalar sürülmedi, Çakır ulân Ali size derim.

ÇAKIR - O namussuz Foter

ALİ - O alçak Foter

REŞİT - Siz nesiniz ulân ? (Ali, Çakır korkarlar.) Yani ya gonşu ve de ahabab değîlmisiniz? Bu eyiliginizin altında galacak değelik ya...

ÇAKIR - (Çıkarı olacağı için hemen) Emret ağam...

REŞİT - Gul gula emretmez irica eder oğlum. Ben sizlere irica ederim ancak. Derim ki söz gelimi, ulân Ali şu benim çifti...

ALİ - Bizim tarla dün akşam bitti. Bizim oğlan, Amet kolayleyiverir çifti...Elinde galmaz ya, nolacak...

REŞİT - Amedi de çoh severim doğrusu...Sargın oğlandır, çalışkan oğlandır, sessiz oğlandır.

ALİ - Yoluna gurban ağa...

ANA - Görün aha, Amedi böylece gurban edeceğdi öz bubası...(Kız'a) Gardaşını gız.

REŞİT - Ben bir şey düşünürüm ağalar...Derim ki şu bizim gızı...Elin itine verdik gadrini bilmedi. Hani bi yabancıya gitmeden...Bizim Ametlen...

ALİ - (Hop kalkar) Sabazan hep birlik gidelim tarlaya...

REŞİT - Sonra harmana çıkıncak düğün...Fakat o zamana kadar gayet gizli tutalım.

ALİ - Sürerikte, ekerikte, zahreyi anbara ayağına kadar çekerik. Sen heç keder etme ireşit ağa.

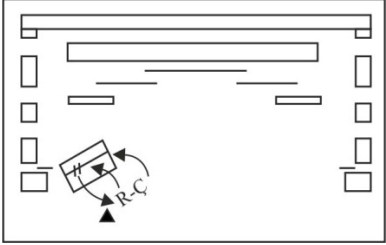
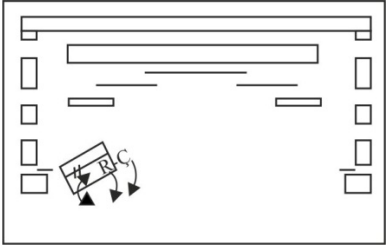
REŞİT - (Yüzünde bir pırıltı yanar.) Senin ne yavuz bi kişi olduğunu bilmezmiyim Ali. Şu gadar gonşuluğumuz var. (Kalkar, Çakır da fırlar.) Sana gelincek Çakır, yolda gonuşuruk. Hadi Eyvallah Ali.

ALİ - (Kapıda) Gusura galma, ağırliyamadık.

REŞİT - Ahşam odaya gelde çay, gayfa ne canın çekerse içerik.

ALİ - Eksik olma, uğurlar ola ağam.

(Reşit ile çakır kapıdan çıkarlar.)

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p>0601</p> 	<p>0601 Reşit Ağa düşünceli, minderine oturur. Çakır ve Çek Ali Ağa'yı dinleyerek önce ki yerlerine geçerler.</p>			
<p>0313 – 0315 – 0316a – 0616b</p> 	<p>0613 – Çakır bozularak öne yürür. 0615 Çek Ali yılmışça ağa'nın elini öper ve yanına oturur. 0616a Ağa Çakır'a doğru yürür. 0616b Ağa ve Çakır evden çıkar. Ali'de arkalarından çıkar.</p>			

ANA - Ben orada durur muyum gayru. Hemen Amedi aramaya goptum köyün içine...Bubasından önce davranmalı...Yoğsa bizim herifte heç akıl yoh, gara ireşit'in oğluna gız vereceğine inanır.(Çıkar)

(Reşit ile Çakır dışarda yürüyerek konuşurlar)

ALİ - (İçeride sevinçten ne yapacağını şaşırır.)

REŞİT - Hanı o sarı üsük'len aranızda nizalı, ihtilaflı bi tarla meselesi vardı...

ÇAKIR - (Umutla) Üsük ağır basar ağa...

REŞİT - İki zorlu şahid buluncak bi daha celseye sen ağır basan oğlum. Ben şahitleri hazırladım. Ben bu işe el attım, tarlayı gendiğin bil gayri.

ALİ - (İçerde keyifli, kendince hesaplar yaparak)

Ağa yaşasa yaşasa beş yıl...

ÇAKIR - Hay ömrüne bereket ağam.

ALİ - On yıl yaşar...

ÇAKIR - Allah sana uzun ömürler vere..

ALİ - İreşit tahtalı köyü boylayıncak...

ÇAKIR - Dönya durdukça dur ağam.

ALİ - (Zıplar) Nidecen canım, ireşit ağa gider de, Ali ağa gelir bakan. (Kasılır)

ÇAKIR - Şey...Ağam...senin gızı..

REŞİT - Yoh adam sen de..Deve çanları ne dermiş bilmem mi? Dengi dengine, dengi dengi-ne...Ben Ali'ye işi kavi tuta deydi dedim öyle...Dedim emme, demedim de. (Manalı.) Kim duymuş? (Bir başkasının ağzından sorar gibi.) Ulan çakır, ireşit ağa senin yanında çek Ali'ye oğluna gızımı veremde, benim tarlaları sür demiş doğru mu?

ALİ - (İçerde hayalini garantilemek isteyerek) Vallâ ağzıyla dedi be...

ÇAKIR - Yoh hayır, estağfurullah...

ALİ - Billâ ağzıyla dedi.

ÇAKIR - Öyle bir haf duymuşluğum yoh.

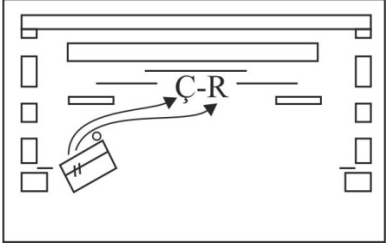
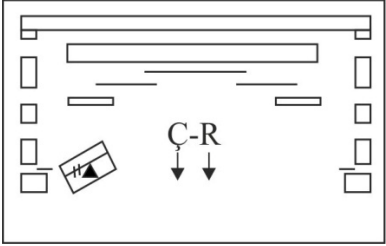
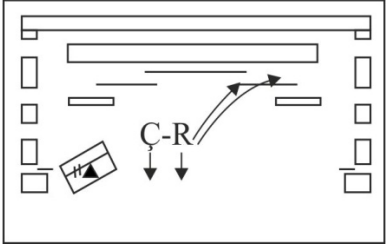
ALİ - Çakır'da ısbat aha...

ÇAKIR - Çek Ali yalan der.

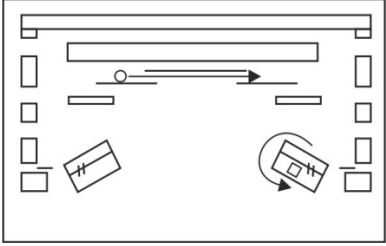
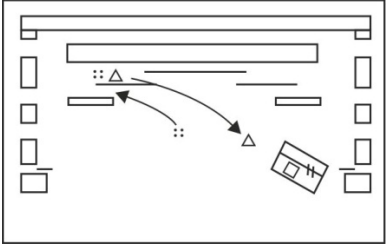
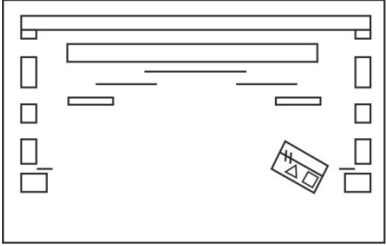
REŞİT - Senin tarla işinde bizim şahitler "Yalan der sarı üsük." deyincek...

ALİ - (Gine keyflenmiştir.) O zaman yih tekkeni sırt üstü yat.

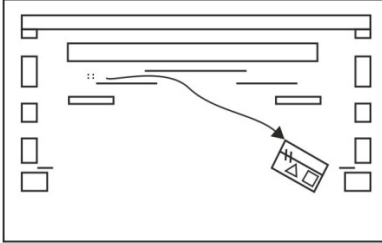
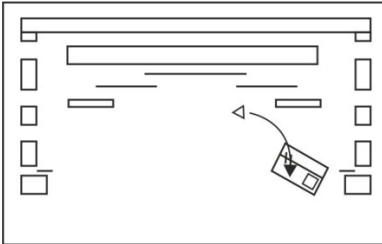
REŞİT - Bu Ali tenbel herifin biridir. Tenbellikde dinimizde çoh ağır bi günâh... Onu tava getirip çalıştırmaya zorladımı sevâba gayet bi büyük olur. Bu benim demem değel, bi derin hocadan duydum ha. Emeğini de vermiyecek değelik... (Konuşarak çıkarlar)

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p>0701</p> 	<p>0701 Ana pencereden konuşur ve sağ kulisten girer Çek Ali oynayarak mutlu şekilde evine girer.</p>	0705 Q11		
<p>0703</p> 	<p>0703 Ağa ve Çakır öne yürür</p>			
<p>0722 – 0723a</p> 	<p>0722 Çek Ali, İreşit Ağa'nın minderine oturur 0723a Ağa ve Çakır konuşarak sol kulisten çıkarlar.</p>			

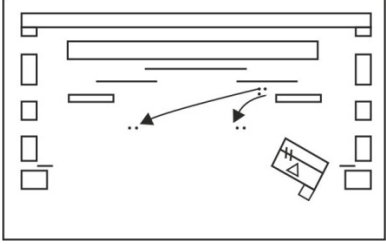
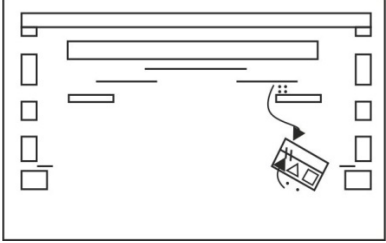
- ANA - (Eu iş iyice aklına yatmış.) Gız hanım, Amet, Ulan Amet, Ne cehenneme getti bunlar? Amet. Amet.
(Sevinçle çıkar.)
- KIZ - (Kalkarak) Vah, vah. Şu garip bubama da bakın Allasen. (Panoyu çevirirken.) Elden ne gelir...(Kız Hanım'ın odasının duvarı meydana çıkar.) Ben ırakta aha bu odada, el köyünde gelinim ben...(Kapıdan çıkar. Dışarda sol kulis boyunca Haşlak Ali görünür. Boynu bir tarafa eğrice çelimsiz, sarsak bir adam. Üstü-başı, kasketi yama içinde. Omuzlarına attığı ceketı tazı çulu gibi, lime, lime...Kulisten kendileri görünmeyen çocukların sesleri duyulur.)
- ÇOCUKLAR - Haşlak Ali Haşlak Ali
Senin avrat nireli
Haşlak ali Haşlanmış
Şeytanlara taşlanmış.
- HAŞLAK - (Hırsıa döner, homurtuya benzer bir konuşması vardır.) Veled bunlar... Gündüzleme bunlar...(Başını iki tarafa sallar, yoluna devama hazırlanır-ken...)
- ÇOCUKLAR - Haşlak çimer derede
Hani bebek nirede.
- HAŞLAK - (Döner, kulise hücum ederken.) Yettiniz gayri..Anasını, avradını..
(Küfürün sonu anlaşılmaz, kaybolur.)
(Kız Hanım kapıdan girer. Elllerinde panonun arkasında kalmış. Üç minder ve küçük bir bohça vardır. Minderlerin arka tarafları başka renkte olduğu için bu sahnede de kız Hanım'ın minderleri olacaklardır. Minderleri pencerenin altına sıralar. Kapıya kulak verir. Kapının yanına giderek goğuşa teftişe gelecek komutana" Dikkat." çekecek bir kıdemli asker gibi bekler. Elleri göğsünde kavuşmuştur.
Haşlak Ali nefes nefese ve iyice sarsaklanmış girer. Çeketi elindedir. Bacaklarına vura vura ve anlaşılmaz küfürler ederek kapıya dolanır.)
- HAŞLAK - (Kapıdan girer)
- KIZ - (Saygılı) Hoş gelmişin.
- HAŞLAK - (Bakmadan ilerler, çeketi karısına fırlatır.)
- KIZ - (Çeketi tutamamıştır. Hemen eğilir, alır.)
- HAŞLAK - Elin tutmazmı senin, lân kahpenin eniği...(Burnundan solur.)
- KIZ - (Çeketi silkeliyerek, özür diler yollu.) Nasısın?
(Sonra kocasının sert bakışlarından kurtulmak için çeketi, duvara asmağa döner.)
- HAŞLAK - (Yakalayamadığı çocukların acısını karısından çıkarmak istercesine, arkası dönük hanım'ın ensesine bir tokat atar.)

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p>0801 - 0802</p> 	<p>0801 Ana sağ külisten sol kulise doğru telaşla yürür. Çek Ali bu sırada dışarı çıkar</p> <p>0802 Kız'ın sözlerinin sonunda ev döner</p>	<p>0801 Q12</p> <p>0802 Q13</p> <p>0802/B Q14</p>		<p>0803 Kozo</p>
<p>0803 - 0805</p> 	<p>0803 Haşlak önde, koro arkasında Ali'yi kızdırarak sağ kulisten girerler.</p> <p>0805 Ali öfkeyle koro'yu kovalar</p>			
<p>0807</p> 	<p>0807 Haşlak öfkeyle evine girer</p>			

- KIZ - (Şaşkın dönmekle beraber, alışıktır da dayağa. Çeketi asmaktan vazgeçerek, tatlılıkla.)
Giyeceğmiydin yoğsa? Bağışla ağam, bilemedim..Terlemişsin..Üşütme...İş buldun ullahâm..
(Çeketi Haşlak'ın omzuna örtmek ister.)
- HAŞLAK - (Çeketi kaptığı gibi yere çalar.) Ne işi ulân ?
- KIZ - (El pen- divân dikile kalır)
- HAŞLAK - Bizim gısmetimiz gapalı, ağnadın mı? (Demin koğuşa teftişe gelen komutan kıdemlinin büyük bir suçunu yakalamıştır, bir tokat atar.)
- KIZ - (Eli göğsünden oynamaz, tokata teşekkür eder gibi.) Mevlâ sana ömür vere.. Heç keder etme.
- HAŞLAK - (Vurur.) Tıkanık diyok sana...
- KIZ - (Yukardaki gibi) Açılır işallâh. Rabbim seni güçten guvvetten etmesin.
- ÇOCUKLAR - (Uzaklardan) Haşlak Ali Haşlak Ali
Senin avrat nireli?
- HAŞLAK - (Küplere biner.) Görürsünüz şinci..Sülâlesini...Silsilesini...(Kudurmuşca döner odada, sonra karısına bağırır) Doğruca bubanın evine gız. Hadi.. Bubanın köyüne..(Eli-ayağı titremektedir. Homurtulu konuşması iyice boğuklaşmıştır. Nüzüllüler gibi titriyerek minderlere uzanır.)
- KIZ - (Korka korka) Noldu ,Ali? Noldu ağam?
- HAŞLAK - Zatı ırâhmetli...Anam garı zatı...Derdi anam..(Güçlülle.) Ölmeden... (Konuşamaz.)
- KIZ - (Bir şey oluyor sanarak atılır.) Aman Ali...
- HAŞLAK - Get. Get. Dölsüz garı...Gısır avrat...Anam ölmeden derdi...Bu garı hayretmez oğul.. Beş yıl ..Tamı tamına beş yıl oldu..Getmedik yatır gomadık.. Dedesi..Hocası..İlaçlar..(derin derin nefes alır.) Köyün diline... bacak gadar veletlerin...dilene düştük...(Birden kendine gelir gibi olur, karısını görerek) Daha ne beklen gız?
- KIZ - (Yalvarır gibi.) Ben gidende...
- HAŞLAK - Get.
- KIZ - Sana kim bahacak? Zel-zebil olun deyî..çorban pişmez, aç kalın deyî...
- HAŞLAK - Get, get.
- KIZ - Sırtını neyi kim yur, arıtır?
- HAŞLAK - Hele bi yol garaltın çekilsin buradan..Anam garı derdi ırâhmetli..sen gidende her bi şeylere sahap olurum. Gısmetim görelir...Get, get, get, gız.

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p>0902</p> 	<p>0902 koro sağ kulisten, Kız Hanımın penceresine gelir ve evi izlerler. 0909 Haşlak sinirli bir şekilde koro'yu karmak için evden çıkar.</p>	<p>0919 Q15</p>		
<p>0909a</p> 	<p>0909a Haşlak sinirle evine girer ve öne ilerler.</p>			

- KIZ - (Gider üzgün bohçasını alır. Türkü söyler.)
Bu derdin dermanı ölümdür gayri
Dölsüz avrat deyi gınarlar bizi
Eve-köye hangi yüzle varasın
Hısım, gardaş bilem gınarlar bizi.
(Kapıdan çıkacakken döner. Sessiz yatan kocasına bakar. Ağır ağır çekine çekine Haşlak'a yaklaşır.) Sağlıcağnan gal. Hakını helâl et.
- HAŞLAK - O ne elindeki?
- KIZ - Bohça.
- HAŞLAK - Ne var onun içinde kız?
- KIZ - Bir, iki göynek neyi...
- HAŞLAK - (Oturumuna gelerek) Onca gaymelerim, başlık parısı..Bu gadar yemen-içmen..
üste bi de beni mi soyan?
- KIZ - Yoh vallâ...
- HAŞLAK - Aç bakalım, aç.
- KIZ - (Durur.)
- HAŞLAK - (İyice şüphelenerek bohçaya yapışır.) Goy yere.
- KIZ - (Bohçanın birucunu bırakmaz.) Vallâ göynek.
- HAŞLAK - Göynekte niye goyvermen ucunu? (Kuvvetle çeker, bohçayı almıştır.)
- KIZ - (Suç üstü yakalánmış gibi ayakta kalakalır.)
- HAŞLAK - (Heyecanlı bohçayı açarak.) Senin gemiklerini gırmazsam...Seni haşat etmezsem...
- KIZ - (Çaresiz bir hareketle bohçaya doğru.) Etme Aği.
- HAŞLAK - (Bir kaç çamaşır çıkarır atar. Bohça boşalmıştır nerdeyse.)
- KIZ - (Heyecanı iyice belli olarak gözlerini bohçaya diker.)
- HAŞLAK - (Bohçanın en altında bir şey görmüştür; gözleri büyür.)
Bu ne kız? (Elini uzatır. Ateşe uzanmış gibi çeker. Kalakalır.)
- KIZ - (Atılır alır. "linde bezden yapılmış bir oyuncak bebek vardır. Gözleri Ali'de, bebeyi göğsüne bastırarak saklar.)
- Bir süre sessizlik -
- ÇOCUKLAR - (Uzak, belli, belirsiz, beñki de Haşlak kafasından duyuyor onları.)
Haşlak çimer derede
Hani bebek nirede
- HAŞLAK - ("irden fırlar, Bir solukta karısının elinden bebeği kapar. Gözleri koca koca olmuş, ağzı köpüklenmiş, bebeyi kapıya doğru tutup delice bir gülüşle.)

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p style="text-align: center;">1001</p> 	<p>1001 koro sol kulisten şarkının ilk dördlüğüyle girerler. Şarkı sonunda aynı kulisten çıkarlar</p>	<p>1001 Q11</p>		<p>1001 Kız Hanım</p>
<p style="text-align: center;">1003</p> 	<p>1003 koro sol kudisten sessizce pencereye gelir. Ali öfkelidir. Bahçayı açmaya çalışmaktadır. Koronun şarkısından sonra Ali sinirli bir şekilde çaput bebekle birlikte pencereye yönelir.</p>			

Aha bebek. Aha ulan. Aha anasını..aha dürrünün veletleri..(Canlı bir bebekmiş gibi bir an umutla bebeğe gözlerini diker.) Aha..Aha..(Sonra yavaş yavaş mahzunlaşır.) Aha bizim avrat..Bizim garı bunu..Bizim avrat çaput doğurdu..(Acı acı güler) Çaput..Hih...çaput..

(Elinden bebek düşer. Görmeyen gözlerle mindere zor gider. Çöker, uzanır))

KIZ - (Sessizce gider bebeyi alır. Göğsüne bastırarak seyirciye)

Evciklerim, evciklerim
Küçücük gizken gurduğum
Keçi otlatmaya yazıya gidende
Ahlatın dalında salıncak
Irga lardım bebeyi uyuya dey...
Gelin olalı gurudu garnım
Çök gördü mevlâ canlı bebeyi.
(Göz yaşları içinde bohçasını toplar.)

HAŞLAK - (Kıpırdar.) Hanım. Gız Hanım.

KIZ - (Bebeyi de kor bohçaya bağlar.)

HAŞLAK - (Doğrularak.) Sana seslenirik gız..Bırak onu. Sırtımı ov azcık.

KIZ - Acer avrat ovar.

HAŞLAK - Senin üstüne evlenirmiyim gız?

KIZ - (Kapıya yönelir)

HAŞLAK - Hele eşikten ayağını dışarı bi at...

KIZ - (Arkası dönük durur)

HAŞLAK - Kemiklerini gırarım, donuzun gızı seni..Sen gidende ben niderim?
Sırtımı kim yur? Ac-açık galırım.

KIZ - (Yan dönerek.) Acer avrat yapar.

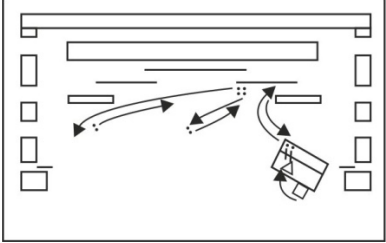
HAŞLAK - Acer avradına dedirtme beni..Neyle alınır açer avrat? Gücümü yeter başlık virmeye? Çiftim-çubuğum mu var? Yoğsa tarlalarım? Biz zorlan geçi-
nirik. Gonu-gonşu "Bi garip Haşlak." diye görürler bizi..

KIZ - (İyice dönmüş.) Emme bebek?

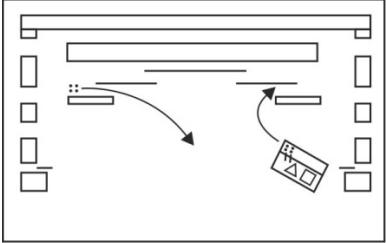
HAŞLAK - Bebek neyle olur? Ağaç değelki, goy dibine suyu boy atıp gide.. Ben ne
derim sana? Bilmen mi, gendimizi idareden acızık..(Tekrar yüzüstü uzanır)
Omuz başlarım, dallarım sızlıyo..ov, hadi.

KIZ - (Bohçayı yere bırakır. Kocasının yanına gider, ovar.)

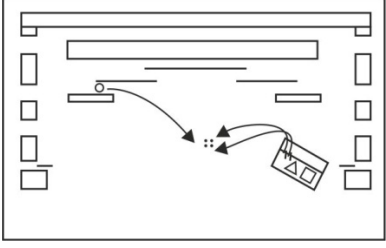
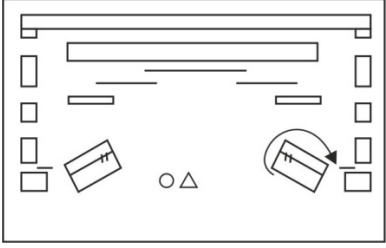
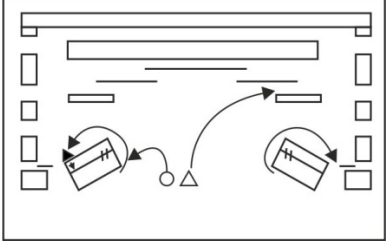
HAŞLAK - Oh. Oh. Yaşa gız hanım. Oh (Derken karısını çeker yanına, yatırır, sarı-
lır.) Seni donuzun gurnadığı..seni itin dölü seni..

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p style="text-align: center;">1003</p> 	<p>1101 Ali'nin replikleri sırasında Koro şaşkınlıkla sol kulisten çıkar. Ali yıkılmıştır. Pencerenin önüne çöker.</p> <p>1102 Koro şarkıyla sol kulisten gelir ve ikili olarak sahnedeki yerlerini alır. Şarkı sonunda koro aynı kulisten çıkar. Kız Hanım evden çıkmak üzere kapıya yönelir. Haşlak kızı durdurur</p> <p>1106 Koro pencerenin arkasındaki yerlerini alır.</p>	<p>1101 Q17</p> <p>1102 Q18</p>		<p>1102 Kız Hanım</p>

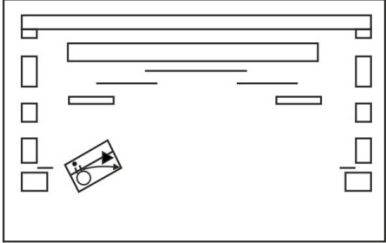
- (Nazlanarak) Hırlı dur ulan Ali, Sıçtırma sakalına beni..
(Bir süre sarılmış kalırlar.)
- İLAR - (Yakın) Haşlak çimer derede
Hani bebek nirede
Haşlak Ali haşlanmış
Şeytanlara taşlanmış
- (Başını kaldırır.) Bu veletleri susturmalı herif. (Fırlar kalkar. Baş örtüsünü düzelterek, çok önemli bir işe kararlı insan haliyle.) Susturmalı bu veletleri...(Düşünür)
- LAK - Tutamadım, bi güzel ıslatacağdım demincek..
- Haşlak Ali'nin haşlak olmadığını göstermeli..Aha hem tüm köye..Tıkamalı ağızlarını namussuzların.
- İLAK - (Karısını kolundan çekerek) Eyi ya, gel aha yanıma..^Bi yol daha sınıyak.
Z - (Kolunu silkeler, köye, dışarı doğru kararlı) Er'im, erkeğim değilmişin?
ŞLAK - Gel dedik kız, yat yanıma...
- Z - Galk, galk Ali. Galk da bebek gösterelim onlara.
- İŞLAK - Yatmadan bebek? Geçileri mi geçirdin kız?
- IZ - (Birden koynundan bir altın çıkarır) Galk Ali, al şunu..
AŞLAK - (Doğrulur.) N'o kız?
IZ - (Uzatır) Altın.
- İAŞLAK - (Kalkar.) Altın mı? (Alır.) N'olacak bu altın? (Bakar.) Altın ellehâm. Altın vallâ..(Karısına.) Altın mı?
- KIZ - (Emir verir gibi.) İn doğru susaya, yola..bin bi otomofile..get gazaya.. Tez, bunu para et getir.
- HAŞLAK - (Şaşırmış bir altına bir karısına bakar. Altını nasıl ilk görüyorsa, karısını da o güçlü ve kararlı durumunu ilk defa görüyordun. Ağzı açık bakakalır kızHanım'a)
- KIZ - Başlık parası edip, sana acer bir garı bi ferik alacağız.
- HAŞLAK - Ne den Hanım?
- KIZ - (Hayaller) Paramız yettiğincek..öyle bi kız alacağız ki sana..oğlan çocuklar sıralıya tosunlar gibi.
- HAŞLAK - (Gine bir altına bir karısına bakarak garip bir sesle güler) Oğlan çocuk? Tosun gibi mi den? Tosun gibi..(Sonra ciddi ve marıldanır gibi.) Benim gibi değil..Guru..Haşlak..Tosun gibi..^Tosun gibi..
- KIZ - Tez ol. Davran Al.

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p>1202 – 1214 – 1220a</p> 	<p>1202 sonunda Haşlak sinirle çöktüğü yerden kalkar ve koroyu kovmak üzere kapıya yönelir. Koro sol kulisten çıkar.</p> <p>1214 Haşlak öne doğru gelir. Kız Haşlağın yanına gelir.</p> <p>1220a Koro sağ kulisten sahne ortasına gelir.</p>	<p>1202 Q19</p> <p>1202 son Q20</p>		

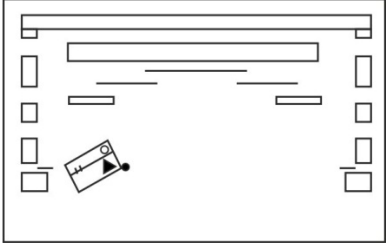
- HASLAK - Ha, tez mi? Tosun gibi ya. Tez tez ya..Hemen varam gazaya..Tosun gibi..
(Kendisinden umulmayan bir çeviklikle fırlar, gider.)
- ANA - (Girer) Şu benim aklıma da bakın hele..Geçti bunlar, ben ginede o gün gi? gibi Ameti aramıya goparım. O gön dereye çimmeye getmişti bulamadıydım emme..Emeti şinçi eyiden yitiririk.
- KIZ - Ey ana, sen beni diğnemedin.
- ANA - (Oralı olmadan.) Amet de beni diğnemez. Bizden yüz çevirir, gendi aklına hizmet eder. (Kederlenir.)
- KIZ - (Seyirciye) O altını gelin olmadan anam verdiydi. Ben de Aliye verdim ki..
- ANA - Alın bakalım, bi daha...Yemeyip içmeyip sana verdiğimiz altını Haşlağa mı gaptırdın gız? Boyu devrilesi, ben onun sana hep saklıyacağın demedim mi? Çok möhim bi şey olmadan...
- KIZ - Tabii. Çok möhim ana. Aliye acer bir avrat alalım deyi...
- ANA - Ne? Üstüne gendi paranla guma mı getirin?
- KIZ - Ana çocuk...
- ANA - Seninki de çocuk aklı.. (Kızgın kızı iteler.) Beri dur. Bubana çekmişiniz.. (Pancoyu çevirir. Ana Hanım'ın odası, Ali girer)Babağız gibi akılsız olmuşunuz...
- ALİ - Bakmadığım yer galmadı. Ulan bu bizim garı da..Hani Hoca'ya garısı "Öte get herif." demişte döşekte, Hoca altı aylık yola getmiş. "get" dedik avrada, getti gelmez. Hanım. Cız Hanım.
- ANA - Geldim. Geldim. Hoca'dan geri galmam vallâbi gidecek yerim olsa...
- ALİ - Hanım.
- ANA - (Baş örtüsünü yeniden bağliyerek.) Ah şu herife de sizlere ettiğim gibi laf edebilsem..köy ganunu böyle...(Ağzına yaşmak vurur.) Erkeğin yanında susacağın.. ona gulak vereceğin. Onun dediği olacak...
- ALİ - Hanım, nirden gelir sesin gız?
- ANA - (Koşarak kapıdan girer.) Bana mı seslendin?
- ALİ - Yoh, goca Hasan'ın öküzüne seslendim. Nirdesin gız? Biz burada ireşit ağa ilen mencilis gurmuşuk ki, sizi gurtarak.
- ANA - Ne gibi herif?
- ALİ - Amet nirde?
- ANA - Habarım yoh,
- ALİ - De ona, çift bitti deyi sürüye gitmez it gibi başı boş gezmek yoh. Rençber adamın işi bitmez.
- ANA - Ne var ki?
- ALİ - Çift var çift.

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p style="text-align: center;">1301</p> 	<p>1301 ile Ana sağ kulisten Koro'nun yanına gelir.</p>	<p>1301 Q 21</p>		
<p style="text-align: center;">1303</p> 	<p>1301 sonunda Koro Haşlak ile birlikte sağ kulisten çıkar</p>	<p>1302 Q 22</p>		
<p style="text-align: center;">1310a – 1311 - 1316</p> 	<p>1303 Kız Hanımın evi döner</p>	<p>1310 Q23</p>		
<p style="text-align: center;">1210a ile Kız Hanım sol kulisten çıkar ana Hanım evini çevirir</p> <p>1311 Ali evine girer</p> <p>1316 ana Hanım pencerenin arkasındaki yerinden evine girer</p>				

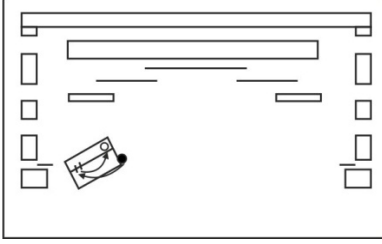
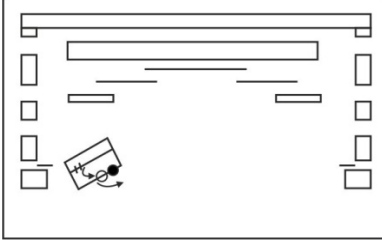
- ANA - (Bir şey bilmiyormuş gibi.) Ne çifti? Hangi tarla?
- ALİ - Tarla çoğalıyo garı. (Birden keyifleniverir.) Ben bilem gideceğim, ben.. Hadi sana da deyiverem. Emme bah sen de bi başkalarına duyurun, küreğin sapıylan kemiklerini gırarım. (Neş'eli) İreşit ağa kızını, zeynebi bizim oğlana viriyo.
- ANA - (Susar)
- ALİ - (Karisından beklediği tepkiyi bulamayınca keyfi kaçır.) Gara ireşitin gızı derim avrat.
- ANA - (Laf olsun diye) Vereceğmiş mi?
- ALİ - (Karı ile içinde baş kaldırmış şüpheye de cevap vererek) Şahitli, isbatlı bi iş bu ulan.
- ANA - (Hemen) Oyun etmesin?
- ALİ - (Reşit oyun etmiş gibi kızarak) Yıkıl annacımdan.. Tez yıkıl. Bana Ameti bul.
(Ana davranırken Ahmet girer. Bir işlik bir şalvar üzerinde, saçının ucu kasketinden anlına düşmüş. Yeni bıyıkları terlemiş ince bir delikanlı, içine kapanık ve saygılı. Bıçak kemiğe dayanmadıktan sonra kimseyi kırmak istemez.)
- ALİ - Neredesin Ahmet? (Sesinde para edecek malını öven bir tüccarın tonu) Nerdesin goçum benim. Aslanım. (karısına) sen hadi hayvanlara bah. Biz Ametler erkek erkeğe konuşacağız. Gosgoca deliğanlı oldu bahsene.. Değel mi ulan Amet.
- ANA - (Heyecanla oğlunun ağzından çıkacak lafı bekler.)
- AHMET - Yoh, anam zarar etmez.
- ANA - (Sevinir)
- ALİ - Ana, mana ulâ... Repiciği esik etek sayılır bunun.
- AHMET - (Anasına bakar, susar)
- ANA - (Çaresiz çıkar. Kirmanı çıkarır. Aşağına odaya vererek) Biliyom günâhı çöhr büyük kapı diğnemenin.. yarın öte tarafta kızgın gürşun akıtacaklar. Emme görüyünüz aba, Nideyim? (Yün eğerir bir taraftan.)
- ALİ - Çok bakalım hele Amet, goçum.
- AHMET - (Babasının karşısına eski okuldaki öğrenci gibi oturur.)
- ALİ - (Kara Reşit'in tarlalarına konmuşta Ali ağa olmuş gibi, konuşur) İlkin sana bi büyük lafı edem Amet: Sen sen ol oğlum, garı gısmına heç mi heç yüz virme. Esik etek dediğin senin, esiktir. Anan da olea.
- AHMET - (Bir hareket.)

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p>1408 - 1413</p> 	<p>1408 Ana kapısına yönelirken Ahmet kapıdan girer. 1413 sonunda ana kapıdan çıkar pencerenin arkasındaki dinleme yerine geçer</p>			

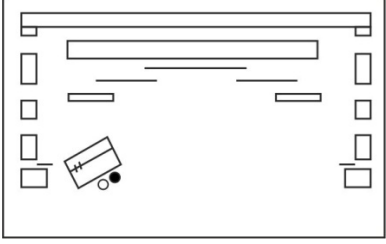
- ALİ - Öyledir. Gözeli de birdir, çirkini de...Gelini de, gızı da...Şehir garı-
ları görün gazaya vardığında, boyalı, süslü...Onlar da aynı kapıya çıkar
ulâ. Hepiciği esik ve de noksan...Mevlâ erkek gullarını daha bi eyi ve
üstün halkylemiştir. Bu benim demem değel, ireşit ağa söyler ha...(Aklı
Reşit ağa'ya takılı verir.) İreşit ağa deyincek de azcık eylen. Töbe!
ne azcığı...İreşit ağa adı geçende dur durduğun yerde. İreşit ağa çoh bi
büyük zattır. bi öle cennet mekândır yeri. Bu tarafta da varyetli olma-
yı emme, neylesin dönyayı ireşit ağa...Bi ayak önce göçüp mertebesini
bulacak o, görün.
- AMET - Hastamı ki buba?
- ALİ - Böyle adamlar o tarafta yerleri açılincak hemen göçüp giderler. Kadir
hoca hastalıktan mı öldü? Yoh, haşa, çığırdılar teddili mekân eyledi. De-
mem şu ki Amet, biz İreşit ağa'nın hizmetine gireceğiz. Böyle edende he?
mi sevap kazanacağız...
- ANA - Tarlalarını sürüp hava alacağız.
- ALİ - Hemi de bi faydamız olacak.
- AMET - Nası buba?
- ALİ - Acele etme..(Bacak değiştirir.)
- AHMET - (Bir çöple yere bir şeyler çizer, bekler)
- ALİ - Sen benim bi tene erkek evlâdımsın. Ben altı tene bacıların, sen yedi,
anan, ben...Dokuz nofösa bakıp, meydana çıkarıncayadak, aman oy Amet,
dinim imanım gevredı.
- ANA - Yalan. Ben büyüttüm onları..
- ALİ - (Ametin bir ara çöpü durdurması üzerine) Hakkı yenmez. Anan garı da çalış-
tı. Çalıştı emme, kökten guvvetli olmayıncak nolur? Altı-üstü bi tarla...
Bi tarla ne virirse onu yen oğul. Hep o tarla çalışır, dinlendiremen, na-
das edemen...(Sigara yakar.)
- ANA - Bencileyin. Gavûr herif beni anlatır vallâ...
- ALİ - Yorulur, tükenir tarla..
- ANA - Oy, bellerim sızın sızım sızlıyo...
- ALİ - Aha sana galacak tarla da bu ulâ.
- AHMET - (Düşünceli, şekiller çizer.)
- ALİ - Emme gayri heç gorkma Amet, kahpe felek bize güldü..
- AHMET - (Çöp durur, babasına bakar)
- ALİ - Aman oğlum sıkı dur, sana çok büyük bir müjdem var...Aramızda galsın aman
...
- AHMET - Buyur buba?

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p>1504 -1510 -1512 -1514</p> 	<p>1504 – 1510 – 1512 – 1514 Ana pencerenin yanından repliklerini seyirciye söyler.</p>			

- ALİ - Gara İreşitin gızı var ya, o gocaman ireşit ağa, Aha o, gızını sana virecek.
- AHMET - (Müjde onun için kötü haber yerine geçmiştir. Çöp yerde ağır, düşünceli çizgiler çizer.)
- ALİ - (Oğlunu utandı, inanamadı sanarak) Vallâ ulân, billâ Amet. Gara İreşitin kızı ne demek bilin mi?
- AHMET - (Ona göre ne olduğunu çöprün değişen çizgilerinden anlamak mümkün..)
- ALİ - (~~maa~~ ona göre) İreşit ağanın gınavından gayri kimseleri yoh. Herif şinci- den çiftini-çubuğunu bize emanet eder. Yarın sabahan-Allah'ın izniyeni- onun tarlalarını sürmeye bulaşalım. Hadi goçum, şura uzan bi gözel uyu. Ben de şöyle bi köy içini dolanam. Bizi güçük görenlere bıyık altından gülem..(Kalkar, sigarasını savurtarak kasılır.) "Hele azcık beklen anasını bellediklerim, azcık.." diyem..(Duman uflüyerek.) Duman savurtam sıfat- larına keyf olam..(Çıkar)
- (Ahmet'in çöpü şaşırması çizgiler çizmeye başlamıştır ki ana damlar)
- ANA - Anasının guzusu, bi tenecik Amedim niden?
- AHMET - (Çöple meşgul) Heç ana.
- ANA - Neye öyle guru yerlerde oturun?
- AHMET - (Çöprü kızgın atar, kalkar, kapıya yönelir)
- ANA - Nire Amet? Anandan mı kaçan ulâ? O bubanlan gonuştun da, anan garı gelin- cek kaçanmı tosunum? Bubanlan ne gonuştun, bana heç ilazım değel. Emme bu garip anacığın da sana diyecekleri var. Diğne bi yol..
- AHMET - Ana işim var.
- ANA - Şu başıma gelenlere bah hele..Bitenecik Amedim "İşim var" deyî anasını çiğ- çiğner gider..(sesini yükselterek) Başıma bunlarda mı gelecekti gonşular? Ben onu garnımda taşıyam dokuz ay on gün..Hemi ağustosun sığağında..Hemi orak biçende...Hemi gursağında ak südüm olsun..yetiştirip bu gönlerede çı- karam da.. o beni tarlalara saçılmış darılar misali eksin gençsin.. oy gonşular, gonşular...
- AHMET - (Kapı ve anası arasında bocalar) Ana etme..
- ANA - Amanın bu gönleride mi göreceğiz?
- AHMET - De bahalım ana?
- ANA - Get guzum, get oğul...Ben yolunu bağlamayım senin.. get işine bah. (dertli dertli) Beni diğneyip de nolacak? Bu garip anacığının ne diyeceği olur ki? Bi esik etek, esik, biçare, fakir..
- AHMET - Fakir şeytan ana...Ne bi derdin varsa bana de ana..

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p style="text-align: center;">1605a</p> 	<p>1605a ile Ali ayağa kalkar ve repliğinin sonunda keyifli bir şekilde kapıdan çıkar. Ahmet babasının arkadaşından kapıya yönelir, gitmekten vazgeçer döner sıkıntılıdır.</p>			
<p style="text-align: center;">1606 – 1609 – 1610 - 1612</p> 	<p>1606 ana ahmetin yanına gelir 1609 ahmet çıkmak için kapıya yönelir 1610 Ana öne açar 1612 ahmet kapının önünden Ana'nın yanına gelir.</p>			

- ANA - (Birden oğlunu okşuyarak.) Gurbanlar ola ana sana..Amedim, bitenem, Gara gözlü guzum. Anasına sahap çıkan tosunum. Ne bi derdim varsa sana deyim ha? benim derdim ne olur Amet? Denim derdim sen guzum. Seni vaktinen everem, gününü görem derim.
- AHMET - (Başını başka yere çevirir)
- ANA - Bunda sıkılacak ne var ulâ? Bi deliğanlı nasıl çift sürer?
- AHMET - Çift..(yüzü asılır)
- ANA - He vallâ.. Çift sürmek nasıl ayıp değelse..
- AHMET - Bırak şu çifti ana..
- ANA - Biliyom, çiftten bıhtın..tarla işleri, çift olsun, orak, harman olsun uğraştırıcı..Her yıl oluk gibi ter akıtırık "Boz yazı"nın düzüne..Ben sana eskisi gibi yardım edemem pek.. Bellerim Amet, bellerim.. buban derseni.
- AHMET - Bırak bubamı..
- ANA - (Sevinir) Buban bizi bırakır işlen-güçlen oğul.. kendi bi sapanın ucundan tutsa, bi öküze "deh" äese ya.. Töbe yapmaz. Haniya Amet, derimkine, yalnız galırık biz.. oy bellerim, bellerim. Ben ağırlık oldum, ben gocadım. Eve bi gelin getirmenin zamanı yani.. Geldi de geçer bilem hani.. Doğru demem mi sen hak vir?
- AHMET - (Sesi çıkmaz.)
- ANA - Hak ver oğul?
- AMET - Eyi emme..
- ANA - (Aanlaşma olacak, sevinerek) De anasının guzusu?
- AMET - Geçimimiz git..
- ANA - (Hemen) Başlık parası.. düğün masarısı..
- AMET - He.
- ANA - Anan her bi şeyleri hesap etti.
- AHMET - (Bir umut) Deme ana?
- ANA - Gara geceleri anan uyur mu sanın ulâ? Hep seni düşünürüm. Heç bi masarısız gız gelecek eve... Gaçacak sana..
- AHMET - (Bir şeyler sezerek) Kim?
- ANA - Kim bilin mi? sofuların kızı Hatçe.
- AHMET - (Hayal kırıklığı ile birden) Hatçe? Katır Hatçe?
- ANA - Hay ağzını öpem oğul. Yiğit namayla söylenir. Bu Hatçe denen gızın güçlü-guvvetli golları var ki tuttuğunu goparır. Ver eline orağı, salıver ekinin

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
	<p>Ana, Ahmet'i Katır Hatçe'yi eş olarak alması için ikna etmeye çabalar sürekli işlerin artık kendisine ağır geldiğinden, yorgunluğundan bahseder.</p>			

içine vallâgoca bi tarlayı ahşama vardırılmaz haklayıverir sana.. İrençber adamın ya tarlası, ya garısı güçlü olmalı derler. Aha bu gızı heç çekinme goş bizim sarı öküzün yanına.. Öküz tükenirde, Hatçe gız durmaz zarlar bi yandan..

AHMET - (Ğine kapıya yönelir)

ANA - Nere Amet? sen ne den oğul? Bi laf et Amet. Dölün, doğacak bebeleri düşün Amet. Hatçe öyle oğlanlar doğurur ki sana, pehlivan olurlar. Pehlivan olurlarda kimseler elini tutamaz köyde.

AHMET - (Kapıdan çıkarırken) Hele bi dolanalım ana..

ANA - (Arkasından çıkar, sesi panonun arkasından gelir) Bah eyi düşün Amet.. Başlık parası virecek halımız yoh bizim..

AHMET - (Önde görünür)

ANA - (Arkada) Gızlar çoh yösek fiyat.. Gız bubaları çoh yösekte alırlar.

AHMET - (Kulisten kaybolur)

KIZ - (Seyirciye) Anam doğru der vallâ...

ANA - (Oğlunun arkasından bakar, oracığa çöküverir)

KIZ - (Devamlı) Başıma geldi de biliyom. Bizim herif altın'ı para edip gelincek, gız aramıya galktık. (panoyu çevirir, kız Hanım'ın odası.. Haşlak Ali bir içeri, bir dışarı sabırsızlanarak bekler. Bir ara minderleri dışarıdan getirerek yerlerine kor. Kız bu arada kapıya dolanmıştır. Az sonra yorgun- argın kapıdan girer.)

HAŞLAK - (Atılır) Noldu gız?

KIZ - (Zor durur ayakta) Ayaklarıma gara sular indi herif. (Oturur) Köy birahmadım gezmedik.

HAŞLAK - (Merak içinde karşısına oturarak) Ey yani.. Bu iş olmuyo mu?

KIZ - Olacak, olacak... emme.

HAŞLAK - Emmesi ne? Tez de gız.

KIZ - Para az. Bu paraya.. Te ilerde bi köy var. "Eşşekciler" derler adına..

HAŞLAK - He, he?

KIZ - O gadar köy içinde, ancak orada bir gız buldum bu paraya.

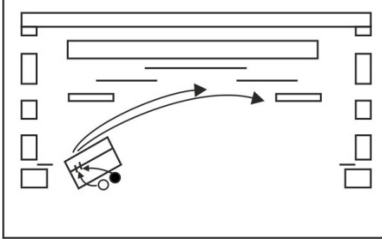
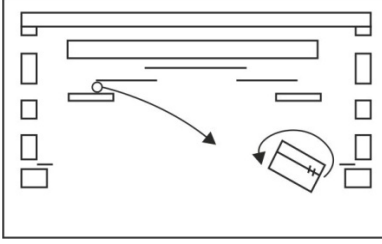
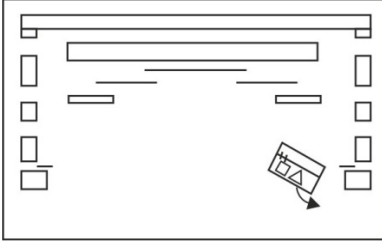
HAŞLAK - Eyi ya..

KIZ - Emme.. Hani.. Bi özürü var.. Gözleri..

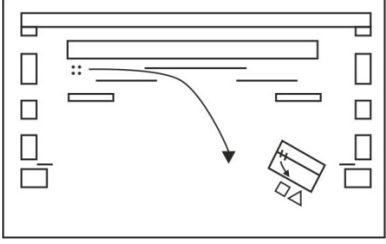
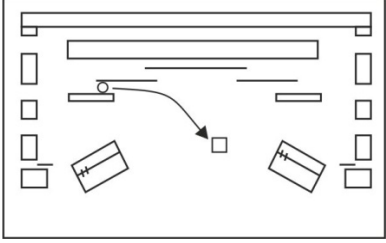
HAŞLAK - Az mı görürmüş?

KIZ - Heç görmezmiş.

HAŞLAK - (Küskün kalkar) Ben neyleyim kör gızı? Ağnaşıldı sen gendine gözül bir guma istemiyon.

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p>1801 – 1802 – 1803 - 1806</p> 	<p>1801 Ahmet kapıya yönelir 1802 Ana Ahmet'in ardındadır 1803 ile Ahmet kapıdan çıkar, sol kulisten kaybolur 1806 replik sonuyla ana sol kulistan çıkar</p>			
<p>1808 - 1810</p> 	<p>1808 Kız sağ kulisten girer. 1810 sonunda Kız Hanım'ın evi döner Haşlak evine girer.</p>			
<p>1811 - 1823</p> 	<p>1811 Kız evine girer pencerenin önüne, Haşlakla yanına oturur 1823 Haşlak öne doğru açar</p>			

- KIZ - Gözel guma istemesem bilem körünü istermiyim? "Şöyle et, böyle tut" deyip iş gördürmek varkane niye kör kızını alayım? Vallâ inan, sırf parası bize uygun deyip Ali..
- HAŞLAK - (Aklına yatarak, gine karısının karşısına geçer)
- KIZ - Bi de pek arayıp soranı olmaz deyip.. Anası, buhası yağmış. "Eşşekciler"de kız bi hisminin yanında hayrına dururmuş. İşleri ters getmiş hisminin.. Ne fiyata olursa olsun elden çıkarmak isterler o yüzden..
- HAŞLAK - Alalım öyleyse..
- KIZ - Bu kör kızın silâlesi gayetle bi doğurganmış hemide.. Bize de zatı bu ilâzım. Halası, dayzesi, emmi kızları enik gibi ha babam gurnarlanmış boyuna.
- HAŞLAK - (Gine küser) İstemez. Ben bahamam o gadarına..
- KIZ - O senin elinde bi şey..
- HAŞLAK - Nağı?
- KIZ - Onunla az yatan.
- HAŞLAK - Emme bah, ayağı uğurlu gelir de, geçimimiz düzelirse..(geçimi düzelmiş gibi sevinerek) Bah geçimimiz düzelende..boy boy sıralasın be. Heç gorkmam..
- KIZ - Biri eşikte, biri beşikte..
- HAŞLAK - Biri garnında.. Tosun gibi.. Alalım kız, tez alalım. (Dışarıya yumruk sıkarak.) gösterelim şu namussuzlara..
- (Kapıdan çıkarlar)
- KIZ - (Öne gelerek) Ali ile birlik vardık "Eşşekciler"e, kör kızını almağa...
- ANA - (Kalkarak) Öyle mi çırpıda varılmaz "Eşşekciler"e ..Nikâh neyi yapılmaz... (Acı bir alayla) Hem bu seninki pek fıraklı kız.
- KIZ - Ya ana..
- ANA 2 Bah ben bi Foter ödleğinin gelişini ağnatam da bize, az gülsün millet. (Seyirciye) Emme büyük kelâmıdır; GÜLEN KENDİNE GÜLER DEMİŞLER.
- KIZ - (Kenara çekilir) Buyur ana.
- ANA - (Panoyu çevirir. minderleri getirir, kirmanı çıkarıp yün eğirerek) Tır-yaki adamın cüveresi neyse bizinkide kirman. Bi efkâr basar sarılın kirmana.. Azcık keyflenin gine kirman..(Türkü söyler)
- Dam dibinde dinelmiş kirman çevirir
Yar yolları bize düşer mi acep
Yün tükenmez de ömür tükenir
Yar yolları bura düşer mi acep

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p>1901 – 1912a - 1912</p> 	<p>1901 Kız repliğiyle Haşlağın yanına gelir 1912a Koro sağ kulisten sahneye girer 1912 sonunda Koro Haşlakla beraber sağ kulisten çıkar</p>	<p>1912 Q26</p> <p>1912 Q27</p> <p>1917 Q28</p>		<p>1918 Ana Hanım</p>
<p>1913 - 1917</p> 	<p>1913 repliğiyle Ana sağ kulisten Kızın yanına gelir 1914 Kız sol kulisten çıkar Ana evine girer</p>	<p>1918 Q29</p> <p>1918 son Q30</p>		

Gızlığamdan galma bi türkü çağırırdım.

ALİ - (Kapıdan girerek) Ne gız? Keyflisin bakıyom..

ANA - Yoh. "Türkü dört türkütür" derler der..

ALİ - Gara ireşitin gızının kaynanası olacağın, derdin sırası mı?

ANA - Heç aklıma yatmaz. Bah herif, bah Ali, bah ağam..Bu ireşit denen..

ALİ - (Parlar) Çoh çenelenme bahalım..(Elini kaldırır) Şinci vuruncak ağzını al kanlara bularım..

(Foter Hasan kapıdan girer. Üzerinde yer yer parlamış, yakasının eskiyen yerleri aynı kumaştan yamanmış laçivert bir elbise.. Mor renge çalan gömleğinin üst düğmesi de ilikli ve boyunbağısız. Çeketin küçük mendil cebinde; kırık tarak, dolma kalem sapı ve penbe mendil..Başında ucuz cinsten bir hayli rengini atmış bir foter şapka. Elinde tahta valiz. Gözündeki camının biri çatlak iri güneş gözlüğü foter'in yüzünü kapatıp yalnız "Şehir-köy işi" bıyıklarını meydanda bırakmış.)

FOTER - (Arkadan Ali'nin eline yapışarak) Hey. Gadın dövme ganunen yasaktır.

ALİ - (Elini kurtarmak isteyerek şaşkın döner)

ANA - (O da şaşırarak beraber) Ne den hay efendi? Yasak öyle mi?

FOTER - (Sert) Yasak.

ANA - Bah hele..Biz garıları hükümet aramaz heç suval etmez sanırdım.

ALİ - (Tanıyarak) Sen misin ulâ Foter?

ANA - (İyice sevinerek) Vıy foter mi o?

FOTER - (Alinin elini bırakarak valizi yere kor. Şapkayı çıkarıp göstererek) Foter deyi buna derler. Ben Hasan. İlkin böyle şapka geydik diye köyde namımız öyle galdı.

ANA - Döndün he? Hoş gelmişin, buyur çök.

FOTER - Ben çökmem, otururum. (Yerinde kalakalmış Ali'ye) öyle değel mi Ali ağa?

ALİ - (Akli başka yerde, canı sıkkın) İkisi de bi kapıya çıkar)

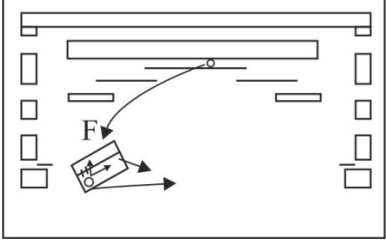
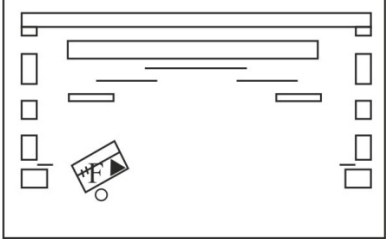
FOTER - Değel. (Omzundan tutup Ali'yi mindere çöktürerek) Buna çökme derler. (Kendi de valizin ucuna ilişerek) Buna da oturma. (Ana'ya) yenge sen çöken mi oturun mu?

ANA - (Şikayet yollu) Ne gezer. Ben dinelirim gardaş.

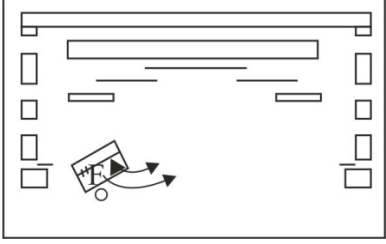
FOTER - Şeherde olsa, böyle iki erkek oturanda, garı kısmı yatar. Ne den Ali ağa?

ALİ - (Düşünceli) Desene şehir köyün tersi olur.

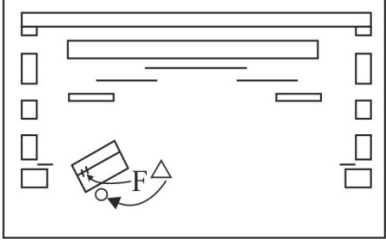
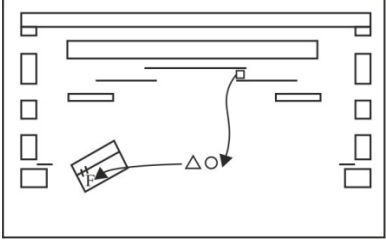
FOTER - Surat etme be Ali ağa.. Yengemi hatırım için başışla..Neş'elen hele..Boş ver, bah biz geldik.

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p>2001 – 2004a - 2006</p> 	<p>2001 Çek Ali kapıdan girer 2004a Çek Ali Anayı ortaya atar 2006 Foter, Çek Alinin arkasına geçer ve elini tutar.</p>	<p>2005 Q 31</p> <p>2012 Q 32</p>		
<p>2013</p> 	<p>1606 ana ahmetin yanına gelir 1609 ahmet çıkmak için kapıya yönelir 1610 Ana öne açar 1612 ahmet kapının önünden Ana'nın yanına gelir.</p>			

- ALİ - (O geldi diye kızıyor, lâf olsun diye) geldin mi?
- FOTER - Şehirle köy arasında kaldık.
- ANA - Gül gibi garın, bebek yoluna bakıp dururlar..Varıp habar edem, sevine-ler...
- ALİ - (Ters ters) Dur durduğun yerde giz. Ne gül gibi garısı hem..kimden laf eden? ganbur zeynep değel mi dediğin? Böyle bi adama.. Mamur sızından ve şehirden olmuş foter. Burada yaşamaz gayri. O gadar tarla sürülecek ekilecek, biçilecek. Harman.. daha yağınanan iş.
- FOTER - Dediklerin doğru ama.. Şehirde de yaşanmaz.
- ALİ - (Hemen) Duyanda essâh sanacak. Bizi heç mi şehir görmedi sanın? Şehir yerin gözüne gurban. Yollarına bal dök yala.. Geceleyin pırıl pırıl şav-ka vurarki iraktan, göğ tüm yıldızlıyan yere indi sanın. Aha bu bizimki- de yaşama mı ulâ? Bi daha dünyaya gelecek olsam şehirli gelmek isterim, sen ne den foter? Gara iresitin malı-mülkü bi yana..şehirde bi gayfede oturmak bi yana..
- FOTER - Gayfeye nasıl gidilir?
- ALİ - Nasıl göynün çekerse.. ister bi ahbabınla..
- ANA - (Kocası ile alttan güreşmek gerektiğini anlayarak) Parası yoğsa?
- FOTER - Ahbabınla değel, bi başına bile adamı sokmaz içeri..
- ALİ - Çalış. Goca şehirde iş mi tükenir.
- FOTER - Tasilim yoh Ali ağa, tasilim. Amelelik olduktan sonra, bura ordan eyi.
- ANA - Burada her bi şeyleri var.
- FOTER - (Ana'ya hak vererek) Büyük yerde küçük adam olmadansa..
- ANA - Köyde gara iresitin güveyi olmak daha eyidir. Geçen iresit ağa bizdeydi..
- FOTER - (İlgiyle) Neye gelmiş?
- ANA - Bizim heriften bi işi varmış da..
- ALİ - (Ana'ya ters ters bakar. Patladı, patlıyacak)
- FOTER - Benim için ne der? Siz yakın gonsususunuz deyî ilkin bura geldim. Çekin- dim de..
- ANA - Gelse elimi öpse..
- ALİ - (Patlar) Ulân avrat. (Foter'e) Avratlara dayak atılmasın deyî hükümet ganun çıkarmış den. Gelsin de hükümet bu bizim garıya görsün. Dakkesinde o ganunu galdırdığı gibi, bu garının mazarrat işleri için cenderme virir emrime üstelik..(Çok ciddi) Eyiki doğrudan getmedin gara iresit'e.. kimse görmedi ya gelirkene?
- FOTER - (Korkak bir adam olduğu belli olur) Neden soran? Vurduracak mı beni?

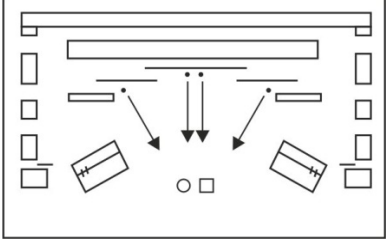
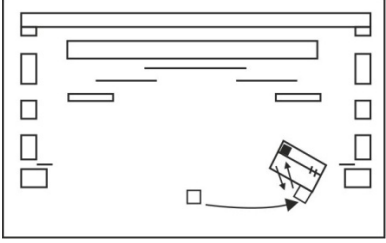
HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p>2121a</p> 	<p>Foter, Reşit Ağa adı geçtikçe bavulunu siper ederek, korkulu bir şekilde camdan bakar. 2121a Çek Ali Foteri ortaya getirir.</p>			

- ALİ - Ne furdurması..
- ANA - Yoh canım..
- FOTER - (Sevinerek) Ey kim görürse görsün o zaman..
- ANA - Öyle ya..
- ALİ - (Birden) Gendi furacak, gendi.
- FOTER - (Siner) Etme Ali ağa? (Kapıya bakarak) Kimse görmedi bereket.
- ALİ - "O deyyusu furup namusumu temizlemezsem, bana da gara iresit demesinler" diyo. "Hele bi yol şu tarla işleri hitam bula, o itin nirede olursa olsun bulup anlinin şakına dayıyacağım namluyu..." deyi gözleri döndü, asıldı da tabancaya, kaçacak delik aradık gorkudan.
- FOTER - (Kapıdan görünmemeye çalışarak) Bu haber kötü işte..
- ALİ - Bizde daha beteri de var habarın.."Böylesini furmak caizdir, böyle ırz ve de namus düşmanlarını.." diyo. "Denim gelirim var. Gider yatarım mapus damında. Oradan eyi ibadet yerimi olur. Köy ağası olanadek, dam ağası olalım," diyo. Tatlı canını seversen, tezinden sen bu köyü terket gardeşim.
- FOTER - Ey ama bu benim ganuni garım.
- ANA - (Her şeyi göze alarak) Ha, doğru der.
- ALİ - (Tepesi atarak karısına) Azıcık eylen, senin de cevabını şinci verecem. (Fotere)şeherde eyleneli köy ganununun aklından çıktığı belli. Bah şinci..(Karısına giderek) Ben şu çenesine tükürdüğümün garısını bi güzel ıslatam da... (Sille, tokat ana'yı döver. Ana eliyle başını koruyarak yere yığılır.) Zati demincek yarı galdıydı..Yasakmış madem..Nirde ganun? (Foter'e) Dayağın daha çoğunu hakketti emme.. Bağırır-çığırırda gonşular gelir deyi bırakırım. Bize en yakın gonşu de bilin iresit ağa..(Kelimele-re basa basa) İresit ağa gelincek de..sen istediğin gader "ganun" de, diğner mi herif, o da sana tabanca namlusu gösterir.(Mindere oturup sigara yakarak) Yattı mı aklına? (Ali sigara içer. Foter şaşkın ve düşünceli bir Ali'ye bir kapıya bir de yerde yığılı ana'ya bakarken oradan ışıklar kararır. Sahnenin önünde lokal bir ışık altında ana-kız buluşurlar.)
- ANA - (elini tutarak) Haşlak'ta dayak varmıydı gız?
- KIZ - (Kaybetmekten korkarak hemen) Ne demezsin ana..(Seyirciyi göstererek) Ana onlar biliyo.. sen gine laf eden deyi döver bubam.. Ben ses etmeden yerim. yerdim.
- ANA - (Elleri belinde) Aklıma yattı gayri.. El at yarıştıtırır, biz dert yarıştıtıracağığk ağlaşılan.. Emme bellerim tutmuyo..Demem o ki şöyle çökek de az diğnenek..Millet de nefes alsın biraz.

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p>2212</p> 	<p>2212a Çek Ali, Ana'yı dövmek için ortaya iter</p>	<p>2212 Q 33</p>		<p>II. perde Başı KORO</p>
<p>2212a</p> 	<p>2212 sonunda Foter ve Çek ali kapıdan çıkarlar ve Kız sol kulisten Ana'nın yanına gelir.</p>	<p>2212 son Q 34, Q35</p> <p>2216 Q 36,37,38, 39,40</p> <p>Salon Q41</p>		

(Çökerler. Ana kız'ın dizine yatar. Lokal ışık söner. Salonun ışıkları yanar. 1 ki kadın uyurlar. Bu arada perde sessiz inerse de olur, etkiyi yitirmemek için inmesi de.. Ara bitir seyirciler yerini aldıktan sonra kadınların neşef alışları, Ana'nın horultusu kısa bir süre daha devam eder. Derken kız uyanır. Esner. Seyirciyi görünce utanır, hemen Ana'yı dürter. Ana da uyanır. Rahatsız edilmiş bir hali vardır. Esner. Seyirciye gözü takılır. Hemen baş örtüsünü topluyarak kalkar. Kız da kalkar)

- ANA - Gusura galman gözünün yağını yediklerim..Serilip kaldık huzurunuzda..Beklettik, ayıp ettik. Emme bi düş gördüm, heç sorman..(Düşün etkisi altında gülümser.) Hatçe gızı almıştık bizim oğlana düşümde. Bizim herif dersenez bi çoban iti, bi çomar olmuş boyuna ürür. Emme diş geçiremez, Hatçe'den gorkar. Hatçe her bi işleri çevirir. Ben bi köşede..Elimi sıcak sudan soğuk suya sokturmaz. Üste ağırlı yerlerimi, belimi bi güzel ovar..(Dimdik olarak) yalan olmasın aha gendime geldim.
- KIZ - (Anasına, çekingen) Ben de Ali'yi gördüm.
- ANA - Niderdi gız?
- KIZ - (Utanarak, örtüsünün ucuyla oynar)
- ANA - Ağnaşıldı. Bi herif gündüzleyin garısını sevmezse aha böyle düşünde sever.
- KIZ - (Karşı kor) Yoh, Ali beni..
- ANA - Çeverdi diyeceğim emme.. demincek de dayak attı derdin ya..
- KIZ - O başta.. (Hayalilererek) Kör gız gelincek gadrımı gıymetimi ağnadı. Çünkü kör gız bi bilâ . Biz onu ucuza aldık deyi sevinirkene, o bize pahaliya oturmaya başladı. Mevlâ gözünün ferini almışta; garnına, diline, gulağına virmiş, üstelik huysuz.. Adımız "Goca avrat"a çıktı. Hani gendi üstümüze geldi, "Ferik" ya... Bereket garnı şişmeye başladı. Garnıynan birlik kör gız da şişmeye, daha bi beter kasılmaya başladı.. Biz kapısında emir gulu..
- KÖR KIZ - (Sesi içerden) Gız goca avrat, suyu ılık tez.
- KIZ - Şinci.. (Su götürür gibi) su hazır.
- KÖR KIZ - Goca avrat, elimi yu.
- KIZ - Şinci. Hemen ibrik leğen göstururum. (Koşturur gibi)
- KÖR KIZ - Goca avrat saçımı tara.
- KIZ - Geldim, geldim..saçını tararım. (Tarar gibi)
- KÖR KIZ - Gız goca avrat, güne çıkar beni..
- KIZ - Güne çıkarırım.
- KÖR KIZ - Abdasa gidecem.

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
 <p style="text-align: center;">2309- 2317</p> 	<p>Perde başında koro ana'yı ve kızı uykularından uyandırır ve sağ kulisten kaçarlar 2308a Ana sol kulisten çıkar</p>	<p>İşaretle salon Q42</p> <p>Giriş Q43</p> <p>2308 son Q44</p> <p>2310 Q42</p>		

KIZ - Götürürüm.

KÖR KIZ - Garnım aç.

KIZ - Her bi şeyleri de yemez. Bi defasında tavuk deyi tutturdu da-Allah biliyo, sizden ne saklayım-Ali yukarı mahalleden tavuk çaldı geldi. (Ellerini göğsünde kavuşturarak) Aha böyle bekler olduk iş buyura deyi..Çocuğun hatırına.. Ali'nin hatırına..Biçare herif keyften uçar o gönlerde..
(Haşlak neşeli, kulisten kız'ın yanına gelir. Kendisine güveni artmış dipdiri bir adam olmuş nerdeyse..kasketi bile hafif yan yatmış.)

HAŞLAK - Ne yapan hanım? Nirde ferik?

KIZ - İçerde..

HAŞLAK - Al gel bura tez.

KIZ - Olur.

HAŞLAK - (Neş'eli gezinerek) Hele bir yürütelim bahalım..

(Çocukların arkasından bağırdıkları kulise doğru) Analarını sattığının veletleri..Haydin şinci de bağırsanız ya.. "Hani bebek nerede" Aha bebek

(Kör Kız ile Kız girmişlerdir. Kör kız ablak suratlı, gözü görmeyen insanlarda olduğu gibi iki tarafına hafifce sallanan yaşlığa bir kadın. Haşlak'ın haberi olmadan geldikleri için "Aha bebek" diye içeriyi göstermek isterken Haşlak'ın eli tam kör kızın karnına gitmiştir.)

HAŞLAK - (Farkına vararak üsteler) Aha bebek burada..Bahalım oğlan mı giz mi? Yürüt bahalım şöyle, bi aşağı, bi yuharı..

KIZ - Nolacak Haşlak?

HAŞLAK - Yürü hele..Bi ahbabın tarifine göre..oğlan mı giz mi olduğu belli olurmuş.. Ben tarifi aldım..sen yürü..

(Kadınlar yürürler. Haşlak önemle kör kız'ın arkasından bakar. Koşarak öne geçer bakar. Sonra büyük bir sevinçle kasketini çıkarıp yere çalar.)

HAŞLAK - Oğlan be. Vallâ oğlan. (Oynamaya baylar.) Billâ oğlan..Vallâ oğlan..(Kasketini alıp acele başına giyerek) Ne durursunuz, haydin sizde..(Kadınların arasına girerek onları da oynatır.)

HEPSİ - (Oynayarak)

Haşlak Ali Haşlak Ali

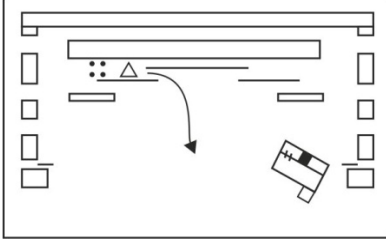
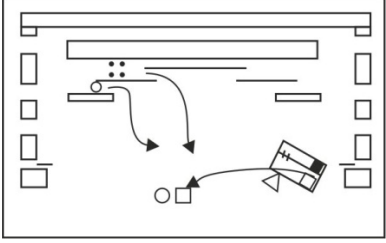
Oğlan olur bebeleri..

(Derken Haşlak kör kızın koluna girerek çıkarlar)

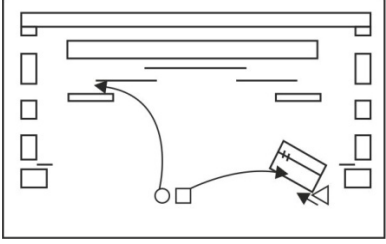
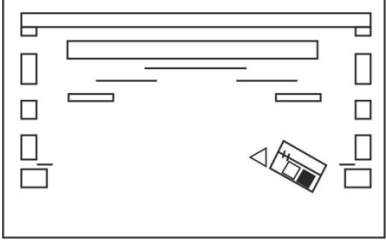
ANA - Bi de Ali beni severdi den..(Gidenleri gösterir)

KIZ - Öyle getti emme ana..

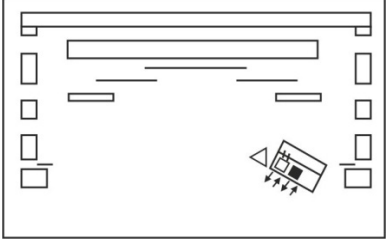
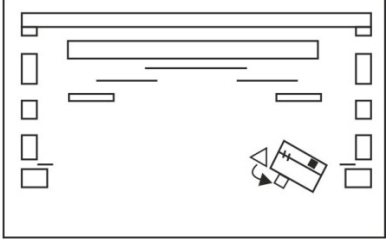
(Haşlak etrafına, ev tarafına bakınarak ayaklarının ucuna basa basa girer.)

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p>2403a</p> 	<p>2403a ile koro arkada, Haşlak arkada, Haşlak önde, Haşlak ali tekerlemesiyle sahneye girerler. Tekerleme sonunda koro aynı kulisten çıkar Haşlak keyiflidir.</p>	<p>2412 Q46</p>		
<p>2404</p> 	<p>2404 Haşlak eve girer 2407 Kız, kör kızı almak için kapıdan çıkar ve kör kızla beraber geri gelir. 2412a koro ve Ana sağ kulisten girek Ana ve Kız ortada buluşur.</p>	<p>2414 Q47</p> <p>2415 Q48</p>		

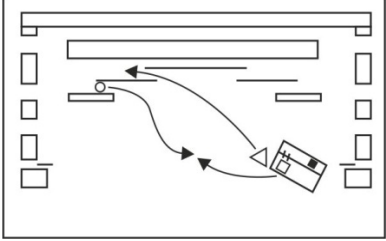
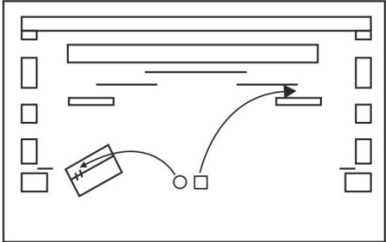
- KIZ - Böyle de geldi.
- HAŞLAK - (Fısıltılı) Gız hanım.. Bah sana ne diyecem..Senin hakkın yenilmez..sen benim evimin temelisin..ortadireğisin..vallâ gız..
- KIZ - (Küskün) Ben gocaavrat..
- HAŞLAK - "Malım mülküm gocaavrat-samur kürküm gocaavrat.." deyî türkü çığırırkâr, ne haber? (İçeriye işaret edip, sesini daha kısarak.) O bi gurnayacak eşek.. o bi yumurtaya bastırılmış tavuk.."Garıyı döl, herifi yol gocatır" dirler.. sen hep böyle gâlin kötü mü? O doğursun koyver..Hele bi yol doğura..ben onun çaresine bakarım..sana töbe laf ettirmem.. olmazsa azıtırım.. (Durur) Gel seni bi öpem gız.. N olur..
- KIZ - (Nazlı) Ne eden, gören olur..
- HAŞLAK - Etme gız..
- KÖR KIZ - (Görünerek) Gız gocaavrat, niden avluda?
- KIZ - (Haşlak'ı iteler, heyecanla) Aman tez kaç.
- (Haşlak kaçır. Bir kenara saklanarak dinler)
- KIZ - Buyur, bir emrin mi var ferik?
- KÖR KIZ - Gırığın mı o?
- KIZ - Garnın aç mı?
- KÖR KIZ - Demek Haşlağa boynuz yaldızlatın gız?
- KIZ - (Birden) Allah etmiye..
- KÖR KIZ - Kimidi o ya güpür güpür kaçan?
- KIZ - (Susar)
- KÖR KIZ - (Haince) Demek senin ardına dolanan erkek de bulunurmuş ha? Ne bok olduğunu bile bile...Yoh adam sende.. kimise herif, gönül eyler bana galırsa..
- KIZ - (Gururuna, kadınlığına dokunulmuştur. laflar elinde olmadan ağzından çıkar) Yanılan ferik, yanılın...Beni seviyo..
- KÖR KIZ - Vay orospu, vay.
- KIZ - (Gine ne dediğini bilmeden) Ağzını topla gız. O benim bişene ve daima sevdiğim biri..
- KÖR KIZ - Ya Ali?
- KIZ - ("O" der gibilerden) He.. Ali..
- KÖR KIZ - (Ali'den korktu sanarak) Ya Ali'ye duyuracak olsam ne der?
- KIZ - (Susar)

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p style="text-align: center;">2501</p> 	<p>2501 ile Ana çıkar</p>	<p>2510 Q49</p>		
<p style="text-align: center;">2510 - 2523</p> 	<p>Haşlak evinin köşesinde gizlice Kör Kız ve Kız'ın konuşmalarını dinlemektedir.</p>			

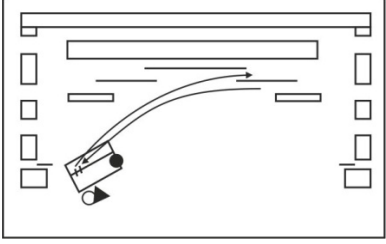
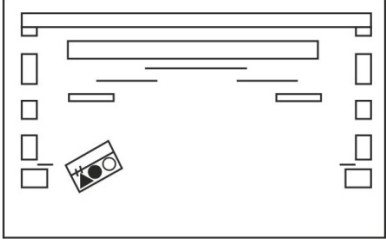
- KÖR KIZ - Susma, cevap ver, Haşlak bi duyacak olsa garaltını ortadan kaldırmaz mı gız senin?
- KIZ - (Susar)
- KÖR KIZ - Kaldırmayı kaldırır emme.. sen ölede nolacah? Sen bi çukur doldurun mezerlikte.. sana yanmam. Haşlak mapuslara düşerde ona yanarım.. En möhimi de ben ortalarda galırım. Hizmetimi kim görecek o vakit? Garnım burnumda, görün..Bebek doğacak.. lohusa döşeklerinde bi başıma niderim?
- KIZ - Heç gorkma ferik.. ben baharım..
- KÖR KIZ - Biz de susacağık çaresiz. Emme bah kaçmaıda yoh. Goca avlu. Burada niderse? niz edin. Ne yapalım, sen de öylece gönül eyle. Mevlâ günâh yazmaya, neylersin birbirimize muhtacız. Benim gulaklarım eyi duyar.. Bi şey olanda.. (Başıyla içeriyi işaret eder) Hani ağnan ya.. Haşlak ne gelecek olursa.. İçerden "Gocaavrat" deyî ünlerim.
- KIZ - (Beğenmemiş) Goca avrat?
- KÖR KIZ - (Anlayışla) "Gız hanım bacı" deyî ünlerim canım.. "Hanım bacı" deyî.. birbirimizi gollarık gayrik. sen benim göziün olun, ben senin gulağın... (Kız'a bi çimdik atarak manalı) Ben içeri gidem.. Gidemde yatam.. (Etrafı yokluyarak çıkar)
- KIZ - (Endişeli) Aman Ali'yi görüp demeli "bu kör gız guma. Guma dersen ev içinde düşman demek.. Bize oyun ederde namusumuz iki paralık olur.
- HAŞLAK - (Sessizce gelmiştir arkadan, fısıltılı) Ben hepiciğini diğnedim gız. Onun garnınının içini de öğrendim. (sarılıp öper) Böylece gayri.. (gine öper.) Gizliside gayet bi tatlı olur bu işin..daha ne isten?
- KIZ - (Akıllı kör kızda) Bah hele şu kör garıya.. sana boynuz taktırmayı gabilenir... sakın laf etme Ali, sesinden alır da..
- HAŞLAK - Çök gız. (karısını oturtur)
- KIZ - Lâf etme ulân.. lâf etme.. sana laf etme derik be herif.. (Beraberce sarılıp yatarlar, sessiz sevişirler.)
- KIZ - (Korku ile kalkar) Get gayrâ.
- HAŞLAK - (O da kalkar) Emme gız.. işi tam tadında ne boşlan gavurun gızı? (Şehvetle üzerine yürür)
- KIZ - (Geri çekilerek fısıltılı) Görecekler.. irezil olacağık.
- HAŞLAK - (İstekten gözü dönmüş bağırır) Nikâhlım degelmisin?
- KÖR KIZ - (İçerden) Gız hanım bacı.
- KIZ - (Korku ile, içeriyi işaret eder) Get, get.. hemen get,, yarın akşam.. ortalık garardıktan sonra. Kayfeye neyi deyî bi mahane uydurun..

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p>2601 ... 2607</p> 	<p>2607a ile Kör Kız içeri girer</p>	<p>2608 Q50</p>		
<p>2608</p> 	<p>2608 Kız evinin kenarına oturur sırtı Ali'ye dönüktür Ali sessizce kıza yaklaşır.</p>			

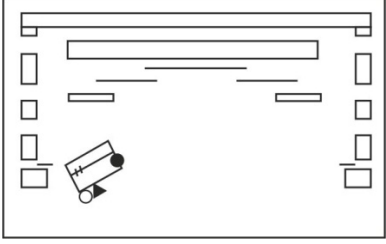
- HAŞLAK - Ulân .. Bah emme.. eh.. Yarın ahşam emme..
(Keyifsiz çıkar)
- KIZ - (Haşlak'ın arkasından sevgiyle bakar. O kaybolunca döner, yüzü o günlerin etkisiyle sevinç içindedir.)
- ANA - Niye evi terketti peki?
- KIZ - (Birden yüzü asılır) Kör kız güzünden hep.. O boyu devrilesi; o uğursuz, o gadar gebe gezdi, bizi umutlandırdı, hizmetlendirdi durdu da..
- ANA - ^Bebek ölümü doğdu yoğsa?
- KIZ - Ne gezer, hay ana.. (Ağlamaklı) bebek doğmadı.
- ANA - Amanın niye ki?
- KIZ - (Boğazını göstererek) Aklıma gelincek ümüğüme bi şey duruyo. (Güçlkle) laf...ne.. edemiyorum.. (Oturur, sessiz ağlar.)
- ANA - Çok üstüne varmamalı.. Döl, döl deyî yaradana direktmenin sonu bu aha.. bebek değelde-sözüm yabana-it, tazı ne mi doğurdu kör kız acep? Gölmen; bizim köyde bir kez olmuşluğu var.
- KIZ - (^Başını "Hayır " der gibilerden sallar)
- ANA - Şaştım galdım vallâ . Hele gendini toplasın, öğrenirik. (İç çeker) Nolacah dünya aha.. dölün olur bi dert, olmaz bi dert.. benim çektiklerim niye? Amet yüzünden değel mi? Siz siz olun gözünün yağını yediklerim, heç güvenmen oğlunuza, gızınıza.. Niye diyecek olursanız, bah hele gulak verin bana..
(Ana anlatırken; çek Ali ile Ahmet Ana'nın zaten seyirciye dönük bulunan duvarının kapısından girerek soyunurlar.)
Aklınızdan çıkmadı ya.. Hani gara iresitin güveyi Foter geldiği.. Bu Foter galibinin adamı değelmış, ödeğin teki.. Bizim herife gandi da, gece kaçmağa garar verdi. Döşegini dam başına serdik. El-ayak çekilende ordan gidecek ... Biz içerde yattık..
(Çek Ali ile Ahmet soyunmuşlardır. Beyaz iç gömleği ve paçalarından bağlı beyaz donla kalarak uzanırlar.)
Korkulu bi ürüya görürüm, bi düş. Gara İresit'ten boylu bi herif çekmiş celep bıçağını, yatırmış bizim öküzü boğazlıyacak.. "Hayırdır işallah" deyî uyandım. Tere batmışım. Yüreğim güpür güpür atarmı üste.. Öküzlen, eşşek ahlıma düştü. Hava eyî deyi, bi duvarı yeh eski bi afır-dam var...ora bağlamıştık hayvanları.. Dar-acele geyindim.. hemen goptum.. (cynamiya başlıyarak panonun arkasına girer) Ne yatarsınız hey.. Felâket.. Uyanın tez..
- ALİ - (Fırlar) Noluya gız?

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
 <p>2703</p>	<p>1605a ile Ali ayağa kalkar ve repliğinin sonunda keyifli bir şekilde kapıdan çıkar. Ahmet babasının arkadaşından kapıya yönelir, gitmekten vazgeçer döner sıkıntılıdır.</p>	<p>2702 Q51</p> <p>2711 son Q52</p>		
 <p>2711c – 2711d – 2711 e</p>	<p>1606 ana ahmetin yanına gelir 1609 ahmet çıkmak için kapıya yönelir 1610 Ana öne açar 1612 ahmet kapının önünden Ana'nın yanına gelir.</p> <p>2711c ile hepsi yatar 2711 d devam ederken Foter öküz sürer gibi hareketlerle kulisten çıkar 2711e ana çek Ali'nin yanına yuvarlanır.</p>			

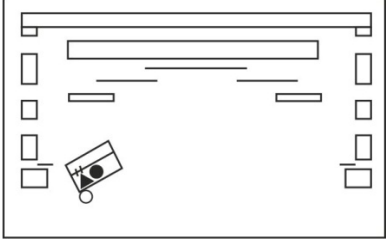
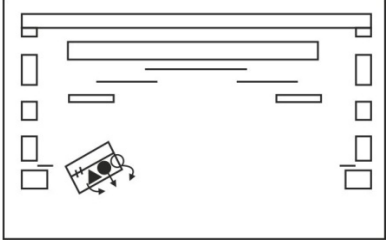
- ANA - (Dövdür) Daha nolsun? Öküzlen, eşşeği çalmışlar..
- ALİ - Deme kız?
- ANA - Cop herif, gop..
- ALİ - Ben şinci onun. (Küfrederek don-gömlek çıkar)
- ANA - Gurban olam goma.. önünü çevir.. (Ahmete giderek) Ben de oğlanı uyartam.. galk ulân Amet, ne yatan? Ölü toprağı mı sêrptiler üstüne?
- AHMET - (Kıpırdar, homurdandır)
- ANA - Hay eşşeğin gurnadığı.. daha ne durun ulâ? Yattığının her dakkesi bizim zararımıza.. (Dürter) Galk ulân, galk öküzün peşine düş..
- AHMET - Öküz mü? (Kalkar, oturumuna gelir)
- ANA - Öküzlen, eşşeği çaldılar.
- AHMET - (Hemen kalkar) Kim?
- ANA - Kimise ağzına tüm bi köy ede.. Ne bilirim kim? Durma.. sen bi goldan, ben bi goldan dağılalım.. baban düştü peşine.. (Kapıya gönelirler.)
- ALİ - (Girer. Burun-buruna gelirler) Telâş etmen.
- ANA - Oh, yaradana şükürler ola..
- AHMET - Bu anam da.. (Yattığı yere çöker.)
- ANA - Varımız-Yoğumuz bi sarı öküz.. yerinde göremeyincek donya başıma yıkıldı. (Ali'ye) İpi goparıp gonşuya geçtiler ağnaşılan..
- AHMET - (Yerine uzanarak ; homurdandır.) Ne güzel düş görürdüm..
- ANA - Ben de gorkulusunu gördüm emme.. Mevlâ hayırlara tebdil eyledi. Varıp bi bakam.. (Çıkmak ister)
- ALİ - (Kapının önündedir, yol vermez) Yat.. hadi sen de yat, daha er.
- ANA - (Bir şeyler sezerek) Tan yerleri atıp durur görmen mi? Seher yıldızı çekilip gider aha.. Bu vakitler benim yattığım mı var? Dışarı atas yakaçağım.. Çorba vuracağım ocağa.. (Gine çıkmak ister.)
- ALİ - (gine yol vermez.)
- ANA - (Şaşırır) Niye goyvermen herif? Yoğsa..yoğsa..öküzlen, eşşek çalınmış mı?
- ALİ - (Belli-Belirsiz) He.
- ANA - He mi den? Oy başıma gelenler? Ey sen ne deyi durun burada? Beni niye goyvermen?
- ALİ - (Çok önemli bir gerekçe olarak) Foter çalmış foter. Ağnaşıldı mı?
- ANA - (Oturup dövmeye başlar) Oy bu bizim herif aklını yitirmiş temelli.. O yabannın itini şehere saldığı yetmezmiş gibi, öküzlen eşşeği de hedâye etti ağnaşılan..

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p>2804</p> 	<p>2804 Çek Ali sol kulisten çıkar. Ana, Ahmet'i kaldırmaya çalışır.</p>	<p>2811 Q53</p> <p>Sub12 Q54 Sub 12</p>		
<p>2812 – 2814 – 2816 - 2819</p> 	<p>2812 Çek ali Kapıdan girer, 2814 ile Ahmet tekrar yatar 2816 ile hepsi yerlerine yatmıştır. 2819 Ana kalkar Çek Ali'de kalkar Çek Ali Ana'nın dışarı çıkmasını engeller</p>			

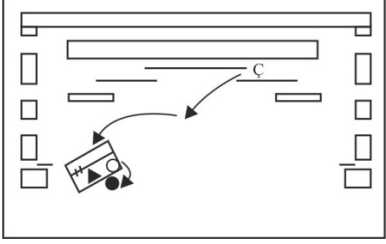
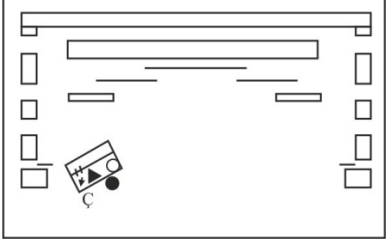
- AHMET - (Kıpırdar)
- ALİ - Çoh dırlanma garı.. Ne hedâyası? Biz keranacıya... (kapiya göz atar) gara ireşitin, gaynatasının öküzünü sürüp getsin deyi akıl verdik.
- ANA - O da bizimkini sürdü.. Gördün mü başımıza geleni?
- ALİ - Harçlığa darlığım var dedi de deyyus..
- ANA - Bah hele.. bizim öküzü satıp, parasını ezecek şeherde.. (Ahmet'i dürter) Galk Amet, galk.. Gorkulu düşlerim çıktı.
- AHMET - (Oturur)
- ALİ - Oğlanı ırahat bırah. Az sonra çifte gidecek.
- ANA - Öküz olmadan çift mi olur?
- AHMET - (Kalkar) Öküz, öküz deyi aklını mı yitirin ana?
- ANA - Benim aklım başımda.. (kocasına bakar)
- AHMET - Noluyo buba?
- ALİ - Sen ona gulak asma.. ben sana ne nasihat ettim geçende? Esik etek esiktir, noksandır demedim mi?
- ANA - Öküzün çalinsın, biz burada eyleselim, bu mu akıl?
- AHMET - Öküz çalındı der buba? Essâh mı?
- ANA - Aldırma sen ona.. altı üstü bi öküzlen, bi eşsek..
- AHMET - (Heyecanlanarak) Etme buba? Ne den buba? Malımızın hepiciği o buba (çakmak ister)
- ALİ - (Kapiyı tutarak) Bah orası doğru.. topu-topu o gadardı goşumluk hayvanımız..
- ANA - Bi burada laf ederken Foter çohtan tuttu "garaoğlan" gediğini..
- AHMET - Foter mi çalmış? (Kapiya hücum eder)
- ALİ - (Oğlunu göğüsler) Dur durduğun yerde ulan. Ağnamadan, diğnemedən..
- AHMET - Foter der buba?..
- ALİ - Eyi ya Foter.
- AHMET - (Şaşırır)
- ALİ - Foter getti, Foter sürmüş deyi sevinin. Ben işi bu kerteye getirinceye kadar anamdan emdiğim süt burnumdan geldi. Bu anan garı değel moskof gavuru.. (sert sert ana'ya) Biz dönenedek, el şakırtat, göbek at göbek, donuzun gızı..(Ahmet'e) Ulâ sende de heçmi heç akıl yoh. Bi öküz bi eşsek getti emme.. Gelecekten habarın var mı? Ben size deyiverem bah.. Bildiğim gadarını.. Çifte çifte öküzler gelecek.. Atlar, inekler, danalar gelecek.. bi sürü gelecek ki; beş yüz davar desem az olur. Tarla giyamet gadar. Gonak çil çil altınlar...
- AHMET - (İyice kalakalır)

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
	<p>2905a Ana, Ahmet'i kaldırmak için yanına gider 2907 Çek Ali Ana'yı önceki yerine iter. 2914 Ahmet kalkar 2916 Ahmet kapıyı tutmuştur.</p>			

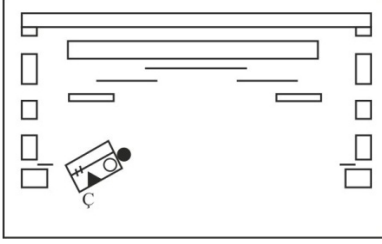
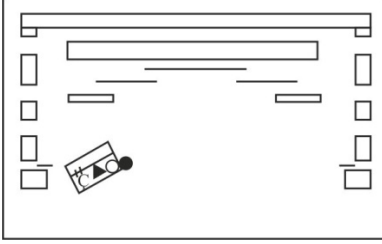
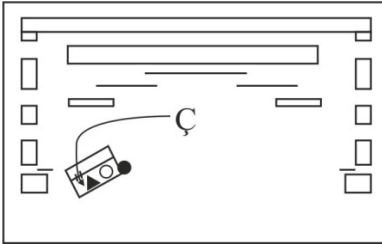
- ALİ - (Oğlunun o halini yanlış anlayarak, kapıdan çekilir) Hadi Foter'in peşine düş ister.. Orada öküzlen, eşek var.. burada dersin gara ireşitin malı-mülkü..
- ANA - (Yanık) Töbe gara ireşit bize gız vermez.
- ALİ - Sabanan gaşınma gız. (Ahmet'i tavlıyarak) Helbet sana gız virmez gara ireşit. Emme böyle bi deliğanlıya.. Hay maşallah, kim olsa kızımı verir. (Karısı ile alay olsun diye) Hadi ne durun Amet, kop öküzün ardına..Anan garı öyle ister. Ömrün boyunca, o öküz, o eşek, o tarla..
- AHMET - (Ancak kendini toplamış) Bize yeter buba.(Kapiya atılır)
- ANA - Yaşsa Amedim.
- ALİ - (Oğlundan önce kapıyı tutar, kırılmış) Anağın aklına mı hizmet eden ulâ? Vay, vay..şu işe bah yavv.. Ben buha olarak oğlum rahata ere deyi uğraşam, didinem..Yoluk, fakirlik nedir bildiğimden..onun malı olsun, o sıkıntı çekmeye deyi..
- AHMET - Dönya malı olsa bilem..ben..ben o ganbur gelini alamam..
- ALİ - (Kırgınlığı, kızgınlığa döner) Ağa gız virirde sen alamam? Ağanın gızını beğenmen ha? Battini bi ulân, ne olduğunu bil. Bil de, dur durduğun yerde. Eşekliğin heç lözümü yoh, ağnan mı?
- ANA - Belkim Hatçe'yi istiyo oğlan?
- AHMET - Yoh, ben Hatçeyi de istemem.
- ANA - Ben gıza söz virdim, sofulara söz virdim..Nolacak ya şinci?
- ALİ - Şuna bah hele.. söz virmiş..katır Hatçe kim olur ki, sofular kim olurki söz virin? Hemi gendi başına ne iş görün? Ben gara ireşit'e söz virdim, gara ireşite, uyuman.
- AHMET - Ben de Fatma gıza.
- ALİ - Fatma gız? O da kim olur ulân ?
- ANA - Guşçular'ın Fatma mı? (Kalakalır)
- AHMET - He, kavlimiz var.
- ALİ - O ince şey mi? (Kalakalır)
- AHMET - (Türkü söyler)
- Gündüz hayalimde geçe düğümde
Derdimin dermanı Fatma gız benim
Tarlaya, orağa, çifte gidende
Durur annacımda Fatma gız benim.
- ANA - Yoh, olmaz. O gızın anası ince hastalıktan öldü.

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p>3001 – 3002 – 3003 - 3004</p> 	<p>1605a ile Ali ayağa kalkar ve repliğinin sonunda keyifli bir şekilde kapıdan çıkar. Ahmet babasının arkadaşından kapıya yönelir, gitmekten vazgeçer döner sıkıntılıdır.</p>	<p>3016 Q55</p>		<p>3018 Ahmet</p>
<p>3005 - 3007</p> 	<p>3007 ile Ahmet yorganını başına alır ve öne doğru uzanır</p>	<p>3018 son Q56</p>		

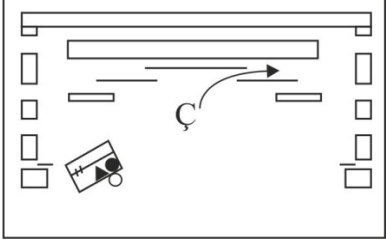
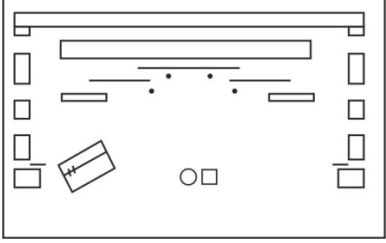
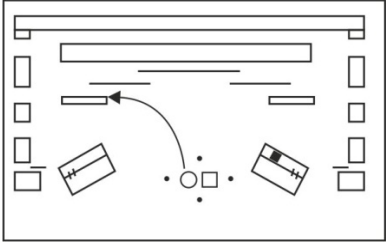
- ALİ - Babası dersin, guşlarla uğraşır esirik herifin biriydi.
- AHMET - Üsüz..
- ANA - Daha iyi den ya, üsüz gızını bize heç gelmez. Gözü aç olur. O gız çeşmeden zor su taşır.
- ALİ - Doğru, sap gibi..
- ANA - Bizim bunca işimiz var. Hatça'ya gurban olamaz mı o? Hatça zorluydu, Hatça.. .. Heç çekinme sarı öküzün..
- ALİ - Sarı öküz mü galdı ki gaz? Mömkünü yoh biz gene iresit ağaya yanaşacağız. (Ahmet'e) Heç öyle öküzün boyunduruğa baktığı gibi bahma. Çiftini sürecen ağanın.
- AHMET - Sürmeyi sürerim çifti..
- ALİ - Gızını da alacağın. Bubalık hakkını helâl etmem bah. Ve de ulâ, ağanın gızını beğenmemek ne hattimize? Amet, oğlum aklını başına devşir bi yol.. Guşçulardan gorkumuz mu var ulâ? Den neyseml onlarda o..
- AHMET - (Başını öne eğer) Emme..
- ALİ - Emmesi ne?
- ANA - (İçine doğarak, birden) Yoğsa gıza bi şey mi etti ulâ?
- AHMET - (Başı önünde) He, dün ahşam.
- ALİ - (Üzerine yürüyerek) Ulân namussuz.
- ANA - Bizden evvel davrandı, bah hele..
- AHMET - (İlk defa babasının karşısında yüzüne bakarak konuşur) Sizin eyiliğiniz için yaptım. Başlık parası neyi çoh isterler deydi.. Şinci gızı virmeye mecbur olurlar.
- ALİ - Getti o gadar mal-mülk.. sokmam o galtağı evime..
- ANA - Galdı işler gine benim sırtıma..ben neyleyim o soğulcan gızı..
- ÇAKIR - (Dışardan) Ali, lân Ali. Amet. Nirdesiniz ulâ?
- ALİ - (Ahmet'e) Cuvabını sen vir ağaya bahalım..
- ÇAKIR - (Girer) Nirdesiniz ulan Ali? Ne, daha doncakmısınız? (İçerdeki havayı hissederek, hepsinin yüzüne birer birer bakar.) Ne hayrola?
- ALİ - Oh çakır, nolur sen bize bi akıl vir.
- ÇAKIR - (Burnu koku almış) Neymiş be?
- ALİ - Sen ağaya daha bi yakınsın. Senin aklın daha bi iyi işler.
- ÇAKIR - No, tarlaları sürmekten caydınız mı yoğsa?
- ALİ - Yoh canım.

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
	<p>3111 ile Ana, Ahmet'in yorganının altına girer 3112 sonunda yorganı başından atar. 3115 Çakır girer camdan bakar, Çek Ali ve Ana döğünmektedir.</p>			
	<p>3120 Çakır eve girer</p>			

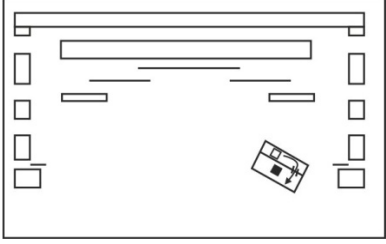
- ÇAKIR - Ey? Tez de. Ağa bekluyo.
- ALİ - Ulâ şu oğlandan ağaya güvey ve de gızına goca olur mu sen de allasen? Bizî utandırır, yüzümüzü gara çıkarır deyî gorkmaya başladık..
- ÇAKIR - Doğru den.. Deve çanları bilen ne der; dengi dengine!.. Eyi düşünmüşsün..
- ALİ - Hay bubana ırahmet çakır.. Gardeşime demem şu ki..
- ÇAKIR - Ağnadım Ali. Ağayı heç gırmadan bu işten vazgeçiririk..sen bana biraş.. goley be..
- ALİ - Allah senden ırız olan gardeş..Hemen gidek hadi.. Ağa beklemesin..(Pantolonunu alır.)
- ÇAKIR - (Bir şeyler düşünerek) Beklesin hele.. Gafam şu sizin işe takıldı. Bah çek Ahi..Bu zor bi iş be..
- ALİ - Aman niden çakır?
- ÇAKIR - Ya ağaya ağnatamamakta .. ağa gızarda; "Ne, ulân benim gızımı beğenmezler" derse?
- ALİ - (Ahmet'e) Ne yaparık o zaman ulân?
- ÇAKIR - Hani ağa bu gız işinde işgilli de.. Hani gız.. (Kapıya göz atarak) Gız ganbur deyî.. emme, senin için Ali bi şeyler edeceğik.
- ALİ - Günün birinde bizim de sana bi hizmetimiz dokunur çakır.
- ÇAKIR - Eyi aklıma getirdin Ali. Ağa sarı Ösük'ten o nizalı tarlayı bana gurtaracak.
- ALİ - Gözün aydın çakır. Daha ne isten?
- ÇAKIR - O tarlanın sürülmesi, ekilmesi, biçilmesi var. Hep birlik o işi/yapalım ne den?
- ALİ - Elimizde galacak değel a..
- ÇAKIR - Senin iş de oldu say Ali. Tez davranın, ağa bekler. (Çıkar)
- ALİ - (Ahmet'e) Ne dinelin? Davran ulân, senin bokluğunu temizlerik görmen mi?
- AHMET - (Acele giyinir)
- ÇAKIR - (Dönüp tekrar kapıya gelerek) bi şey demek ahlımdan çıhmış.. Benim tarlayı birlik süreceğik emme.. ben de öküz bi tene.. derim ki sizin sarı öküzü de ..
- (Ali, Ahmet, ana birbirlerine bakarlar. Bir an.)
- ÇAKIR - Hani başkasından bulamasam derim
- ALİ - Şey.. Eh.. sarı öküz..
- ÇAKIR - Aman ağa bekler.(Kapıda kaybolur)

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
	<p>1605a ile Ali ayağa kalkar ve repliğinin sonunda keyifli bir şekilde kapıdan çıkar. Ahmet babasının arkadaşından kapıya yönelir, gitmekten vazgeçer döner sıkıntılıdır.</p>			
<p>3217</p> 	<p>3217 sonunda Çakır evden çıkar</p>			
<p>3220 - 3223</p> 	<p>3220 Çakır tekrar eve girer. 3223 Çakır evden çıkar</p>			

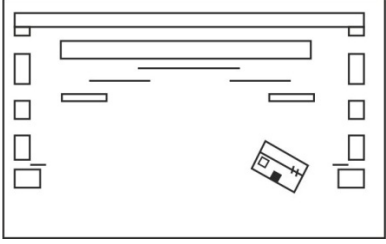
- ALİ - (Hırsını Ahmet'ten alır) Başıma ne işler açtın ulân. Bah ulân, şu çift işleri kâtam bula, bu gapı gayri sana gapanık.
- ANA - (Dalgın) Oğlu yoh.
- ALİ - Alın o galtağı beğendiğin yere giden.
- ANA - Gelin yoh.
- ÇAKIR - (Dışarda, giderken) Ulan işler zorlu denk gider be.. Zatı ağa giz verecek değel. Öküze mırım-kırım ettiler...Boş ver, onu da ağadan alırlık.. Nedecên canım, Ulu Mevlâ çakır gulunu da görmeye başladı.
(Keyfli çıkar.
Ali ile Ahmet de giyinmiş koşarak çakırın arkasından çıkarlar..)
- ANA - (Dalgın bakışlarla öne gelerek) Öküz yoh, oğlun yoh, gelin yoh. Köy köy değel ki, bi gonşuya dert yanan.. tefe gor namussuzlar, mani düzer, türkü yakarlar halımıza.. Eyisi mi.. (Bir kenara dertli çöker.)
- KIZ - (Seyirciye) Köy yerinin hepiciği böyle.. Allah bi nosan tarafını göstermesin onlara.. Hele bizim bu köyde bi herif var, adına "Hunali" derler. İşi gücü, mani düzmek, laf yakıştırıp milleti taşlamak.. Hemi önüne geldiği yerde okur, yayar.. Makamını da uydurur boyu devrilesi..
Haşlak Ali Haşlak Ali
Çifte çifte garılları
Birinin garnı gurudu
Biri hava doğurdu.
Aha onun düzmesi bu da.. Emme doğru da der hani.. Bu kör gızın garnı da bir garıpmış meğerim. Şiştı şiştı de meret... Allah sizi inandıra, yaz günü dere suyu gibi gurudu, çekilip getti. Gonu-gonşu bi şey ağnamadılar. Şasıp kaldılar. Köye gonuşacak laf çıhtı deyi keyf oldular emme.. Bu işlerden ağnayan bir "Çil Nene" var. Onu getirdik. Böylesini bi defa görmüşlüğü varmış..
- ANA - Vah, vah.. O muydu gız? Benim de duymuşluğum var. "Guru gebelik" dirler ona..
- KIZ - He, o mökafat bize vurdu aha.. çil nene bi haftaya varmaz garın tamam, dedi. Dediği gibi, kör gız'ın garnına bi yel uğradı getti. Bereket Ali o günlerde köyde yoh. Bi ırgatlık iş bulup gettiydi. "İşler düzene girdi, oğlan gısmetli olacak maşallah, gayri dönende görürük." deyi sevinip gider herif (Panoyu çevirir. Kapıdan kör kız girer. Düşünceli, sallanmaları artmış, etrafı dinler.)
- KÖR KIZ - Gız hanım bacı..

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p style="text-align: center;">3301</p> 	<p>3305 Çakır sol kulisten çıkar Çakırın ardından Ahmet ve Çek Alide aynı kulisten çıkar</p>	<p>3304 Q57</p> <p>3305 son Q58</p> <p>3306 Q59</p>		
	<p>3306 ana sahne ortasına gelir 3307 Kız Ana'nın yanına gelir. 3307 ile Karo'da sahnedeki yerini alır</p>	<p>3306 B Q60</p> <p>3309 son Q61</p> <p>3310 İşaretle Q63</p>		
	<p>Koro, tekerlemesiyle Ana ve Kız'ın etrafında daire çizer ve tekerleme sonunda sağ kulisten çıkarlar 3309a ana sağ kulisten çıkar</p>			

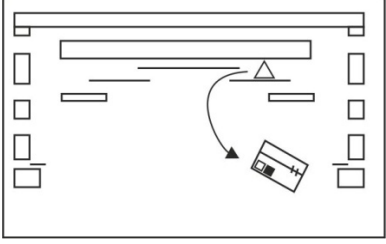
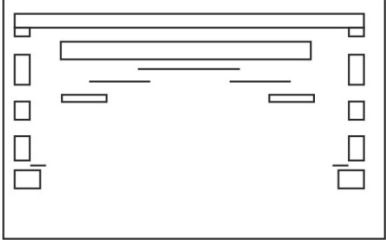
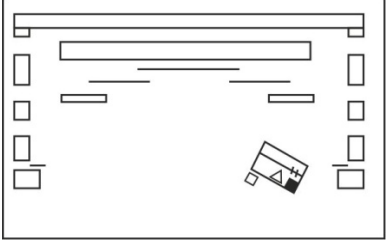
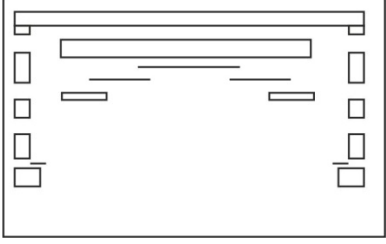
- KIZ - Garnının yeliyle o bet kuyları da getti sanman. Ben Ali'nin dönmesi yakın deyi içerlerde duramam..
- KÖR KIZ - Hanım bacı.. Hanım bacı.
- KIZ - O beni herifin yokluğu fırsat, hep gırlığımla beraber sanır.
- KÖR KIZ - Hanım bacı nirdesin?
- KIZ - Böyle seslenmesi de ondan..(Panonun arkasına giderek kapıdan girer.)
- KÖR KIZ - Hanım bacı geldin mi?
- KIZ - Ne var? Bi şey mi den?
- KÖR KIZ - İnsanlık halı, nolur olmaz daldırırsınız deyi seslenirim. Bi gören olur, Allah etmiye Haşlak çıkar gelir de..
- KIZ - (Elinde olmadan kapıya bakar) "Bebek nirede?" diyende ne cevap vereceğik kız ferik?
- KÖR KIZ - (Kızın içten sorusunu kötüye çeker) Bana laf mı çakıştırın kız? Sen gündine bah. Seninki namussuzluk. Benim ki Allahın verdiği bi maraz.. Daha doğrusunu diyem mi sana, herif herif değelse ben nidem?
- KIZ - Ali'ye mi mahane bulun?
- KÖR KIZ - Benim sülâlem meydanda.. Deyzem gızının yedi dane çocuğu var, dördü oğlan.. Halam altı döl sahabi, ha maşallah tam beşi oğlan.. Ammim gızının dört çocuğundan ikisi oğlan.. daha sayam mı? Oğlan, civan doludur bizim sülâle.. ne yapacağım gerisini, benim sülâleden bi asgeriye ordusu gurulur ırahat..
- KIZ - Benim sülâlem de döllüdür. Bacılarımın hepiciğinin tosunlar gibi oğlanları var.
- KÖR KIZ - Eyi ya, aha sözüme gemdin. Bu Haşlağın sülâlesini bilen var mı?
- KIZ - Ali'ye laf etmeden yapaman mı?
- KÖR KIZ - (Tatlılıkla) Aklını başına topla kız Hanım bacı.. Bu herif bizim bi ortak malımız kayılır. Haşlağı değelde, diyelim, bi tarlaya ortak olsak.. Bu tarla verimli mi, değel mi deyi laf etmek mi?
- KIZ - (Kocasına laf söyletmemek için) Bi defa tarla Ali değel, biz sayılılık tarla.
- KÖR KIZ - Eee, hadi o da tohum olsun. Tohum çürümüşe ya, tarla netsin?
- KIZ - D nası laf?
- KÖR KIZ - Seninki inatlık ortak, vallâ inatlık. Ben birlik olalım derim. Seni gorumak isterim.(Önemle) Derimkine; Aman gırlığınla ileri getme. Gebe ne galında..
- KIZ - (Hayalliyerek) Keşke.

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
	<p>3407 Kız Hanım evine girer. Kör Kız, Kız Hanıma son derece yumuşak davranır. Çocuğun olmamasın sebebinin Haşlak olduğuna, Kız Hanımı ikna etmeye çalışır.</p>			

- KÖR KIZ - Ne den? Dölsüze çıkmış bi yol adın.. İrezil olun köye.. Dillere düşer adın..
- KIZ - (Hayalı peşinde) Keşke.. Ah ona bi oğlan doğursam.. Doğursam da gucağına veriversem..
- KÖR KIZ - Kime gı?
- KIZ - Ne gıyak olur ya.. "Al", desem, "Al Ali" desem.. o zaman gör bizim herifi..
- KÖR KIZ - Ha, ağnadım bunun ahlını.. Ali gırığından olma çocuğu gendinin sanacak.
- KIZ - Ne gadar sevinir, ne gadar.. Ah, keşke..
- KÖR KIZ - (Korku ile) Yoğsa gız gebemisin?
- KIZ - (Umutla) Ulu Mevlâm büyük, Ulu Mevlâm büyük..
- KÖR KIZ - (Kuruntulu) u garıdan döl olanda, ben giderim? Bi de çocuk olunca, töbe iki avrada bahamaz Haşlak.. Bize yol görünür.. Gözüm görmez. Bi iş tutamam bi de dölsüz'e adımız çıhıncak, al sana ganbu ganbur üstüne..(Birden aklına gelerek) Eyisimi ben yanacağıma o yansın.. (Hâla çocuk hayali peşinde olan kız'a) Bah Hanım, köylüye ve de Haşlağa senin eve gırık aldığıı duyurmam gerekir.
- KIZ - (Neş'esi kaybolarak) Aklını mı yitirin ferik?
- KÖR KIZ - Senin gözün görür, elin tutar. Nerede olsa bi goca bulun.
- KIZ - Ne yapan sen? Adımız kötüye çıkınca kimseler yüzümüze bakmaz. Köyden duyarlar, bubam, gardaşım Amet yaşatmaz beni..
- KÖR KIZ - Nidelim? Sen gırığından döl paydahla; oyun et. Esas o zaman ben yaşamam. Evden beni sürer de Haşlak, gidecek kapı bulamam, gendimi çaya atarım. Eyisi mi (Kapıya doğru yürür.)
- KIZ - Eylen hele.. (Önüne geçer.)Diğne bi yol.. Gırığım ne yoh benim..
- KÖR KIZ - O güpür-güpür kaçan kimidi? Haşlak kayfeye, dışarı gidende avluaya aldığıı kimidi? (Çıkmak ister)
- KIZ - (Boşanır) A.i idi ferik, Ali..
- KÖR KIZ - (Hırsıyla döner) Haşlak ? Değel, yalân den.
- KIZ - Guranlara el basam ki o.. Her türlü babalını çekemki o.. Vallâ o, billâ o... ben Aliye hiyânet etmem.
- KÖR KIZ - (Şüphe ile) Amanın, Ali'den gebe sayılın ki, o daha kötü. (Kapıya döner.)
- KIZ - Yoh. yoh. Mevlâ büyük dedim demincek... Mani ya.. Bi umut..
- KÖR KIZ - Yol vir gız. Ben işimi baştan salam tutam meme ilâzım..
- KIZ - Ey emme Ali?
- KÖR KIZ - Benden kaçıp gettiğine bakarak, sana tutkun ağnaşılan.

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
	<p>Kör Kız, Kız'ın eve gırık aldığına dair uydurmacayı bir an önce köye duyurmak telaşındadır. Sürekli kapıya yönelir. Kız Hanım ise sürekli Kör Kızı engeller</p>			

- KIZ - Seni de seviyo ferik, seni de..
- KÖR KIZ - İster sevsin, ister sevmesin.. Benim mohabbet düşünecek halim mi var? Ben ortalarda galmayım deyi uğraşırım. Onun için Haşlak gelmeden "Hanım eve gırık alır" deyi..(gine çıkmak ister)
- KIZ - (Engel olarak) Gırık değel, Ali dedik.
- KÖR KIZ - Haşlak"Gırık benim" deyi köylünün karışısına mı çıkacak? Laf alıp yürüme- sin bi yol, davul vurdursan, tellâl çıkırtsan boşa..
- KIZ - O zaman Ali seni tutar mı burda?
- KÖR KIZ - Namusuna gavi erkek için bir kör kız, şâhan gözlü de olsa adı dile düş- müş bi avrattan eyidir.
- KIZ - Bah ferik, bah gardaşım.. bah seni şura getiren, Ali'nin ahlına bu işi goyan benim.. Başlık parasını bilem ben virdim.
- KÖR KIZ - Ona bi şüzümüz yoh. Beni Eşşekcilerden gurtaran sen sayılın. Bana çoh hak- kın geçti.. Emme felek bi yol mömkünümüzü tıkadı. Hem eskiler derler iki avrat mohabbeti böler, döl olmasına zarar edermiş.. Haşlağı seven bilirim, gel etme birah yakasını da, çocuk yüzü görsün herif.
- KIZ - Ali'yi bırakmak. Allah etmeye..
- KÖR KIZ - İnsan sevdiği için neler etmez kine gaz Hanım. Gönlünle çekip gidersen bu evden, bende susarım. O zaman senin için eyi. Adın çıkmayınca goca bul- ması da daha bi kolay olur.
- KIZ - (Tepesi atar) Dağdan gelip bağdakini govan ha? Seni donuzun körü seni.. (Kör gızı göğsünden içeri iterek) Senin leşini bu kapının önüne sererim..
- KÖR KIZ - Ne gız beni mi öldürecek?
- KIZ - Sererim leşini de, kimse suval edemez.. Senin paranı ben virdim..
- KÖR KIZ - (Bağırır) Yetişin gonşular, tez yetişin. Bu garı beni öldürür.
- KIZ - (Kör kızın ağzını kapatır) Sus boyu devrilesi, ses etme..
(Haşlak büyük bir sevinç ve heyecan içinde kapıda görünür. Çalışmaya gur- bete çıkan amelelerinki gibi sırtında sarıllı bir yorgan vardır. Kadınları öyle görünce şaşırır. Hemen içeri adımını atarak aralarına girer)
- HAŞLAK - (Kız Hanım'ı iteliyerek) Beri dur gız. Lohusa garıyı öldüreceğin mi? Dalaşacak zaman mı?
- KIZ - Aman derim Ali, goma bu garıyı bizi köye irezil edecek.
- HAŞLAK - (Aranarak) Ne irezil etmesi?
- KÖR KIZ - Ömrüne bereket Haşlak.
- HAŞLAK - Senin de garnına bereket gız. Köye karşı şanımmızı artırdın. Oğlan nirdi?

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p>3601 ... 3611</p> 	<p>3611 ile Kız Hanım Kör Kızı yatırır üstüne çıkar. Haşlak sol kulisten sahneye girer çok keyiflidir</p>			
	<p>3615 Haşlak telaşla eve girer ve kadınları ayırır Kız Hanımı iter.</p>			
				
				

(Kız'a) Bi oğlan doğurmuşki ferik, demelerine baharsan tosunmuş, tosun.. Köylü önüme çıhtı gelirkene.. hep müjde ederler. Böylesi görülmemiş derler.. Belliydi ya zati.. Tez getirin hadi..

KÖR KIZ - Hele bi yol şura çök, diğnen..

HAŞLAK - Durman, tez virin oğlanı gucağıma.. (Aranır) verin tosunu, verin goçu, öyle diğnenirim anca..

KÖR KIZ - Şey.. Hanı..

HAŞLAK - (Hemen kız'a) Nirde gız?

KIZ - Bah ne derim Ali..

HAŞLAK - (Bir an kadınların bocalamasından şüphe ederse de, kondurmaz.) He, ağnadım.. (Elini cebine atar) Bah hele yavu, ahlımdan çıhtı. Siz hedâye istersiniz.. Söyleyin be yavu.. Hedaye olmadan oğlanı göstermek yoh deyin. (Cebinden çıkardığı iki paketi göstererek) Hedâye ise, hedâye aha.. "yazma" aldım. (Kör kız'a birini vererek) Bu sana.. (Birini de kız'a verir) Bu da sana gız. (Çoşar, gine elini cebine atarak) Oğlanı unutmadık. Ona da aldım hedâye çerçiden.. (Bir çingirak ile bir emzik çıkarır) Hadi getirin.. (Çingiracı sallır) Sallıyalım sufatına, nidecek bahalım? Daha güççük bundan ağnamaz derseniz.. (Emziği bir çocuğun ağzına uzatır gibi) Emzik veririk be.

KÖR KIZ - (Korka korka) Haşlak sen heç keder etme.

HAŞLAK - (Şüphe ile durur) Çaldırdınız mı yoğsa? Çingeneler. Gördüm gelirkene.. Olurmu, olur.. öyle bi oğlanı.. Bah garılar, ikinizi de kıtır kıtır keserim.

KÖR KIZ - Değel Haşlak..

HAŞLAK - (Başı kız'la kör kız arasında hızla gelir gider) Ey?

KÖR KIZ - Allah sana güç vere, ömür vere..

HAŞLAK - (Acı ile bağırır) Öldü mü oğlan? Nazara mı geldi?

KIZ - Yoh Ali, doğmadı.

HAŞLAK - Doğmadı ne? Gebe galdı ya kör avrat, gebe..

KÖR KIZ - (Dertli) O gebelik geldiği gibi getti..

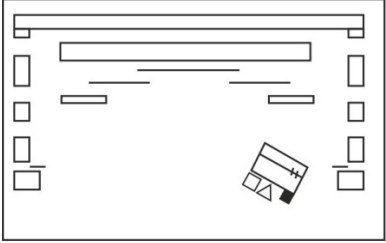
KIZ - (Kör kızını suçlayarak) Guru gebelikmiş nolacak.

HAŞLAK - (Beyninden vurulmuş) Ulân size mi inanam, o kadar köylüye mi?

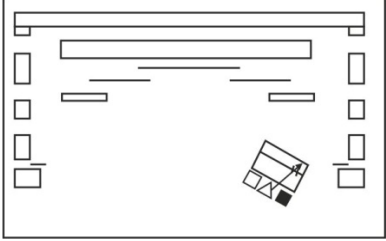
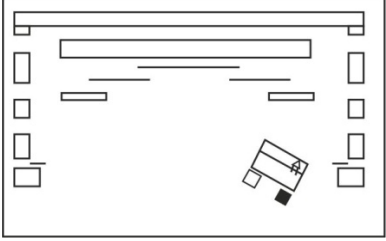
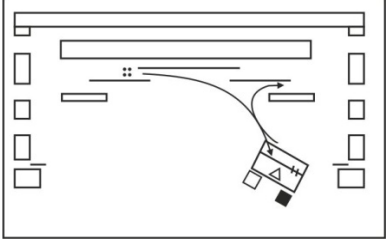
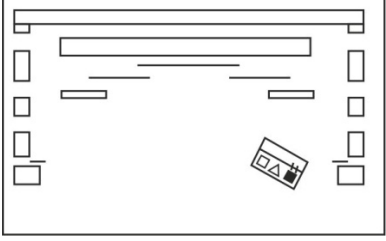
KIZ - "Çil nene" dedi.

HAŞLAK - (Önemle) Çil nene? (titremeye başlar)

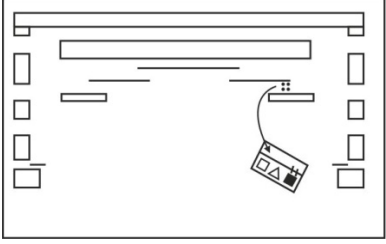
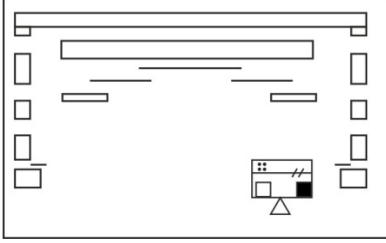
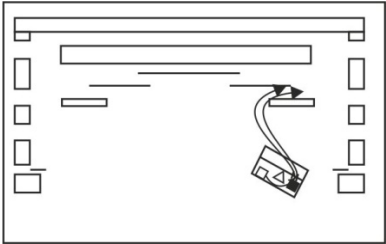
KIZ - Etme Ali, uzan sura..

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
	<p>Haşlak şaşkınlık içindedir. Kadınlar durumu Haşlağa anlatmaya çabalarlar.</p>			

- HAŞLAK - Çil nene? (Birden kendini toplar kapıya yürürken) Şinci ağnarım ben. Çil nene'nin damı aha şuracak.. (Döner) Bah emme oğlana bi hal ettinizse, heç gözüme görünmen.. (Hızla zıkar, çılgın gibi koşarak sağ kuliste kaybolur)
- KIZ - (Kalakalmış, kendi kendine) Garip herif, bi şey olmasa barım..
- KÖR KIZ - (Kendi kendine) Kapı dışarı ederse ya..
- KIZ - Allah esirgeye, ölüverirse yüreği dayanmayıpta..
- KÖR KIZ - (İğne batmış gibi) Ağzını hayır aç, niderik o zaman?
(Haşlak sarsak sarsak kulisten çıkar. Yıkılmış, çökmüş, ayakta duramaz bir hali vardır. Avuçlarında sımsıkı tuttuğu çingirakla, emzik. Öne güçlükle gelir.)
- HAŞLAK - (Sol kulise doğru) Ulâ benimlem eğlendiniz ha? Ulâ Felek.. Eh.. gayri keyf olun.. keyf olun bi eyi, de gidinin dölleri.. orupsu analılar keyf olun.. (Elinden önce emzik, sonra çingirak düşer. Çingirakın sesi.. mahsunlaşır.) Çil nene.. nene yalân demez.. Ulâ.. Eh..(Titremiye başlar. Döner güçlükle duvarın arkasına dolanarak, kapıda görünür. Girer. Kadınlara bakmaz, yorganı çıkartmak ister. Başaramaz.
- KIZ - (Koşar) Ben çıharam Ali..
- KÖR KIZ - (Sese giderek) Ben çıharam neyse..
- HAŞLAK - Koyuverin.. Ellemen.. (yorganı çıkarır, yere bırakır.)
- KIZ - (Çabucak minderleri getirip sıralamıştır) Uzan Ali gurban olam, uzan ağam.
- HAŞLAK - (Uzanır)
- KIZ - Bi şey isten mi ağam ?
- HAŞLAK - Get başımdan.. get burdan..
- KIZ - (Bir kenara çekilir, kuşağından çıkardığı "yazma" paketi ile oynar)
- KÖR KIZ - (Kız'ın kovulmasına sevinerek Haşlak'a yaklaşır) O gidincek her bi işler düzene girecek, görün.. Geceleri getmeseydin ona, oğlan olurdu vallâ .. (Şüphe ile)yoğsa bu garı yalan mı der?
- HAŞLAK - (Sayıklar gibi) Oğlan.. yalân..
- KÖR KIZ - (Zafer kazanmış) Nirdesin gız galtak? Gaçtınmı yoğsa?
- KIZ - Aman Ali, bu garı bana çamur atmak ister..
- KÖR KIZ - Ne çamuru oruspu? Aha herif "yalân" der ya..
- KIZ - Geceleri avluya yanıma gelen sen değelmıydin Ali? Oh, nolur de şuna ağacığım.. Etme Ali, bi şey olur sana..
- KÖR KIZ - Allah etmeye..
- KIZ - (Devamla) Tıkanın ne de..sonra ezeledek adımız kötüye galır..

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p style="text-align: center;">3801</p> 	<p>3801 sonunda Haşlak kapıdan çıkar.</p>			
<p style="text-align: center;">3802</p> 				
<p style="text-align: center;">3806</p> 	<p>3806 ile Haşlak evine, koro ise cama gelir. 3806a ile koro tekerlemesini söyler ve sol kудisten çıkar.</p>			
<p style="text-align: center;">3807</p> 	<p>Haşlak çötünkü içindedir yere uzanmıştır. Çaresizdir</p>			

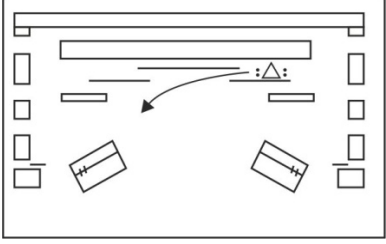
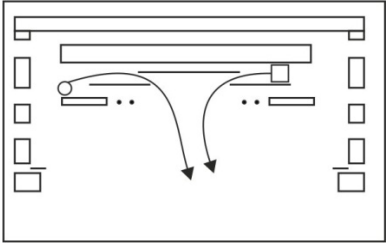
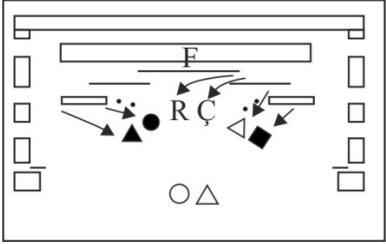
- KÖR KIZ - Sus gız, uğursuz garı..
- HAŞLAK - (Kör kız'a) Ne bağırsın gız? Daha eylenin mi bu evde?
- KÖRKIZ - (İnanmamış) Benide mi govan Haşlak? Esâs bu ırzı gırık garıyı tutmamalı.. Ben ferik..
- HAŞLAK - Feriğiniz de batsın, gumanız da.. (yavaş yavaş doğrulur) İkiniz de defolun gidin.. Züriyetimi kestiniz..
- KÖR KIZ - Aman niderik ya biz?
- HAŞLAK - Boşsunuz benden..
- KIZ - (Yazma paketi elinden düşer)
- HAŞLAK - (Kapıyı göstererek) Defolun.
(Kadınlar oldukları yerde başlarını öne eğerek beklerler)
- HAŞLAK - (Kızarı) Ne dınelırsınız daha? Boşsunuz benden dedik..
- KIZ - Ali nolur şuna de..(Kör kız'ı gösterir)
- HAŞLAK - (Ayağa kalkar) Şinci ben sizi kapıya atmasını..
- KIZ - De şuna, geceleri yanıma gelen..
- ÇOCUKLAR - (Dışardan)
Haşlak Ali Haşlak Ali
Çifte çifte garıları
Birinin garnı gurudu
Biri hava doğurdu.
- HAŞLAK - (Kadınlara hücum edecekken, çocukları duyunca kurşun yemiş gibi olduğu yerde kalır. Birden daha çok öfkelenir) Ulân ..(Kadınlar kendilerine sanarak kapıya doğru yürürlerken, öfkesi söner. O sarsak, o hastalıklı durumunu alır.) Eylenin. (Kadınlar umutla dönerler. Haşlak yorganı alır, sırtına geçirir) Ben gidecem.. (Kadınların sevinçleri kaybolur) Duramam gayri bu namussuz köyde.. (Kapıya yönelir)
- KÖR KIZ - (Feryâdı basar) Nolur bizi bırakma..
- KIZ - Nere ağam, nere?
- HAŞLAK - Nere olursa.. Ne ti iş olursa tutarık. Amelelik.. ırgatlık..
(Çıkar. Kız hanım arkasından koşar. Kör kız da koşayım derken kapının önüne yuvarlanır)
- KÖR KIZ - (Sesi duvarın arkasından gelir) Biz ne yerik, ne içerik.. oy Haşyak yaktın bizi.. vay dizlerim vay.. vay Haşlak vay...

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
<p>3903</p> 	<p>3903 koro sol kudisten pencereye gelir.</p>			
<p>3904 - 3912</p> 	<p>3904 Haşlak öfkeyle ayağa kalkar. 3912 koro, tekerlemesini söyler. Haşlak koroyu fark eder. Koro sol kudisten çıkar</p>			
<p>3914 - 3917</p> 	<p>Haşlak yorganını alır ve çıkmak için kapıya yönelir. Kız Hanım, Haşlağı engellemeye çalışır. 3917 ile önde Haşlak arkada Kız Hanım evden çıkarlar</p>			

- KIZ - (Öne gelir) Ardından toza- torpağa bulandım yol boyunca.. Ganlı yaşlarım akar. Ne bi laf etssem gulağına girmez. Bi yol yüz çevirmiş köyden.. Eyllenmedi ağam, getti. Bi de başımda kör gız var. Bi nâme yazdırsam? Perperişan olduk deydi.. Emme nire yazacan nâmeyi? Nirdeki?
- ANA - (Kalkarak) Al kör gızı bize gel barım.
- KIZ - (Bir umut anasına bakar)
- ANA - (Acı bir alayla) Olmadık öküzün sürdüğü bitmedik tarlanın ekinini yerik.. Heç bi şeye yanmam öküze yanarım, getti göz göre göre sarı öküz. Hadi deyin bahalım gözünün yağını yediklerim, kimin derdi daha zorlu, kimin derdi daha möhümmiş?
- KIZ - (Atılır) Demincek anam, duysalar halımızı tefe görler, mani yakarlar derdi. Bizim maniler, türküler her bi yanı tuttuğuna baharak şu bizim dert anaminkini çohtan geçmedi mi, siz hak virin Allasen?
- (Seyirciden merâkla cevap beklerlerken perde inmeye başlar. "Bu da nerden çıktı?" der gibilerden, elleriyle, kollarıyla engel olmak isterlerse de, perde çabucak örülüveren bir duvar gibi araya girer. Uzaktan türküleri duyulur.)

- P E R D E -

AĞUSTOS- EYLÜL , 1963, BİGA-ANKARA

HAREKET PLANI	AÇIKLAMA	TEKNİK		
		IŞIK	EFEKT	MÜZİK
	<p>Koro 4001 öncesinde aralarında, Haşlakla beraber, tekerlemeleriyle sahneye girer. Haşlak gitmeye kararlıdır. 3914 repliklerini söyler ve sağ kulisten çıkar Koro Haşlak ali türküsünü söylerken Kız ve Ana Hanım sahneye girerler.</p>	<p>4001 Q64 Foter'le Q65</p> <p>Nakarat Q66 67 68 69 70</p> <p>İşaretle Q71</p> <p>Finalin sonu Q72 Salon</p>		
 <p style="text-align: center;">4002</p> 	<p>4002 tüm kadro sahnedeki yerini alır.</p>			
				Final 4004 I Şarkı nakarat

SONUÇ

Her yeni oyun, yeni bir hareket noktasıdır. Ya da yeni bir iddiadır. Bir oyunun sahneye konulma çalışmaları aynı zamanda özgün bir bakış açısıdır. Öyleyse yapılan çalışma çok ciddi, bilimsel bir şekilde ele alınmalı. Bu nokta da değerlendirdik ve çalışmayı elimizden geldiği kadar bilimsel bundan sonraki rejî tezlerine yardımcı olabilecek şekilde hazırladık.

Bu çalışma tamamlanmış profesyonel bir rejî defteridir. Bilindiği gibi bir oyunu sahneye koymak demek, sadece hareket planını yapmaktan çok daha fazla iş ve emek ister. Sahnede seyredilen oyunun nasıl o hale geldiğini göstermek istedik. Bunun nedenleri, bilimsel verileri, tüm ayrıntıları ile ortaya koymak sahneye çıkmadan önceki bütünlüktür. Eğer bütün bu çalışmalar da ayağın biri aksarsa sağlıklı bir oyun izlemek oyuncunun kabiliyeti dışında yerine oturmuş bir oyun görmek mümkün değildir. Oyuncunun kabiliyeti dedim çünkü o başka bir şey. Her şeyi kafadaki gibi yaparsın, rejî çalışmasını eksiksiz yaparsın, sahneye geçersin orda her şey oyuncuya kalır.

Burada başka dikkat etmen gereken bişeyle karşılaşıyoruz tabiki “cast” yani rol dağılımı. Gerçekten bu da çok önemli. Role uygun oyuncuyu bulup çekmek de işin en can alıcı noktasıdır.

Bu çalışma da elimizden geldiği kadar kapsamını genişletmeye dikkat ederek bir çalışma ortaya koyduk. Elbette ki eksikimiz olmuş olabilir. Hedef her zaman daha güzelini, daha iyisini, daha kapsamlısını elde etmektir.

Son olarak; Her ne olursa olsun sahneye konulan bir oyun seyirci tarafından iki saat izleniyor ve bitiyor. Fakat çıkış aşaması, elli gün kadar bir süre, ciddi bir çalışma süreci sonucu ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

And Metin, Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosu, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara 1983

Apaydın Talip, Köy Enstitüsü Yılları, Cem Yayınevi, İstanbul 1973

Burkay Kemal, Köy Enstitüleri ve Köy Edebiyatı, Özge Yayınevi, Ankara 2000

Dünya Tiyatro Tarihi 1 ve 2 Remzi İstanbul 1985

Kahraman Hasan Bülent, Postmodernite, ile Modernite Arasında Türkiye, Everest İstanbul 2002

Karpat Kemal, Çağdaş Türk Edebiyatında Sosyal Konular, Varlık İstanbul,1971

Şener Seveda, Dünden Bugüne Tiyatro Düşüncesi, Dost Ankara 1998

Timuçin Avşar, Düşünce Tarihi, İnsancıl Yayınları, Genişletilmiş 2. Baskı, İstanbul 1997

ÖZGEÇMİŞ

1976 İstanbul doğdum. 1999 S.Ü. Devlet Konservatuarı Tiyatro Anasanat dalı oyunculuk bölümü mezunuyum. 1999-2005 yılları arasında S.Ü. Devlet Konservatuar'ında Oyunculuk derslerine girdim.Aynı zamanda Konya devlet tiyatrosunda devlet sanatçısı olarak görev yaptım.

2005 yılından sonra devlet tiyatrolarında hem müdür yardımcısı olarak hemde sanatçı olarak çalıştığım için üniversitedeki öğretmenlik hayatıma ara vermek zorunda kaldım. Konya devlet tiyatrosunda bu güne kadar 35 oyunda rol aldım. Birçok oyunda rejisör yrd olarak görev yaptım. Çeşitli yerlerde, okullarda, derneklerde birçok oyun sahneye koydum.

Devlet tiyatrolarında şimdiye kadar Keşanlı Ali, Bağdat Hatun, Resimli Osmanlı Tarihi, Bürokratlar, Uysal Yurttaş Projesi, Yedekçi, Soyut Padişah v.b gibi oyunlarda görev aldım. Çeşitli yönetmenlerle çalıştım. Selçuk Yöntem, Hakan Boyav, Ahmet Mümtaz Taylan, Timuçin Esen, Murat Atak v.b gibi birçok yönetmenle çalıştım.

Halen Konya Devlet Tiyatrosu'nda sanatçı olarak çalışmaktayım.

Kamil Alpay AKSUM